

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-357 (Özelleştirme)
Karar Sayısı : 11-12/240-77
Karar Tarihi : 03.03.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Cengiz SOYSAL, Harun ULU, Harun GÜNDÜZ,
Cemal Ökmen YÜCEL, S. Yersu ŞAHİN

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No: 80 06600 Kurtuluş/Ankara

20 **D. TARAFLAR**

: - MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.
Büyükdere Cad. Park Plaza No:14 Kat:9 34567 Maslak/İstanbul
- Yıldızlar SSS Holding A.Ş.
Turan Güneş Bulvarı 571. Cad. No:30 Yıldız Çankaya/Ankara
- Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.
Sabancı Center Kule 2 Kat 21 4. Levent/İstanbul
- Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.
Gülbahar Cad. 1. Sokak No:2 Güneşli 34540 İstanbul
- Park Holding A.Ş.
SİM Söğütözü İş Merkezi Söğütözü Cad. 14/D 06560
30 Beştepeler/Ankara
- Cengiz-Kolin-Limgaz Ortak Girişim Grubu
Filistin Cad. Kader Sok. No:36 G.O.P./Ankara
- Emkat Ortak Girişim Grubu
Fahrettin Kerim Gökay Cad. No:34 Altunizade Üsküdar/İstanbul
- Türkerler İnşaat Turizm Madencilik Enerji Üretim Ticaret ve
Sanayi A.Ş.
Turan Güneş Bulvarı Galip Erdem Cad. (Eski 15. Cad.) No:11
Çankaya/Ankara

40 **E. DOSYA KONUSU:** İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin, Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin ve Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 20.12.2010 tarih ve 9509, 9510, 9511 sayılı yazılarla giren ve eksiklikleri en son 23.02.2011 tarihi itibarıyla tamamlanan bildirimler üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen
50 28.02.2011 tarih ve 2010-1-357/ÖN-11-184.C.S. sayılı Özelleştirme Nihai İnceleme Raporu, 01.03.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-120/47 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-12 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporlarda, bildirim konusu işlemlere ilişkin olarak;

- İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin her birinin %100 oranındaki hissesinin blok olarak devredilmesi işlemlerinin 4054 sayılı Kanun ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğu,
- MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. hissedarlarından Mehmet Kazancı, Esin Kazancı, Begüm Kazancı ve Mustafa Kurnaz'ın Kazancı Holding A.Ş. ve dolayısıyla Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. ile aynı ekonomik bütünlük içinde olduğu ve 4054 sayılı Kanun kapsamında tek bir teşebbüs olarak kabul edilmesi gerektiği,
- MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ve/veya Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.'nin teklif sahibi olduğu dağıtım şirketleri bakımından;
 - o Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işlemine, Kazancı Holding A.Ş. bakımından hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceği,
 - o Rekabet Kurulu'nun 16.12.2010 tarih ve 10-78/1645-609 sayılı kararında; Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin üçünün de İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. O.G.G. ve/veya Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. tarafından devralınması işlemine, Kazancı Holding A.Ş. bakımından hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceğine karar verildiği, bu kapsamda;
 - İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ve/veya Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. tarafından devralınmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek olasılıklar bakımından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar içindeki payları itibarıyla Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin üçünün de devralınması ile ulaşılabilecek payın üzerine çıkılması halinde işleme Kazancı Holding A.Ş. bakımından hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceği,
 - Öte yandan, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ve/veya Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. tarafından devralınmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek olasılıklar bakımından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar içindeki payları itibarıyla Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin üçünün de devralınması ile ulaşılabilecek payın altında kalınması halinde işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığı,

11-12/240-77

- Yıldızlar SSS Holding A.Ş.'nin ve aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. O.G.G.'nin teklif sahibi olduğu İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralması işlemleri bakımından;
 - o Rekabet Kurulu'nun 16.12.2010 tarih ve 10-78/1645-609 sayılı kararında; Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin dördünün de Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. O.G.G.'nin tarafından devralınması işlemine, hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceğine karar verildiği,
 - o Bu kapsamda, özelleştirme sürecinde İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin Yıldızlar SSS Holding A.Ş. ve/veya Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. O.G.G. tarafından devralınmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek olasılıklar bakımından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar içindeki payları itibarıyla Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin dördünün de devralınması ile ulaşılabilecek payın üzerine çıkılması halinde işleme Yıldızlar SSS Holding A.Ş. bakımından hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceği,
 - o Öte yandan, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin Yıldızlar SSS Holding A.Ş. ve/veya Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. O.G.G. tarafından devralınmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek olasılıklar bakımından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar içindeki payları itibarıyla Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin dördünün de devralınması ile ulaşılabilecek payın altında kalınması halinde işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığı,
- Cengiz-Kolin-Limgaz Ortak Girişim Grubu'nun, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralması işlemleri bakımından;
 - o 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri kapsamında hâkim durum yaratan ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir devralma işleminin söz konusu olmadığı,
 - o Bununla birlikte, Rekabet Kurulunun 26.8.2010 tarih, 10-56/1069-398 ve 10-56/1069-398 sayılı kararları çerçevesinde Kanunun 4. maddesi kapsamında kabul edilen ve Kanunun 5. maddesi kapsamında 5 yıl süre ile muafiyet tanınan ortaklığın, söz konusu devirler ile birlikte Kanunun 4. maddesi kapsamında olacağı ve Kanunun 5. maddesi kapsamında muafiyet verilmesinin söz konusu olmayacağı,
 - o Ortaklığın, tarafların elektrik dağıtım faaliyetlerinin birleştirilmesi şeklinde yapılması halinde işlemin Kanunun 4. maddesi kapsamı dışına çıkacağı ve bu durumda devir işlemlerine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığı,

11-12/240-77

- 160 - Park Holding A.Ş.'nin Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin dördünü de devralması işlemine, hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceği; öte yandan, Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'den sadece üçünün Park Holding A.Ş. tarafından devralınması halinde söz konusu işlemlere 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığı,
- Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralması işlemlerine, hâkim durum yaratan ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran işlemler olmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığı,
- 170 - Türkerler İnşaat Turizm Madencilik Enerji Üretim Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralmasına, hâkim durum yaratan ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığı,
- Emkat Ortak Girişim Grubu'nun Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralmasına, hâkim durum yaratan ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığı

görüşü yer almaktadır.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- 180 Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından yapılan bildirim kapsamında devre konu dağıtım şirketlerinin %100 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi amacıyla açılan ihalede ÖYK'ya sunulmasına karar verilen teklif sahiplerine aşağıda sırasıyla yer verilmektedir:
- 190 - İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye ilişkin teklif sahipleri,
 - MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.
 - Yıldızlar SSS Holding A.Ş.
 - Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.
 - Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.
 - Park Holding A.Ş.
 - Cengiz-Kolin-Limgaz Ortak Girişim Grubu
- Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye ilişkin teklif sahipleri,
 - Park Holding A.Ş.
 - Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.
 - MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.
 - Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.
 - Emkat Ortak Girişim Grubu
- 200 - Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye ilişkin teklif sahipleri,
 - Yıldızlar SSS Holding A.Ş.
 - Park Holding A.Ş.

11-12/240-77

- MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.
- Türkerler İnşaat Turizm Madencilik Enerji Üretim Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- Cengiz-Kolin-Limgaz Ortak Girişim Grubu
- Emkat Ortak Girişim Grubu

210 ÖİB tarafından ayrıca gönderilen yazıda, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye ilişkin teklif sahiplerinin, 16.12.2010 tarih ve 10-78/1645-609 sayılı Rekabet Kurulu kararında değerlendirilen Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. (BOĞAZIÇI), Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. (GEDİZ), Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. (TRAKYA) ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş. (DİCLE)'nin teklif sahipleriyle büyük ölçüde aynı olduğu ve yapılacak değerlendirmede, BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE'nin de göz önünde bulundurulması gerektiği ifade edilmektedir. Bu kapsamda BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE'ye ilişkin Rekabet Kurulu kararı verilmiş olmakla birlikte, bu bölgelerin teklif sahiplerinin henüz ÖYK'ya sunulmamış olması nedeniyle, bildirim konusu işleme ilişkin teklif sahipleri bakımından yapılacak değerlendirmede, BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE'nin de dikkate alınması uygun görülmüştür.

220 H.1. Taraflar

H.1.1. Devredilenler

H.1.1.1. İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş. (AYEDAŞ)

AYEDAŞ'ın 2009 yılı cirosu 1.735.598.508 TL, 2009 yılı elektrik satışı 8.582,325 GWh olarak gerçekleşmiştir. Buna ek olarak AYEDAŞ'ın, 21 adet dağıtım bölgesi içindeki alım-satım, kayıp-kaçak ve paylarına ilişkin durumu aşağıdadır:

Tablo 1: AYEDAŞ'a Ait Alım-Satım ve Kayıp Kaçaklara İlişkin Veri (2009)

Yıl	Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
2009	9.276	8.582	694	7,5	5,78	6,34

H.1.1.2. Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. (AKDENİZ)

230 AKDENİZ'in 2009 yılı cirosu 1.153.053.991 TL, 2009 yılı elektrik satışı 5.927,658 GWh olarak gerçekleşmiştir. Buna ek olarak AKDENİZ'in, 21 adet dağıtım bölgesi içindeki alım-satım, kayıp-kaçak ve paylarına ilişkin durumu aşağıdadır:

Tablo 2: AKDENİZ'e Ait Alım-Satım ve Kayıp Kaçaklara İlişkin Veri (2009)

Yıl	Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
2009	6.527	5.928	599	9,2	4,07	4,38

H.1.1.3. Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş. (TOROSLAR)

TOROSLAR'ın 2009 yılı cirosu 2.484.183.020 TL, 2009 yılı elektrik satışı 14.538,958 GWh olarak gerçekleşmiştir. Buna ek olarak TOROSLAR'ın, 21 adet dağıtım bölgesi içindeki alım-satım, kayıp-kaçak ve paylarına ilişkin durumu aşağıdadır:

Tablo 3: TOROSLAR'a Ait Alım-Satım ve Kayıp Kaçaklara İlişkin Veri (2009)

Yıl	Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
2009	15.855	14.539	1.316	8,3	9,88	10,73

11-12/240-77

H.1.2. Teklif Sahipleri

H.1.2.1. MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. (MMEKA)

MMEKA, 8.7.2010 tarihinde kurulmuş olup, henüz faaliyeti ve dolayısıyla cirosu bulunmamaktadır. MMEKA'nın hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üye listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir.

Tablo 4: MMEKA'nın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Stargate Gayrimenkul Yatırım İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	50,00002
Mehmet KAZANCI	49,99992
Esin KAZANCI	0,00002
Begüm KAZANCI	0,00002
Mustafa KURNAZ	0,00002
TOPLAM	100,00000

Tablo 5: MMEKA'nın Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Mehmet KAZANCI	Yönetim Kurulu Başkanı
İsmail Sefa İNANÇ	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
İbrahim Alpay DEMİRTAŞ	Yönetim Kurulu Üyesi
Feza KARAGÖZ	Yönetim Kurulu Üyesi
Esin KAZANCI	Yönetim Kurulu Üyesi
Begüm KAZANCI	Yönetim Kurulu Üyesi

250 6 üyeden oluşan MMEKA yönetim kurulunun üç üyesi Stargate Gayrimenkul Yatırım İth. İhr. ve Tic. A.Ş.'yi (Stargate) temsil etmekte, kalan üç üye ise Mehmet KAZANCI ve ailesinden oluşmaktadır. Toplantı yeter sayısı 5 üye olduğundan, kararlar ise oybirliğiyle alındığından, MMEKA'nın, Mehmet Emin KARAMEHMET'in kontrol ettiği Stargate ile Mehmet KAZANCI'nın ortak kontrolünde olduğu değerlendirilmektedir.

MMEKA hissedarı ve yönetim kurulu başkanı Mehmet KAZANCI'nın, Kazancı Holding A.Ş.'de %5 hissesi ve yönetim kurulu üyeliği; Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.'de %0,1 hissesi bulunmaktadır. Mehmet KAZANCI'nın, Kazancı Grubu'nda yer alan çok sayıda şirkette doğrudan ve Kazancı Holding A.Ş.'deki hissedarlığı nedeniyle dolaylı olarak hissedarlığı bulunmaktadır. Mehmet KAZANCI'nın doğrudan hissedar olduğu Kazancı Grubu şirketlerinin listesine aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

260

Tablo 6: Mehmet Kazancı'nın Doğrudan Hissedarı Olduğu Kazancı Grubu Şirketleri

Şirket Adı
1 Kazancı Holding A.Ş.
2 Aksa Enerji Üretim A.Ş.
3 Aksa Elektrik Toptan Satış Anonim Şirketi
4 Aksa Elektrik Perakende Satış Anonim Şirketi
5 Kapıdağ Rüzgar Enerjisi Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.
6 Rasa Radyatör Sanayi Anonim Şirketi
7 Aksa Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
8 Aksa Doğal Gaz Toptan Satış Anonim Şirketi
9 Balıkesir Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
10 Düzce Ereğli Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
11 Bilecik Bolu Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
12 Manisa Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
13 Çanakkale Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
14 Karadeniz Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
15 Ordu Giresun Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
16 Van Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
17 Aksa Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
18 Malatya Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
19 Aksa CNG Sıkıştırılmış Doğal Gaz İletim Dağıtım ve Satış A.Ş.

11-12/240-77

MMEKA, BOĞAZIÇI ve GEDİZ'in özelleştirilmesi ihalelerinde en yüksek teklifi, DİCLE'nin özelleştirilmesi ihalesinde ise en yüksek üçüncü teklifi veren ortak girişim gruplarının üyesidir. 16.12.2010 tarih ve 10-78/1645-609 sayılı Rekabet Kurulu kararıyla, MMEKA hissedarlarından Mehmet Kazancı, Esin Kazancı, Begüm Kazancı ve Mustafa Kurnaz ile aynı ekonomik bütünlük içinde olduğuna karar verilen Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. (AKSA) ise, TRAKYA'nın özelleştirilmesi ihalesinde en yüksek teklif sahibidir. Rekabet Kurulu, söz konusu kararında, BOĞAZIÇI, GEDİZ ve TRAKYA'dan en fazla ikisinin İşKaya-MMEKA ve/veya AKSA tarafından devralınabileceğine karar vermiştir. Söz konusu özelleştirme işlemlerine ilişkin süreç henüz tamamlanmamış durumdadır. Dosya kapsamında değerlendirilmek üzere, MMEKA'nın gerçek kişi hissedarları ile aynı ekonomik bütünlük içinde bulunan AKSA'yı kontrol eden Kazancı Holding'in elektrik ile doğal gaz pazarlarındaki faaliyetlerine aşağıda yer verilmektedir.

Elektrik

AKSA, elektrik dağıtım ve perakende pazarında faaliyet göstermek üzere, Çoruh Elektrik Dağıtım A.Ş. (ÇORUH), Fırat Elektrik Dağıtım A.Ş. (FIRAT) ve Vangölü Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (VANGÖLÜ) özelleştirilmesi ihalelerinde en yüksek teklifi vermiştir. ÇORUH ile FIRAT'ın AKSA'ya devir süreci tamamlanmış olmakla birlikte, VANGÖLÜ'nün devir süreci devam etmektedir. Yine, yukarıda da belirtildiği üzere, AKSA'nın en yüksek teklif sahibi olduğu TRAKYA'nın özelleştirilmesi süreci henüz tamamlanmamış durumdadır.

AKSA'yı kontrol eden Kazancı Holding bünyesinde, elektrik enerjisi üretimi pazarında da faaliyet gösteren şirketler bulunmaktadır. Kazancı Holding tarafından kontrol edilen Aksa Enerji Üretim A.Ş.; Fatih BÜYÜKTOPÇU'nun kontrolündeki Koni İnşaat Sanayi A.Ş.'nin (Koni İnşaat) kontrol ettiği Rasa Enerji Üretim A.Ş. ile İdil İki Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.'deki Koni İnşaat hisselerini devralmak üzere 12.3.2010 tarih ve 2184 sayılı yazı ile Kurumumuza bildirimde bulunmuş, söz konusu işleme Kurul'un 31.3.2010 tarihli kararı ile izin verilmiştir. Bahsedilen devralma işlemleri sonrasında Kazancı Holding'in elektrik üretim pazarında faaliyet gösteren grup şirketleri ile bu şirketlerin kurulu güç, üretim miktarı ve cirolarına ilişkin bilgiye aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 7: Kazancı Holding'in Elektrik Üretim Faaliyetleri (2009)

Grup Şirketi	Kurulu Güç (MW)	Satılan Elektrik (MWh)	Ciro (TL)
Aksa Enerji Üretim A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Rasa Radyatör Üretim A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Deniz Elektrik Üretim Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)
Baki Elektrik Üretim Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)
Rasa Enerji Üretim A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
İdil İki Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)

Yukarıda yer verilen bilgiler göz önüne alındığında AKSA'nın ve AKSA'yı kontrol eden Kazancı Holding'in elektrik üretim pazarındaki faaliyetleri ve pazar paylarına ilişkin özet tablo aşağıdadır.

Tablo 8: Kazancı Holding'in Elektrik Üretim Faaliyetleri ve Türkiye'deki Pazar Payları (2009)

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Üretim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
Kazancı Holding	(.....)	(.....)	194.079.100	44.761,203	(.....)	(.....)

Bunun yanında, Kazancı Holding'in yapım veya lisans aşamasında olan ve toplam (....) MW kurulu güce sahip olması planlanan elektrik üretim yatırımı bulunmaktadır.

Doğal Gaz

EPDK tarafından gerçekleştirilen doğal gaz dağıtım ihaleleri sürecinde çeşitli bölgelerde lisans sahibi olan Kazancı Holding, hisselerinin çoğunluğu Fatih BÜYÜKTOPÇU'ya ait olan Anadolu Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (ANADOLU DOĞAL GAZ) ve aynı grup içerisinde yer alan bir dizi doğal gaz dağıtım şirketini devralmak üzere Kurum'a başvuruda bulunmuş ve Rekabet Kurulu'nun 18.2.2010 tarih ve 10-18/209-80 sayılı kararı çerçevesinde söz konusu başvuruya izin verilmiştir. Bu sürecin sonunda Kazancı Holding'in doğal gaz piyasasında göstermekte olduğu faaliyetler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9: Kazancı Holding'in Doğal Gaz Toptan Satış ve Dağıtım Faaliyetleri

	Şirket	Dağıtım Bölgesi	Ciro (TL)
1	Bilecik Bolu Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (BEYGAZ)	Bilecik, Bolu, Bozüyük, İnönü, Söğüt, Pazaryeri, Çukurhisar, Osmaneli, Vezirhan, Bayırköy	(.....)
2	Manisa Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Manisa, Turgutlu, Akhisar, Muradiye	(.....)
3	Van Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Van	(.....)
4	Balıkesir Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (BALGAZ)	Balıkesir	(.....)
5	Düzce Ereğli Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (DERGAZ)	Ereğli, Düzce, Konuralp, Kaynaşlı, Gülüç, Alaplı, Beyköy, Cumayeri, Gümüşova	(.....)
6	Çanakkale Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Çanakkale, Biga, Çan, Ezine Bayramiçi, Kepez, Mahmudiye	(.....)
7	Ordu Giresun Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Ordu, Giresun, Çarşamba, Ünye, Fatsa, Terme	(.....)
8	Karadeniz Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Trabzon, Rize, Akçaabat, Of	(.....)
9	Malatya Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Malatya, Konak, Gündüzbey, Yeşilyurt, Bostanbaşı, Yakınca, Topsöğüt, Şahnahan, Dilek, Hatunsuyu, Hanımçiftliği, Ordüzü, Battalgazi, Hasırcılar	(.....)
10	Şanlıurfa Doğal Gaz Dağ. Ltd. Şti.	Urfa, Siverek, Suruç, Karaköprü, Onbirnisan	(.....)
11	Aksa Gaz Dağıtım A.Ş.	Adana, Osmaniye, Mersin, Iskenderun, Sariseki, Karayılan, Bekbele, Denizciler, Ceyhan, Payas, Toprakkale, Tarsus, Azganlık, Nardüzü, Kadırlı, Belen, Dört Yol, Antakya	(.....)
12	Aksa Doğal Gaz Toptan Satış A.Ş.	--	(.....)
13	Afyon Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Afyonkarahisar, Bolvadin, Çay ve Dinar	(.....)
14	Sivas Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (SİDAŞ)	Sivas, Şarkışla, Suşehri ve Cemel	(.....)
15	Trakya Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (TRAKYADAŞ)	Çatalca, Muratbey ve Hadımköy	(.....)
16	Gemlik Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (GEMDAŞ)	Gemlik ve Umurbey	(.....)
17	Bandırma Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (BADAŞ)	Bandırma	(.....)
18	Elazığ Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Elazığ, Yazıkonak, Yurtbaşı ve Hankendi	(.....)
19	Tokat Amasya Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (TAMDAŞ)	Amasya, Tokat, Merzifon, Suluova, Turhal, Niksar, Erbaa, Zile ve Ziyaret	(.....)
20	Mustafa Kemalpaşa Susurluk Karacabey Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Mustafakemalpaşa, Susurluk, Karacabey, Ovaazatlı, Yalıntaş ve Tatkavaklı	(.....)
21	Gümüşhane Bayburt Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	Gümüşhane ve Bayburt	(.....)
22	Anadolu Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	--	(.....)
23	Anadolu Doğal Gaz Toptan Satış A.Ş.	--	(.....)
24	Aksa Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	--	(.....)
TOPLAM			(.....)

11-12/240-77

310 MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.'nin %49,99 oranında hissedarı ve yönetim kurulu başkanı durumundaki Mehmet KAZANCI'nın, doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren Kazancı Holding şirketlerinden Aksa Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Aksa Doğal Gaz Toptan Satış A.Ş., Düzce Ereğli Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Manisa Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Van Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Çanakkale Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Aksa Gaz Dağıtım A.Ş., Ordu Giresun Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Balıkesir Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Karadeniz Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Bilecik Bolu Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Malatya Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. ile Aksa CNG Sıkıştırılmış Doğal Gaz İletim Dağıtım ve Satış A.Ş.'de de hissedarlığı bulunmaktadır.

320 MMEKA'nın %50 hissesine sahip bulunan Stargate'in hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üye listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir.

Tablo 10: Stargate'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Karamko İmalat Ziraat Endüstri ve Ticaret A.Ş.	95,24
İbrahim Alpay DEMİRTAŞ	2,34
Hikmet Yasemin ÇETİNALP	2,30
Fahri EREN	0,04
Osman KIZAK	0,04
Serap GÖRKEM	0,04
TOPLAM	100,00

Tablo 11: Stargate'in Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Hikmet Yasemin Çetinalp	Yönetim Kurulu Başkanı
İbrahim Alpay Demirtaş	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Fahri Eren	Yönetim Kurulu Üyesi

Stargate hissedarı Karamko İmalat Ziraat Endüstri ve Ticaret A.Ş.'nin (Karamko) hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üye listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir.

Tablo 12: Karamko'nun Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Buselten Finance S.A.	91,34
Mehmet Emin KARAMEHMET	0,13
Ali Samsa KARAMEHMET	0,06
Emine Nil KARAMEHMET	0,06
Sıdıka Neslihan YILMAZ	0,06
Selin KOCATOPÇU YÜKSEL	0,04
Mustafa BÜRÜN	~0
Semra GÖKALP	~0
Sinai ve Mali Yatırım Holding A.Ş.	7,26
Genel Denizcilik Nakliyat A.Ş.	0,85
Endüstri Holding A.Ş.	0,18
TOPLAM	100,00

Tablo 13: Karamko'nun Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Ali Samsa KARAMEHMET	Yönetim Kurulu Başkanı
Mehmet Emin KARAMEHMET	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Semra GÖKALP	Yönetim Kurulu Üyesi

330 Karamko'nun en büyük hissedarı konumundaki Buselten Financa S.A. (Buselten) hisselerinin tamamı Mehmet Emin KARAMEHMET'e aittir. Yönetim kurulu üyeleri Luis DAVIS, Silvia CLARKE ve Pamela HALL olan Buselten'in faaliyet alanı, sermaye yatırımlarıdır.

11-12/240-77

H.1.2.2. Yıldızlar SSS Holding A.Ş. (YILDIZLAR)

2009 yılı cirosu (.....) TL olan YILDIZLAR'IN hissedarlık ve yönetim yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 14: YILDIZLAR'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Sebahattin Yıldız	88
Vahip Yıldız	2
Sinan Yıldız	2
Cihan Yıldız	2
Musa Yıldız	2
Hilal Yıldız	2
Bahar Yıldız	2
TOPLAM	100

Tablo 15: YILDIZLAR'ın Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Sebahattin Yıldız	Yönetim Kurulu Başkanı
Vahip Yıldız	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Sinan Yıldız	Yönetim Kurulu Üyesi

340

YILDIZLAR, Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. (BOĞAZIÇI), Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. (GEDİZ), Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. (TRAKYA) ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye (DİCLE) ortak girişim grubu şeklinde teklif veren ETİ GÜMÜŞ-SÖĞÜTSEN'in çoğunluk hissesine sahiptir. Yine ETİ GÜMÜŞ-SÖĞÜTSEN'in kurduğu ve YILDIZLAR'ın kontrolündeki Dedeli Yatırım İnş. Taah. Elekt. Dağ. A.Ş. (Dedeli Yatırım), 31.5.2010 tarihinde, Eskişehir, Afyonkarahisar, Bilecik, Kütahya ve Uşak'ta faaliyet gösteren Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi (OSMANGAZİ) ÖİB'den devralmıştır. Dedeli'nin ve OSMANGAZİ'nin hissedarlık ve yönetim yapısına aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir.

Tablo 16: Dedeli Yatırım'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
YILDIZLAR	10
Eti Gümüş	71
SöğütSen	10
Sebahattin Yıldız	5
Sinan Yıldız	4
TOPLAM	100

Tablo 17: Dedeli Yatırım'ın Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Sebahattin Yıldız	Yönetim Kurulu Başkanı
Vahip Yıldız	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Sinan Yıldız	Yönetim Kurulu Üyesi
Cihan Yıldız	Yönetim Kurulu Üyesi
Hilal Yıldız	Yönetim Kurulu Üyesi

Tablo 18: OSMANGAZİ'nin Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Dedeli Yatırım	99,99733188
Sebahattin Yıldız	0,00266476
Vahip Yıldız	0,00000067
Sinan Yıldız	0,00000067
Cihan Yıldız	0,00000067
Hilal Yıldız	0,00000067
Musa Yıldız	0,00000067
TOPLAM	100,00000000

350

Tablo 19: OSMANGAZİ'nin Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Sebahattin Yıldız	Yönetim Kurulu Başkanı
Vahip Yıldız	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Sinan Yıldız	Yönetim Kurulu Üyesi

11-12/240-77

2009 yılı cirosu (.....) TL olan Eti Gümüş'ün hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üyelerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 20: Eti Gümüş'ün Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
YILDIZLAR	70,91
Sebahattin YILDIZ	12,73
Vahip YILDIZ	2,73
Sinan YILDIZ	2,73
Cihan YILDIZ	2,73
Hilal YILDIZ	2,73
Musa YILDIZ	2,73
Bahar YILDIZ	2,73
TOPLAM	100,00

Tablo 21: Eti Gümüş'ün Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Sebahattin Yıldız	Yönetim Kurulu Başkanı
Vahip Yıldız	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Sinan Yıldız	Yönetim Kurulu Üyesi

2009 yılı cirosu (.....) olan Söğütsen'in hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üyelerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 22: Söğütsen'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
YILDIZLAR	69
Sebahattin YILDIZ	13
Vahip YILDIZ	3
Sinan YILDIZ	3
Cihan YILDIZ	3
Hilal YILDIZ	3
Musa YILDIZ	3
Bahar YILDIZ	3
TOPLAM	100

Tablo 23: Söğütsen'in Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Sebahattin Yıldız	Yönetim Kurulu Başkanı
Vahip Yıldız	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Sinan Yıldız	Yönetim Kurulu Üyesi

Eti Gümüş, Söğütsen ve YILDIZLAR, Dedeli Elektrik Enerjisi Toptan Ticaret A.Ş.'nin de hissedarıdır.

YILDIZLAR'ın %76 hissesine sahip olduğu 3S Enerji ve Maden Üretimi A.Ş.'nin, EPDK'dan üretim lisansı alınmış ve (....) MWm/(....) MWe kurulu güce sahip olması planlanan elektrik enerjisi üretim yatırımı bulunmaktadır. Çankırı ilinde kurulacak tesisin yakıt türü linyit kömürü olup, rezerv miktarı yaklaşık (.....) ton civarındadır.

H.1.2.3. Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş. (ENERJİSA)

ENERJİSA, Hacı Ömer Sabancı Holding ve VERBUND International GmbH'nin (Verbund International) ortak kontrolünde bulunmaktadır. ENERJİSA'nın 2009 yılı cirosu (.....) TL'dir. ENERJİSA kontrolünde bulunan ve Ankara, Bartın, Çankırı, Karabük, Kastamonu, Kırıkkale, Zonguldak illerinde faaliyet gösteren Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (Başkent EDAŞ) 2009 yılı cirosu (.....) TL'dir.

ENERJİSA'nın hissedarlık yapısı ile yönetim ve denetim kurulu üyelerine aşağıda yer verilmektedir:

11-12/240-77

Tablo 24: ENERJİSA'nın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	49,9940
Verbund International	50,0000
Temsa Sanayi ve Ticaret A.Ş.	0,0020
Tursa Sabancı Turizm ve Yatırım İşletmeleri A.Ş.	0,0020
Exsa Export Sanayi Mamülleri Satış ve Araştırma A.Ş.	0,0020
TOPLAM	100,0000

Tablo 25: ENERJİSA'nın Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Mehmet Selahattin HAKMAN	Yönetim Kurulu Başkanı
Bernhard RABERGER	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Levent DEMİRAĞ	Yönetim Kurulu Üyesi
Mahmut Volkan KARA	Yönetim Kurulu Üyesi
Ferdinando POZZANI	Yönetim Kurulu Üyesi
Gerhard GAMPERL	Yönetim Kurulu Üyesi
Şerafettin KARAKIŞ	Denetim Kurulu Üyesi
Ömer İsmail TANRIÖVER	Denetim Kurulu Üyesi

390 ENERJİSA hissedarı Verbund International, Verbund AG'ye bağlı olup, Verbund International'ın, Birecik Baraj ve Hidroelektrik Santrali Tesis ve İşletme A.Ş.'de, kendisine kontrol hakkı vermeyen ve dolaylı olarak sahip olduğu %4,3'lük hissesi bulunmaktadır.

ENERJİSA'nın hissedarı olduğu Başkent EDAŞ'ın hissedarlık yapısı ile yönetim ve denetim kurulu üyelerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 26: BAŞKENT EDAŞ'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
ENERJİSA	99,9999988
Verbund International	0,0000006
Temsa Sanayi ve Ticaret A.Ş.	0,0000002
Tursa Sabancı Turizm ve Yatırım İşletmeleri A.Ş.	0,0000002
Exsa Export Sanayi Mamülleri Satış ve Araştırma A.Ş.	0,0000002
TOPLAM	100,0000000

Tablo 27: BAŞKENT EDAŞ'ın Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Mehmet Selahattin HAKMAN	Yönetim Kurulu Üyesi
Bernhard RABERGER	Yönetim Kurulu Üyesi
Levent DEMİRAĞ	Yönetim Kurulu Üyesi
Gerhard GAMPERL	Yönetim Kurulu Üyesi
Ferdinando POZZANI	Yönetim Kurulu Üyesi
Ömer İsmail TANRIÖVER	Denetim Kurulu Üyesi
Şerafettin KARAKIŞ	Denetim Kurulu Üyesi

400 Başkent EDAŞ'ın 2009 yılı perakende elektrik satışı (....) GWh, tahmini pazar payı %(.).

Sabancı Grubu ile Verbund International'ın, ENERJİSA'nın yanı sıra, Enerjisa Enerji Üretim A.Ş. (Doka Elektrik Üretim A.Ş., Ceylin Enerji Üretim Sanayi Ticaret A.Ş., Enerjisa Suçatı Elektrik Üretim A.Ş.'yi kontrol etmektedir), Enerjisa Elektrik Enerjisi Toptan Satış A.Ş. ve Enerjisa Doğalgaz Toptan Satış A.Ş.'de de ortaklığı bulunmaktadır.

ENERJİSA'nın 2009 yılı sonu itibariyle elektrik üretim faaliyetlerine ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 28: ENERJİSA Yakıt Cinslerine Göre Kurulu Gücü

Üretim Tesisi	Yakıt Cinsi	Kapasite (MW)
Kentsa	Doğal gaz	(.....)
Adana	Doğal gaz	(.....)
Çanakkale	Doğal gaz	(.....)
Mersin	Doğal gaz	(.....)
Birkepili	Hidroelektrik	(.....)
Kızılduz	Hidroelektrik	(.....)
Sahmallar	Hidroelektrik	(.....)
Suçati	Hidroelektrik	(.....)
TOPLAM		(.....)

Tablo 29: ENERJİSA Yakıt Cinslerine Göre Elektrik Üretim ve Ciro Miktarları

Yakıt Cinsi	Üretim Miktarı (MWh)	Ciro (TL)
Doğal gaza dayalı elektrik üretimi	(.....)	(.....)
Hidroelektriğe dayalı elektrik üretimi	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)

Tablo 30: ENERJİSA'nın Elektrik Üretim Faaliyetleri ve Türkiye'deki Pazar Payları (2009)

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Üretim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
ENERJİSA	(.....)	(.....)	194.079.100	44.761,203	(.....)	(.....)

ENERJİSA'nın, 1000 MW'lık kısmı lisans başvuru aşamasında olmak üzere, 2816 MW'lık elektrik üretim yatırımı mevcuttur.

H.1.2.4. Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. (AKSA)

2009 yılında herhangi bir cirosu bulunmayan AKSA'nın hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 31: AKSA'nın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Kazancı Holding A.Ş.	99,6
Ali Metin KAZANCI	0,1
Necati BAYKAL	0,1
Mehmet KAZANCI	0,1
Ş. Cemil KAZANCI	0,1
TOPLAM	100,0

Tablo 32: AKSA'nın Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Şaban Cemil KAZANCI	Yönetim Kurulu Başkanı
Sedat SİVEREK	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
A. Serdar NIŞLİ	Yönetim Kurulu Üyesi

Kazancı Holding A.Ş.'nin (Kazancı Holding) hissedarlık yapısı ile yönetim ve denetim kurulu üye listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 33: Kazancı Holding'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Ali Metin KAZANCI	75
Gönül KAZANCI	5
Mehmet KAZANCI	5
Ş. Cemil KAZANCI	5
Necati BAYKAL	5
Tülay BAYKAL	5
TOPLAM	100

11-12/240-77

Tablo 34: Kazancı Holding'in Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Ali Metin KAZANCI	Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet KAZANCI	Yönetim Kurulu Üyesi
Şaban Cemil KAZANCI	Yönetim Kurulu Üyesi
Tülay BAYKAL	Yönetim Kurulu Üyesi
Çetin YALÇIN	Denetim Kurulu Üyesi

430 Yukarıda aktarılan hissedarlık yapıları ve Bildirim Formu'ndaki ifadelerden AKSA'nın, Kazancı ailesinin hissedarı olduğu Kazancı Holding tarafından kontrol edildiği anlaşılmaktadır. Kazancı Holding'in 2009 yılına ait cirosu ise (.....) TL'dir.

AKSA'nın %0,1 hissedarı, Kazancı Holding'te %5 hissesi ve yönetim kurulu üyesi bulunan; aynı zamanda Kazancı Holding şirketlerinden Akşa Enerji Üretim A.Ş.'de %0,0008, Rasa Radyatör San. A.Ş.'de %0,0001'lik doğrudan hissesi bulunan Mehmet KAZANCI, BOĞAZIÇI, GEDİZ ve DİCLE'nin özelleştirilmesi ihalelerinde teklif sahibi olan MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.'nin %49,99 oranında hissedarı ve yönetim kurulu başkanıdır.

440 Kazancı Holding'in elektrik ile doğal gaz piyasalarındaki faaliyetlerine ilişkin bilgiye MMEKA'ya ilişkin bölümde ayrıntılı olarak yer verildiğinden, bu bölümde tekrara gidilmeyecektir.

H.1.2.5. Park Holding A.Ş. (PARK)

Bağlı ortaklıkları ve iştirakleri aracılığıyla enerji, madencilik, turizm, havacılık ve ticaret-hizmet alanlarında faaliyet gösteren PARK'ın 2009 yılı cirosu (.....) TL'dir. PARK'ın hissedarlık yapısı ile yönetim ve denetim kurulu üyelerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 35: Park'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Turgay CİNER	99,999790175
Nedim ŞENER	0,000083264
Orhan YÜKSEL	0,000039967
Ali Coşkun DUYAK	0,000039967
Erhan AYGÜN	0,000046628
TOPLAM	100,000000000

Tablo 36: Park'ın Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Turgay CİNER	Yönetim Kurulu Başkanı
Erhan AYGÜN	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Nedim ŞENER	Yönetim Kurulu Üyesi
Orhan YÜKSEL	Yönetim Kurulu Üyesi
Ali Coşkun DUYAK	Yönetim Kurulu Üyesi
Hakkı GÜLTEKİN	Denetim Kurulu Üyesi

450 Elektrik piyasasında faaliyet gösteren ve PARK tarafından kontrol edilen grup şirketleri ve bu şirketlere ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Tablo 37: Elektrik Piyasasında Faaliyet Gösteren ve Park Tarafından Kontrol Edilen Şirketler¹

Grup Şirketi	Faaliyet Alanı	Faaliyet Durumu			
		Santral	Kurulu Güç (MW)	2009 Yılı Elektrik Üretimi (MWh)	2009 Yılı Ciro (TL)
Silopi Elektrik Üretim A.Ş.	Elektrik üretimi	Silopi Termik Santrali*	(.....)	(.....)	(.....)
		Esenboğa Fuel-Oil Santrali	(.....)	(.....)	(.....)
Park Termik Elektrik Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Elektrik üretimi	Çayırhan Termik Santrali**	(.....)	(.....)	(.....)
Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim A.Ş.	Elektrik üretimi	Kojenerasyon santrali	(.....)	(.....)	(.....)
Park Toptan Elektrik Enerjisi Satış San. ve Tic. A.Ş.	(2009 yılı Aralık ayından itibaren) Elektrik toptan satışı	2009 Yılı Elektrik Satışı (MWh)			2009 Yılı Ciro (TL)
		(.....)			(.....)

*Silopi Termik Santrali'nin mevcut 1. ünitesine ek olarak 2. ve 3. ünitelerin (.....) yapımı için lisans alınmış ve inşaat çalışmalarına başlanmıştır.

**Çayırhan Termik Santrali, İşletme Hakkı Devri kapsamında İmtiyaz Sözleşmesi hükümleri gereğince işletilmektedir. Bu kapsamda üretilen enerji TETAŞ'a satılmaktadır.

Tablo 38: Park'ın Elektrik Üretim Faaliyetleri ve Türkiye'deki Pazar Payları (2009)

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Üretim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
PARK	(.....)	(.....)	194.079.100	44.761,203	(.....)	(.....)

PARK'ın elektrik satışından kaynaklı cirosu yaklaşık (.....) TL'dir.

470

H.1.2.6. Cengiz-Kolin-Limgaz Ortak Girişim Grubu (CENGİZ-KOLİN-LİMGAZ)

CENGİZ-KOLİN-LİMGAZ'ın üyeleri; Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (CENGİZ), Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. (KOLİN) ve Limgaz Elektrik Üretim Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir (LİMAK). Ortak girişim grubu üyelerinin her birine ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmektedir.

H.1.2.6.1. Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (CENGİZ)

CENGİZ'in hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 39: CENGİZ Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Mehmet CENGİZ	20
Ekrem CENGİZ	20
Ahmet CENGİZ	20
Şeref CENGİZ	20
Asım CENGİZ	10
Kazım CENGİZ	10
TOPLAM	100

¹ Park Elektrik Üretim Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'nin (.....) MW'lık Tarihler HES projesi ve Park Enerji Ekipmanları Madencilik Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.'nin (.....) MW'lık Maran HES projesi için EPDK'dan üretim lisansı alınmış; ancak tesisler henüz üretime geçmemiştir. Park Enerji Ekipmanları Madencilik Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.'nin, (.....) MW'lık Asmaca HES ve (.....) MW'lık Türkyılmaz HES için EPDK'ya üretim lisans başvuruları bulunmaktadır. Park Teknik Elektrik Madencilik Turizm San. ve Ticaret A.Ş.'nin (.....) MW'lık Bayramiç RES, (.....) MW'lık Lapseki RES ve (.....) MW'lık Hamidiye RES için EPDK'ya üretim lisans başvuruları bulunmaktadır.

11-12/240-77480 **Tablo 40: CENGİZ Yönetim Kurulu Üyeleri**

Adı – Soyadı	Görevi
Mehmet CENGİZ	Başkan
Ekrem CENGİZ	Başkan vekili
Şeref CENGİZ	Üye

CENGİZ'in iştiraklerine aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 41: CENGİZ'in İştirakleri

İştirak	Hissedarlık Oranı (%)
Cengiz Enerji A.Ş.	0,50
Kalehan Enerji Üretim Tic. A.Ş.	32,50
Eti Bakır A.Ş.	49,99

CENGİZ ile aynı ekonomik bütünlük içinde bulunan grup şirketlerinin elektrik dağıtım ve üretim faaliyetlerine aşağıdaki yer verilmektedir.

- *Cengiz Holding A.Ş.'nin Elektrik Dağıtım Pazarındaki Faaliyetleri:*

490 Cengiz Holding A.Ş., Rekabet Kurulu'nun 4.12.2008 tarih ve 08-69/1115-432 sayılı kararı ile %100 oranındaki hissesinin blok olarak satış yöntemiyle özelleştirilmesine izin verdiği MERAM Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (MERAM) ihalesinde, ihaleyi kazanan Alsim Alarko Sanayi Tesisleri ve Tic. A.Ş.'nin (Alsim Alarko), ihale şartnamesinin 20. maddesi hükmüne göre Cengiz Holding A.Ş. ile ortak olarak yer aldığı ALCEN Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri A.Ş. (ALCEN) ile bu devir işlemini gerçekleştirmek için Rekabet Kurulu'na bildirimde bulunmuştur. Rekabet Kurulu 28.10.2009 tarih ve 09-49/1219-307 sayılı kararı ile ALCEN'in bir ortak girişim olduğuna karar vermiş ve işleme izin vermiştir. Sonuç olarak Cengiz Holding A.Ş.'nin, MERAM'ı kontrol eden ALCEN adlı ortak girişimdeki iki ortaktan birisi olarak elektrik dağıtım pazarında faaliyeti bulunmaktadır. Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray, Konya, Karaman illerinde elektrik dağıtım ve perakende hizmetlerini yürütmek üzere kurulmuş olan MERAM'ın söz konusu illerdeki elektrik dağıtım hizmetleri açısından %100 pazar payı bulunmakla birlikte Türkiye elektrik pazarında alım-satımındaki payı ve kaçak elektrik kullanımındaki durumuna aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo 42: MERAM ait alım-satım ve kayıp kaçaklara ilişkin veri (2009)

Yıl	Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
2009	6.095	5.574	521	8,5	3,80	4,12

510 Cengiz Holding A.Ş., KOLİN ve Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile birlikte, Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi (ÇAMLİBEL) devralan Çamlı Enerji Dağıtım ve Ticaret A.Ş.'nin (ÇAMLI) ve Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi (ULUDAĞ) devralan Uluğ Enerji Dağıtım ve Ticaret A.Ş.'nin (ULUĞ) %24,5 oranında hissedarıdır. Sivas, Tokat, Yozgat illerinde elektrik dağıtım ve perakende hizmetlerini yürütmek üzere kurulmuş olan ÇAMLİBEL ile Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Yalova illerinde elektrik dağıtım ve perakende hizmetlerini yürütmek üzere kurulmuş olan ULUDAĞ'ın söz konusu illerdeki elektrik dağıtım hizmetleri açısından pazar payı %100 olmakla birlikte Türkiye elektrik pazarında alım-satımındaki payı ve kaçak elektrik kullanımındaki durumuna aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir.

Tablo 43: ÇAMLİBEL'e ait alım-satım ve kayıp kaçaklara ilişkin veri (2009)

Yıl	Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
2009	2.326	2.146	180	7,7	1,45	1,58

11-12/240-77

Tablo 44: ULUDAĞ'a ait alım-satım ve kayıp kaçaklara ilişkin veri (2009)

Yıl	Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
2009	11.704	11.050	654	5,6	7,29	8,16

520 - Cengiz Holding A.Ş.'nin Elektrik Üretim Pazarındaki Faaliyetleri

Cengiz Holding A.Ş.'nin elektrik üretim pazarında halihazırda faaliyet gösteren grup şirketleri ve bu şirketlerin üretimine ilişkin bilgiye aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 45: Cengiz Holding A.Ş.'nin Elektrik Üretim Faaliyetleri

Grup Şirketi	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Satılan Elektrik (2009, MWh)
Eti Alüminyum A.Ş. (Oymapınar)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)
Eti Bakır A.Ş. (Murgul)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)
TOPLAM		(.....)	(.....)

Yukarıda yer verilen bilgiler göz önüne alındığında CENGİZ'in elektrik üretim pazarındaki faaliyetleri ve pazar paylarına ilişkin özet tablo aşağıdadır:

Tablo 46: Cengiz Holding A.Ş.'nin Elektrik Üretim Faaliyetleri ve Türkiye'deki Pazar Payları

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Üretim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
Cengiz Holding A.Ş.	(.....)	(.....)	194.079.100	44.761,203	(.....)	(.....)

530 Bunun yanında Cengiz Holding A.Ş.'nin yapım veya lisans aşamasında olan ya da faaliyette olmayan yaklaşık toplam (....) MW kurulu güce sahip elektrik üretim yatırımı bulunmaktadır. Cengiz Holding A.Ş.'nin 2009 yılında elektrik enerjisi üretiminden elde ettiği ciro ise (.....) TL'dir.

H.1.2.6.2. Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. (KOLİN)

KOLİN'in hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 47: KOLİN'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Kolsan A.Ş.	32,86
Güzin KOLOĞLU	7,92
Veysi Akın KOLOĞLU	15,85
Mukadder KOLOĞLU	9,14
Celal KOLOĞLU	15,85
Naci KOLOĞLU	6,71
Necla DOĞAN	0,80
Tamer DOĞAN	0,80
Şebnem DOĞAN	0,80
Alper DOĞAN	0,80
Mustafa Kemal KOLOĞLU	1,63
Hayriye Deniz İSTEMİ	3,42
Demet MOĞOLKOÇ	3,42
TOPLAM	100,00

Tablo 48: KOLİN'in Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Naci KOLOĞLU	Yönetim Kurulu Başkanı
Veysi Akın KOLOĞLU	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Celal KOLOĞLU	Yönetim Kurulu Üyesi
Turgut NASÜN	Denetim Kurulu Üyesi

11-12/240-77

KOLİN'de %32,86 hissesi bulunan Kolsan A.Ş.'nin hissedarlık yapısına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo 49: Kolsan A.Ş.'nin Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Veysi Akın KOLOĞLU	24,50
Celal KOLOĞLU	24,50
Naci KOLOĞLU	24,50
Güzin KOLOĞLU	4,50
Hayriye Deniz İSTEMİ	10,00
Demet MOĞOLKOÇ	10,00
Mürsel GENÇ	2,00
TOPLAM	100,00

540 KOLİN ile aynı grupta yer alan şirketlerin elektrik üretim pazarındaki faaliyetlerine ilişkin bilgiye aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 50: KOLİN'in Bulunduğu Gruba Ait Elektrik Üretim Yatırımları (2009)

Yatırım	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Satılan Elektrik (2009, MWh)
Akköy I HES (Akköy Enerji A.Ş.)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)

Yukarıda yer verilen bilgiler göz önüne alındığında KOLİN'in elektrik üretim pazarındaki faaliyetleri ve pazar paylarına ilişkin özet tablo aşağıdadır:

Tablo 51: KOLİN'in Elektrik Üretim Faaliyetleri ve Türkiye'deki Pazar Payları

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Üretim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
KOLİN	(.....)	(.....)	194.079.100	44.761,203	(.....)	(.....)

Bunun yanında KOLİN'in yapım veya lisans aşamasında olan ya da faaliyette olmayan yaklaşık toplam (....) MW'lık kurulu güce sahip elektrik üretim yatırımı bulunmaktadır. KOLİN ve bağlı ortaklıklarının elektrik üretimine ilişkin 2009 yılı cirosu (.....) TL'dir.

550 Daha önce de belirtilmiş olduğu üzere KOLİN, Cengiz Holding A.Ş. ve Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile birlikte, ÇAMLİBEL'i devralan ÇAMLİ'nin ve ULUDAĞ'ı devralan ULUĞ'un hissedarlarıdır.

KOLİN ile aynı grupta yer alan ve KOLİN ile iştirak ilişkisi içinde olan İzmirgaz Şehiriçi Doğalgaz Dağıtım Tic. ve Taah. A.Ş. ile Esgaz Eskişehir Şehiriçi Doğalgaz Dağıtım Tic. ve Taah. A.Ş. doğal gaz dağıtım faaliyeti gerçekleştirmektedir.

H.1.2.6.3. Limgaz Elektrik Üretim Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (LİMAK)

LİMAK'ın hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üyelerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 52: LİMAK'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Limak Yatırım Enerji Üretim İşletme Hizmetleri ve İnşaat A.Ş. (Limak Yatırım)	99,90
Nihat ÖZDEMİR	0,10
Sezai BACAŞIZ	0,10
Mehmet Serhan BACAŞIZ	0,05
Turhan Serdar BACAŞIZ	0,05
Ebru ÖZDEMİR KIŞLALI	0,05
Batuhan ÖZDEMİR	0,05
TOPLAM	100,00

Tablo 53: LİMAK'ın Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Nihat ÖZDEMİR	Yönetim Kurulu Başkanı
Sezai BACAŞIZ	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Ebru ÖZDEMİR	Yönetim Kurulu Üyesi
Engin EREM	Denetim Kurulu Üyesi

11-12/240-77

570 LİMAK'ı kontrol eden Limak Yatırım'ın hissedarlık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 54: Limak Yatırım'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Limak İnşaat)	92,38
Nihat ÖZDEMİR	1,27
Sezai BACAKSIZ	1,27
Mehmet Serhan BACAKSIZ	1,27
Turhan Serdar BACAKSIZ	1,27
Ebru ÖZDEMİR KIŞLALI	1,27
Batuhan ÖZDEMİR	1,27
TOPLAM	100,00

Limak Yatırım'ı kontrol eden Limak İnşaat'ın hissedarlık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 55: Limak İnşaat'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Limak Holding A.Ş.	97,7476
Nihat ÖZDEMİR	0,500
Sezai BACAKSIZ	0,500
Ebru ÖZDEMİR KIŞLALI	0,3131
Mehmet Serhan BACAKSIZ	0,3131
Batuhan ÖZDEMİR	0,3131
Turhan Serdar BACAKSIZ	0,3131
TOPLAM	100,0000

LİMAK'ın nihai kontrolüne sahip Limak Holding A.Ş.'nin hisseleri %50-%50 oranında Özdemir ve Bacaksız Ailelerine aittir.

580 Limak Holding A.Ş., Limak Enerji Grubu'na bağlı şirketler aracılığıyla 1997 yılından bu yana elektrik üretim pazarında faaliyet göstermektedir. Limak Enerji Grubu'na ait elektrik üretim şirketlerine ve bu şirketlerin faaliyetlerine ilişkin bilgiye aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 56: Limak Holding A.Ş. Elektrik Üretim Faaliyetleri

Grup Şirketi	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Satılan Elektrik (2009, MWh)
Limak Enerji Üretim Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çal)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)
Pamuk HES Elektrik Üretim A.Ş. (Pamuk)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)
Darenhes Elektrik Üretim A.Ş. (Seyrantepe)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)
Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Uzunçayır)	Hidroelektrik	(.....)	(.....)
TOPLAM		(.....)	(.....)

Yukarıda yer verilen bilgiler göz önüne alındığında LİMAK ve LİMAK'ı kontrol eden Limak Holding A.Ş.'nin elektrik üretim pazarındaki faaliyetleri ve pazar paylarına ilişkin özet tablo aşağıdadır:

590 Tablo 57: Limak Holding A.Ş.'nin Elektrik Üretim Faaliyetleri ve Türkiye'deki Pazar Payları

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Tüketim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
Limak Holding A.Ş.	(.....)	(.....)	194.079.100	44.761,203	(.....)	(.....)

11-12/240-77

Bunun yanında Limak Holding A.Ş.'nin yapım veya lisans aşamasında olan ya da faaliyette olmayan yaklaşık toplam (....) MW'lık kurulu güce sahip elektrik üretim yatırımı bulunmaktadır. Limak Enerji Grubu'nun 2009 yılında enerji faaliyetlerinden elde ettiği ciro (.....) TL'dir.

Yine, daha önce de belirtilmiş olduğu üzere LİMAK ile aynı ekonomik bütünlük içinde bulunan Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş., KOLİN ve Cengiz Holding A.Ş. ile birlikte, ÇAMLİBEL'i devralan ÇAMLİ'nin ve ULUDAĞ'ı devralan ULUĞ'un hissedarıdır.

H.1.2.7. Emkat Ortak Girişim Grubu (EMKAT)

600 EMKAT'ın üyeleri; Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. (Kuveyt Türk), Eksim Yatırım Holding A.Ş. (Eksim), İş-Kaya İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (İş-Kaya), Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (Albaraka Türk) ve MKS Marmara Entegre Kimya Sanayi A.Ş.'dir (MKS). EMKAT üyelerinin, EMKAT'taki payları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Tablo 58: Emkat Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Albaraka Türk	15
Eksim	30
MKS	30
Kuveyt Türk	15
İş-Kaya	10
TOPLAM	100

Ortak girişim grubu üyelerinin her birine ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmektedir.

H.1.2.7.1. Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. (Kuveyt Türk)

Kuveyt Türk'ün hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üyelerinin listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 59: Kuveyt Türk'ün Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Kuwait Finance House	62,23
Vakıflar Genel Müdürlüğü Mazbut Vakıfları	18,72
Kuwait Public Institution For Social Security	9,00
Islamic Development Bank	9,00
Diğer	1,05
TOPLAM	100,00

610

Tablo 60: Kuveyt Türk'ün Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Mohammad S.A.I. ALOMAR	Yönetim Kurulu Başkanı
Abdullah TİVNİKLİ	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Azfar Hussain QARNI	Yönetim Kurulu Üyesi
Dr. Adnan ERTEM	Yönetim Kurulu Üyesi
Yusuf BEYAZIT	Yönetim Kurulu Üyesi
Khaled Nasser Abdulaziz AL FOUZAN	Yönetim Kurulu Üyesi
Fawaz KH E AL SALEH	Yönetim Kurulu Üyesi
Shaheen H.A. AL GHANEM	Yönetim Kurulu Üyesi
Ufuk UYAN	Yönetim Kurulu Üyesi

Kuveyt Türk'ün, iştiraklerinin, grup şirketlerinin ve hissedarlarının, elektrik veya doğal gaz piyasasında faaliyeti bulunmamaktadır. Kuveyt Türk yönetim kurulu üyelerinden sadece Abdullah TİVNİKLİ'nin elektrik ve doğal gaz piyasalarında faaliyet göstermek üzere kurulmuş şirketlerde hissesi bulunmaktadır. Eksim ile aynı grupta yer alan bu şirketlerin büyük kısmının halihazırda faaliyet gösteren elektrik üretim tesisi bulunmamakta; yalnız Nisan 2010 tarihinde faaliyete geçen (....) MW kurulu güce sahip bir HES projesi bulunmaktadır.

620

11-12/240-77

H.1.2.7.2. Eksim Yatırım Holding A.Ş. (Eksim)

Eksim'in hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üyelerinin listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 61: Eksim'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Abdullah TİVNIKLİ	66,61
İsmail Fahreddin TİVNIKLİ	25,25
Yusuf AKSU	0,22
Barbaros CEYLAN	0,45
Eksim Holding A.Ş.	7,47
TOPLAM	100,00

Tablo 62: Eksim'in Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Abdullah TİVNIKLİ	Yönetim Kurulu Başkanı
İsmail Fahreddin TİVNIKLİ	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı 630
Ünsal SÖZBİR	Yönetim Kurulu Üyesi

Eksim ile aynı grupta yer alan şirketlerin, Nisan 2010 tarihinde faaliyete geçmiş bulunan (...) MW kurulu güce sahip bir HES projesi ile, henüz ihale, lisans veya uygulama aşamasında bulunan (...) MW kurulu güce sahip olması planlanan elektrik üretim yatırımı bulunmaktadır.

H.1.2.7.3. İş-Kaya İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (İş-Kaya)

1989 yılında Diyarbakır'da kurulmuş bulunan İş-Kaya, telekom şebekesi, sulama ve içme suyu altyapısı ve enerji nakil hatları tesisi faaliyeti göstermektedir. İş-Kaya'nın hissedarlık yapısına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo 63: İş-Kaya'nın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Yusuf KAYA	90
Salih KAYA	10
TOPLAM	100

İş-Kaya'da %90 hissesi bulunan Yusuf KAYA, Kayasu Elektrik Üretimi Enerji İnşaat A.Ş.'nin de %80 hissesine sahiptir. İş-Kaya hissedarlarının ve şirket genel müdürü Mehmet Akif KÖSE'nin, elektrik ve doğal gaz piyasalarında faaliyet gösteren başka bir şirkette hissedarlığı veya yönetim kurulu üyeliği bulunmamaktadır.

İş-Kaya'nın, MMEKA ile kurduğu ortak girişim grubu, BOĞAZIÇI ve GEDİZ özelleştirme ihalelerinde en yüksek teklifi vermiş; İş-Kaya'nın, MMEKA ve kendisiyle aynı ekonomik bütünlük içinde bulunan Rosse Enerji İnşaat A.Ş. ile kurduğu ortak girişim grubu ise DİCLE ihalesinde 4. en yüksek teklifi vermiştir. Söz konusu özelleştirme işlemlerine ilişkin süreç henüz tamamlanmamış durumdadır.

H.1.2.7.4. Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (Albaraka Türk)

Albaraka Türk'ün hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üyelerinin listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 64: Albaraka Türk'ün Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Albaraka Banking Group	54,0581
Islamic Development Bank	7,8415
Diğer	15,6334
Halka açık kısım	22,4670
TOPLAM	100,0000

11-12/240-77

Tablo 65: Albaraka Türk'ün Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Adnan Ahmed Yusuf ABDULMALEK	Yönetim Kurulu Başkanı 660
Yalçın ÖNER	Yönetim Kurulu İkinci Başkanı
Osman AKYÜZ	Yönetim Kurulu Murahhas Üyesi
İbrahim Fayez Humaid ALSHAMSI	Yönetim Kurulu Üyesi
Othman Ahmed SULIMAN	Yönetim Kurulu Üyesi
Faisal Abdulaziz AL ZAMEL	Yönetim Kurulu Üyesi
Ekrem PAKDEMİRLİ	Yönetim Kurulu Üyesi
Mitat AKTAŞ	Yönetim Kurulu Üyesi
Hamad Abdullah A. EQAB	Yönetim Kurulu Üyesi
Fahad Abdullah A. ALRAJHI	Yönetim Kurulu Üyesi
Fahrettin YAŞI	Yönetim Kurulu Üyesi – Genel Müdür

Dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden, Albaraka Türk'ün, hissedarlarının, yönetim kurulu üyelerinin ve iştiraklerinin, elektrik ve doğal gaz piyasalarında faaliyeti bulunmadığı anlaşılmaktadır.

H.1.2.7.5. MKS Marmara Entegre Kimya Sanayi A.Ş. (MKS)

Her türlü kimyevi madde imalatı, alım ve satımı yapmak üzere 1976 yılında kurulmuş olan ve Topbaş Ailesi tarafından kontrol edilen MKS'nin hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üyelerinin listesine aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 66: MKS'nin Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Mustafa Latif TOPBAŞ	56,90
Ahmet Afif TOPBAŞ	41,99
Mahmud Muhammed TOPBAŞ	1,00
Ayşe Füsün TOPBAŞ	0,10
Ömer Hulusi TOPBAŞ	0,01
TOPLAM	100,00

670

Tablo 67: MKS'nin Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Mustafa Latif TOPBAŞ	Yönetim Kurulu Başkanı
Ahmet Afif TOPBAŞ	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Mahmud Muhammed TOPBAŞ	Yönetim Kurulu Üyesi
Ömer Hulusi TOPBAŞ	Yönetim Kurulu Üyesi

MKS'nin, iştiraklerinin, grup şirketlerinin, hissedar ve yönetim kurulu üyelerinin, elektrik veya doğal gaz piyasasında faaliyeti bulunmamaktadır.

H.1.2.8. Türkerler İnşaat Turizm Madencilik Enerji Üretim Ticaret ve Sanayi A.Ş. (TÜRKERLER)

680 2009 yılı cirosu (.....) TL olan TÜRKERLER'in hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 68: TÜRKERLER'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Kazım TÜRKER	0,983
Ülkü TÜRKER	0,004
Pelin TÜRKER ÖZDEMİR	0,004
Kaan TÜRKER	0,004
Mehmet Derya GÜNEŞ	0,004
Türkerler Holding A.Ş.	0,001
TOPLAM	100,000

11-12/240-77

Tablo 69: TÜRKERLER'in Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Kazım TÜRKER	Yönetim Kurulu Başkanı
Mehmet Derya GÜNEŞ	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Gökhan Tayfun TÜRKER	Yönetim Kurulu Üyesi
Ali ALIÇ	Denetçi

690 TÜRKERLER'de %0,001 hissesi bulunan Türkerler Holding A.Ş.'nin hissedarlık yapısına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo 70: Türkerler Holding A.Ş.'nin Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Kazım TÜRKER	0,984
Ülkü TÜRKER	0,004
Mehmet Derya GÜNEŞ	0,004
Pelin TÜRKER ÖZDEMİR	0,004
Kaan TÜRKER	0,004
TOPLAM	100,000

Ekim 2010 tarihinde faaliyete geçen 22,5 MW kurulu güce sahip bir HES'i bulunan TÜRKERLER'in, 173 MW kurulu güce sahip HES, yaklaşık 240 MW kurulu güce sahip RES ve 600 MW kurulu güce sahip ithal kömüre dayalı termik santral projeleri bulunmaktadır.

Türkerler, doğal gaz dağıtım alanında faaliyet gösteren İzmir Şehirçi Doğalgaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'de (İzmirgaz) %34 hisseye sahiptir. İzmirgaz'ın hissedarlık ve yönetim yapısına aşağı tablolarla yer verilmektedir:

700 **Tablo 71: İzmirgaz'ın Hissedarlık Yapısı**

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Kolin İnşaat A.Ş.	49,97
Türkerler	33,99
Mehmet Birol Ensari	1,50
İzmir Büyükşehir Belediyesi	10,00
Veysi Akın Koloğlu	0,01
Naci Koloğlu	0,01
Celal Koloğlu	0,01
Kazım Türker	0,01
Ali Arif Aktürk	1,50
Mümtaz Barış Bildacı	2,25
Tvefik Berek Bildacı	0,75
TOPLAM	100,00

Tablo 72: İzmirgaz'ın Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Naci Koloğlu	Yönetim Kurulu Başkanı
Celal Koloğlu	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Kazım Türker	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Veysi Akın Koloğlu	Yönetim Kurulu Üyesi
Ercan Özkazanç	Yönetim Kurulu Üyesi
M. Birol Ensari	Yönetim Kurulu Üyesi
B. Erdem Kolağası	Yönetim Kurulu Üyesi

H.2. İlgili Pazar

Elektrik piyasalarının özelleştirilmesi sürecinde gerçekleşen devralmalarda rekabet hukuku uygulamaları bakımından büyük önem taşıyan konulardan biri ilgili pazar tanımıdır. Bununla birlikte sektörün kendine özgü yapısı ile serbestleşme ve özelleştirme faaliyetleri nedeniyle bir geçiş dönemi içinde olması, ilgili pazar tanımında güçlükler ortaya çıkarmaktadır. Bir *ex-ante* denetim aracı olan birleşme ve devralmaların kontrolü konusu, elektrik piyasalarının gelecekteki yapısal oluşumuna

11-12/240-77

710 ilişkin değerlendirmeleri de içermek durumundadır. Bu nedenle, sadece sektörün
mevcut durumunun fotoğrafının çekilmesiyle ortaya çıkan pazar tanımlarının yanında,
serbestleşme süreci ve mevcut durumda kamu elinde bulunan diğer dağıtım bölgeleri ve
720 Üretim şirketlerinin özelleştirilmesinin ardından hedeflenen serbest ve rekabetçi piyasa
yapısı da dikkate alınarak ilgili pazar tanımları ve dolayısıyla yoğunlaşma
değerlendirmeleri yapılmalıdır. Özelleştirmeye tabi dağıtım firmalarının faaliyet alanları
esas itibarıyla dağıtım ve perakende satış pazarları olsa da, elektrik piyasalarının dikey
yapısı dikkate alındığında dağıtım bölgelerinin özelleştirilmesi ile ortaya çıkacak resmin,
retimden başlayarak nihai tüketicie kadar uzanan dikey yapının bütün aşamalarını
etkileyeceği açıktır. Dolayısıyla, dağıtım bölgelerini devralacak firmaların üretim ve
toptan satış gibi alanlardaki faaliyetleri de, sektörün dikey entegrasyonuna ilişkin
değerlendirmelerde önem kazanmaktadır.

730 Elektrik piyasasının üretim, iletim, dağıtım ve tedarik/arz olmak üzere dört ana bölüme
ayrılabilenine söylenebilir. Bunlardan iletim ve dağıtım aşamaları doğal tekel niteliği
taşıyan bölümlerdir. Başka bir ifadeyle, daha az düzenleme ve daha çok rekabetin
sağlanabileceği aşamalar elektriğin rimi ve nihai tüketicie arzı aşamalarında ortaya
ıkmakta, iletim ve dağıtım ise ağırlıklı olarak düzenlemeye tabi tutulmaktadır.
Dolayısıyla toptan satış ve nihai tüketicie fiyatının oluşması, alıcılar ve satıcıların karşı
karşıya geldiği üretim ve tedarik seviyelerindeki etkileşime bağlı olup, iletim ve dağıtım
hizmetlerinin bu sürece dinamik bir etkisi bulunmamaktadır. Bu noktadan hareketle
yoğunlaşma işlemlerinde dikkate alınması gereken piyasaları şu şekilde ayırıştırmak
mümkündür:

Üretim	: Elektriğin rimi
Toptan satış	: Sağlayıcı tarafında üretici ve toptan satış şirketlerinin (toptan satış şirketleri yeniden satıcı konumundadır), alıcı tarafında ise dağıtım şirketleri, perakende şirketleri ve serbest tüketicilerin bulunduğu, ikili anlaşmalardan oluşan piyasa
İletim/dağıtım	: Doğal tekel niteliğindeki şebeke faaliyetleri (grid business).
Perakende satış	: Serbest ve serbest olmayan tüketicilere yapılan satışlar

740 Üretim ve dengeleme piyasalarına ilişkin pazar tanımları daha çok üretim
zelleştirmelerinde önem kazanacaktır. Bu nedenle üretime ilişkin detaylı bir
değerlendirme ve nihai bir pazar tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir. Bu dosya
kapsamında, dağıtım firmalarının faaliyetlerinin elektriğin ticaretindeki yeri dikkate
alınarak “ikili anlaşmalar”, “elektrik dağıtım hizmetleri”, “perakende faaliyetleri” ve
“doğalgaz dağıtım hizmetleri” olmak üzere dört ana başlık altında ilgili ürün pazarı
değerlendirmesi yapılmıştır.

H.2.1. İkili Anlaşmalara İlişkin Pazar Tanımı

750 İkili anlaşmaların yapıldığı piyasada kamu teşebbüsü olan Türkiye Elektrik Ticaret ve
Taahhüt A.ř.’nin (TETAş) mevcut en büyük toptan satıcı olarak faaliyetlerini devam
ettirdiği görülmektedir. Bununla birlikte, serbestleşme ve zelleştirme sürecinin sonunda
geçiş dönemi sözleşmelerinin de sona ermesiyle TETAş’ın payının azalacağı ve özel
sektör toptan satış şirketlerinin daha aktif hale geleceği söylenebilir. İkili anlaşmaların
arz tarafında üretim şirketleri ya da üretim şirketleriyle yaptığı anlaşmalar kapsamında
kendi portföyüne sahip olan yeniden satıcı konumundaki toptan satış şirketlerinin yer
aldığı, bu piyasanın (ve anlaşmaların) alıcı tarafını ise dağıtım firmaları, perakende satış
firmaları ve serbest tüketicilerin oluşturduğu görülmektedir. Bu noktada belirtmek gerekir
ki, mevzuat kapsamında perakende satış şirketleri tanımlanmış olmakla birlikte,
760 piyasanın fiili yapısı içerisinde henüz EPDK’dan lisans almış bir perakende satış şirketi
bulunmamaktadır. Piyasanın geçmişinde serbest tüketiciler ile üreticiler arasındaki ikili

770 anlaşmalar etkin bir şekilde uygulanmış olsa da, bazı dönemlerde TEDAŞ fiyatlarının düşük seviyede olması ve üretim şirketlerinin daha uygun fiyatlarla PMUM'a satış yapabiliyor olmasının sonucu olarak, bu anlaşmaların uygulama alanının oldukça daraldığı ve serbest tüketicilerin de ağırlıklı olarak bölgelerindeki dağıtım şirketlerinden alım yaptığı görülmektedir. Bu noktada, elektrik sektörüne ilişkin ana hedef olan sağlıklı ve rekabetçi yapıda işleyen bir ikili anlaşmalar piyasasının oluşması açısından, devir işlemlerinde sadece günümüz pazar yapısı değil, geleceğe yönelik gelişmeler de dikkate alınarak bir değerlendirme yapılması uygun olacaktır. Bu yönüyle bakıldığında, özelleştirmeye tabi dağıtım şirketlerinin, geçiş dönemi boyunca devam edecek olan "geçiş dönemi sözleşmeleri" ile birlikte devredildiği ve söz konusu geçiş dönemi boyunca uygulanacak tarifelerin, daha özelleştirmeler öncesinden düzenlenmiş olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, geçiş dönemi sonrası serbest piyasa yapısı içerisinde, dağıtım firmaları en önemli alıcı konumunda bulunacaktır. Bu noktada, ikili anlaşmalara dayalı piyasa yapısı içinde dağıtım firmalarına yapılan satışların ayrı bir pazar olarak tanımlanarak, yoğunlaşma değerlendirmelerinde bu pazar tanımının kullanılıp kullanılmayacağı sorusu ortaya çıkmaktadır. Bu değerlendirmede akla ilk gelen husus ise, dağıtım şirketlerinin elektrik ticaretinde mevcut durumdaki rolü ve 2013 yılından itibaren gerçekleştirilecek olan hukuki ayrıştırma sonundaki rolünün ortaya konması gerekliliğidir.

780 Bilindiği üzere dağıtım özelleştirmelerinde Rekabet Kurulu, dağıtım faaliyetlerinin diğer piyasa faaliyetlerinden hukuki olarak ayrıştırılmasını koşul olarak ortaya koymuştur. Devam eden süreçte ise yapılan Kanun değişikliği ile birlikte, Rekabet Kurulunun görüşünde dile getirdiği ayrıştırma koşulu 4628 sayılı Kanun'un "Lisans Genel Esasları ve Türleri" başlıklı 3. maddesine hüküm olarak aşağıdaki şekilde eklenmiştir:

790 "Dağıtım şirketleri, tanımlanan bu faaliyetler dışında piyasada başka bir faaliyette bulunamaz. (Ek cümle: 9/7/2008-5784/3. md.) **Dağıtım şirketleri, üretim ve perakende satış faaliyetlerini, 1/1/2013 tarihinden itibaren ancak ayrı tüzel kişilikler altında yürütürler.**"

800 Bu hüküm ile birlikte, 2013 yılından itibaren dağıtım şirketlerinin, esas itibarıyla, perakende satış faaliyetinde bulunmayacağı, bunun yanında kuracakları ayrı bir tüzel kişilikle perakende satış yapabileceği görülmektedir. Bu noktada, sektörün gelişiminde dağıtım şirketlerinin mevcut durumdaki gibi büyük alıcılar olmayacağı, alıcıların ancak bu dağıtım şirketleri ile aynı kontrol yapısı içerisinde olan ancak hukuki olarak ayrıştırılmış perakende şirketleri olacağı, perakende şirketleri bakımından serbest piyasa ortamında bölgeler arası ticaret kısıtlaması olmayacağından hareketle bölgesel tanımlar yapılamayacağı ve rekabetçi yapı içerisinde gelişen süreçte, bugün yapılacak olan "sadece dağıtım firmalarına yapılan toptan satışlara" ilişkin bir tanımlamanın anlamını yitireceği söylenebilir. Bununla birlikte, serbestleşmeye ve perakende seviyesinde rekabetin oluşturulmasına yönelik başka ülke tecrübeleri de göstermektedir ki, teorik olarak ve mevzuat açısından, bölgeler arası alım satım ve serbest tüketicilere ilişkin limitlerin azaltılması ya da kaldırılmasıyla rekabetçi alt yapı oluşturulsa da, fiili olarak rekabetçi yapıya ulaşmanın önündeki önemli engellerden biri; yerleşik dağıtım firmalarının geleneksel olarak münhasıran satış yaptıkları kapatılmış tüketicilerin, tedarikçisini seçme şansına sahip olduktan sonra dahi yerleşik dağıtım firmasından ya da bu firmayla aynı ekonomik bütünlük içerisindeki perakende satış firmasından alım yapmaya devam etmeleri, dolayısıyla, söz konusu dağıtım bölgesine diğer tedarikçi firmaların girmemeleri ya da girememeleridir. Bu durumun en büyük sebebi, yerleşik dağıtım firmasının serbestleşme öncesi dönemden gelen avantajlarıdır. Bu nedenle, 2013 yılından itibaren hukuki ayrıştırma kapsamında perakende faaliyetlerini ayrı tüzel kişilik altında sürdürecekseler da, mevcut özelleştirmeler kapsamında alıcıların,

11-12/240-77

sadece doğal tekel niteliğindeki elektriğin nakli faaliyetlerini değil, geçiş döneminde münhasıran satış yapacakları müşterileri de devraldıkları ve bu bakımından söz konusu dağıtım şirketlerinin, toptan satış pazarının alım tarafındaki en önemli oyuncular oldukları söylenebilir.

820 Bu noktada, toptan satış pazarına ilişkin olarak ortaya çıkan yeni soru, dağıtım firmalarına yapılan satışlarla, nihai tüketici konumunda olan serbest tüketicilere yapılan satışların birbirinden ayrı tanımlanması gerekliliğine ilişkindir. Esas itibarıyla, her iki grupta da yapılan ikili anlaşmalar toptan satış pazarı içine alınabilirse de, talep yapıları itibarıyla dağıtım şirketlerinin ayrı olarak ele alınması gerektiği görülmektedir. Bu yönde yapılacak bir değerlendirmede, sektörün mevcut yapısı, sağlıklı bir göstere olmaktan uzaktır. Mevcut yapıda, özelleştirmeye tabi dağıtım şirketlerinin geçiş dönemi boyunca sürececek olan Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) ve TETAŞ ile yapılmış enerji alım anlaşmaları bulunduğu ve nihai tüketiciye yapacakları satışların da fiyat eşitleme mekanizması çerçevesinde düzenlenmiş olduğu görülmektedir. Serbest tüketiciler açısından bakıldığında da, geçmişte üreticilerle ikili anlaşmaları bulunan serbest tüketicilerin, 830 Ağustos 2006'da dengeleme piyasasının işlemeye başlamasıyla birlikte (üreticilerin ikili anlaşma yapmak yerine PMUM'a satış yapmayı tercih etmeye başlamaları sebebiyle) alımlarını dağıtım firmalarından yapmak durumunda kaldıkları, dolayısıyla toptan satış pazarı kapsamında alıcı tarafında büyük nihai tüketicilerin bulunduğu pazarın bir hayli daraldığı görülmektedir. Mevcut durum böyle olmakla birlikte sektörün iyi işleyen rekabetçi bir yapıya kavuşması halinde de dağıtım firmalarının (ya da bu firmalarla aynı ekonomik bütünlük içinde yer alacak olan perakende satış firmalarının) büyük nihai tüketicilerden ayrılması gerekmektedir. Şöyle ki; dağıtım firmaları mevcut durumda münhasıran sahip oldukları tüketici portföyüyle, toptan satış pazarında alıcı olan diğer büyük tüketicilerden tamamen farklı bir talep yapısına sahiptir. Bu noktada, her ne kadar 840 geçiş dönemi sonrasında mevcut sözleşmeler ortadan kalkacak ve ayrıca dağıtım şirketleri de 2013 yılından itibaren hukuki ayrıştırmayı gerçekleştirecek olsa da, ileride oluşacak sağlıklı bir elektrik piyasası için, mevcut durumda yapılacak dağıtım özelleştirmeleri açısından, dağıtım şirketlerine yapılan satışların ayrı bir pazar olarak tanımlanması yerinde olacaktır. İkili anlaşmalar seviyesi dikkate alınarak tanımlanan bu pazara ilişkin ilgili coğrafi pazarın ise Türkiye olduğu görülmektedir.

H.2.2. Elektrik Dağıtım Hizmetlerine İlişkin Pazar Tanımı

850 Özelleştirme işlemine konu dağıtım bölgelerinde faaliyet göstermekte olan dağıtım şirketleri, elektriğin dağıtımı, perakende satışı ve perakende satış hizmeti faaliyetleri ile iştigal etmektedir. Bu faaliyetler kısaca şu şekilde tanımlanabilir:

Dağıtım	: Elektrik enerjisinin gerilim seviyesi 36 kV ve altındaki hatlar üzerinden naklini,
Perakende satış	: Elektriğin tüketicilere satışını,
Perakende satış hizmeti	: Perakende satış lisansına sahip şirketlerce, elektrik enerjisi ve/veya kapasite satımı dışında tüketicilere sağlanan diğer hizmetleri.

860 Söz konusu faaliyetlerden dağıtım faaliyeti, alçak gerilimli elektrik taşıyan kablolardan oluşan yeni bir dağıtım şebekesinin kurulmasına ilişkin zorluklar ve yüksek yatırım maliyetleri sebebiyle doğal tekel niteliği taşımakta olup; her bir bölgedeki dağıtım şirketi tarafından münhasıran yerine getirilmektedir. Bu bakımdan elektrik pazarının, elektriğin nakli faaliyetlerinden oluşan doğal tekel niteliğindeki aşamasına yönelik "elektrik dağıtım hizmeti pazarının" diğer seviyelerinden farklı bir ürün pazarı olarak tanımlanması gerekmektedir.

11-12/240-77

Elektrik dağıtım varlıklarının özelleştirilmesine ilişkin esaslar, 17.3.2004 tarihli Yüksek Planlama Kurulu kararıyla kabul edilen Elektrik Enerjisi Reformu ve Özelleştirme Strateji Belgesinde (Strateji Belgesi) ortaya konulmakta olup; söz konusu belge, coğrafi yapı, işletme koşulları, enerji bilançoları, teknik/mali özellikler ve mevcut hukuki yapı (geçmiş dönemde imzalanmış “mevcut sözleşmeler”) dikkate alınarak 21 adet elektrik dağıtım bölgesinin oluşturulmasını öngörmektedir. Bu çerçevede, elektrik dağıtım hizmetleri açısından her bir dağıtım bölgesinin ayrı bir ilgili coğrafi pazar olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Elektrik dağıtım hizmeti pazarına ilişkin ilgili coğrafi pazar; AYEDAŞ bakımından İstanbul ili Anadolu Yakası, AKDENİZ bakımından Antalya, Burdur, Isparta illeri ve TOROSLAR bakımından Adana, Gaziantep, Hatay, Mersin, Osmaniye, Kilis illeri olarak belirlenmiştir.

H.2.3. Perakende Faaliyetlerine İlişkin Pazar Tanımı

Elektriğin perakende satışı, nihai tüketicilere satışları kapsamaktadır. Perakende satışlarına ilişkin piyasa esas itibarıyla sadece dağıtım şirketleri ve henüz piyasada bulunmayan perakende şirketlerinin satış yapabildikleri serbest olmayan tüketiciler ile tedarikçisini seçebilme şansına sahip olan serbest tüketicilerden oluşmaktadır. İlgili pazar tanımının, mevzuattan kaynaklanan bu durum dikkate alınarak, serbest tüketicilere ve serbest olmayan tüketicilere satışlar olarak ayrılması doğru olmayacaktır. Şöyle ki; serbest tüketici limiti EPDK tarafından belirlenmekte olup, limitin zaman içinde düşürülmesi hedeflenmektedir. Dolayısıyla, serbest tüketici limitinin sifıra indiği andan itibaren tüm tüketiciler, mevzuat açısından serbest tüketici olarak kabul edilecektir. Bu nedendir ki, ilgili pazar tanımı açısından ileriye dönük bir değerlendirmede, mevzuat çerçevesinde serbest olan ve serbest olmayan tüketiciler şeklinde bir ayrıma gitmek yerine; tüketicilerin büyüklük, iletim hattına doğrudan bağlı olmak ve benzeri özellikleri bakımından yapılabilecek ayrımlar yerinde olacaktır. Avrupa Komisyonu kararlarında da perakende satışlara ilişkin pazarın, büyük endüstriyel tüketiciler ile diğer küçük ölçekli endüstriyel, ticari ve hanehalkından oluşan tüketiciler olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir². Pazarın rekabete açılmışlık seviyesi ve daha da önemlisi, işleyen bir rekabetçi piyasa yapısının gerçekleşme seviyesine göre, küçük ölçekli endüstriyel tüketiciler ile hanehalkının da ayrı pazar olarak kabul edilmesi mümkün görülebilmekle birlikte, mevcut yapıda böyle bir ayrıma gidilmesine gerek bulunmamaktadır. Bu noktada, perakende seviyesinde ilgili ürün pazarı, **“büyük endüstriyel tüketiciler”** ve **“hanehalkları ile küçük ölçekli endüstriyel/ticari tüketicilere yapılan perakende satışlar”** şeklinde belirlenmiştir.

Perakende elektrik satışı ve hizmeti açısından bakıldığında, Strateji Belgesi ile getirilen kural gereği, her bir dağıtım bölgesindeki serbest olmayan tüketicilere perakende elektrik satışının, münhasıran bölgedeki dağıtım şirketi tarafından yapılması öngörülmektedir. Bu anlamda, özelleştirilmesi düşünülen bölgelerdeki serbest olmayan tüketicilerin alternatif temin kaynağı bulunmamaktadır. Serbest olmayan tüketicilerin, Türkiye toplam tüketiminin oldukça büyük bir bölümünü oluşturduğu ve bu tüketicilerin, tarife kapsamında, sadece kendi bölgelerindeki dağıtım şirketlerinden alım yapabildikleri dikkate alındığında, bir dağıtım bölgesindeki perakende satış ve hizmetinin, başka bir bölgedeki perakende satış ve hizmetinden kesin olarak ayrıldığı görülmektedir. Serbestleşmeyle birlikte perakende pazarı tamamen rekabete açılacak olsa da, bu rekabetçi dönemin özellikle başlangıç döneminde, dağıtım faaliyetlerinden kaynaklanan bölgeselliğin varlığını koruyacağı görülmektedir. Bununla birlikte, serbestleşme sürecinin hedefi tüm tüketicilerin tedarikçisini seçme hakkına sahip olduğu ve perakende satışlarda bölgesel tekellerin yerini rekabetçi bir yapıya bıraktığı bir elektrik

² Avrupa Komisyonu kararı, ENI/EDP/GDP, No: Comp/M.3440, 9.12.2004

11-12/240-77

920 piyasasıdır. Bu değerlendirmeler ışığında, büyük endüstriyel tüketiciler bakımından ilgili coğrafi pazar Türkiye'dir. Küçük ölçekli tüketiciler bakımından ise mevcut mevzuat çerçevesinde bölgesel coğrafi pazarların söz konusu olduğu, öte yandan serbestleşme süreci dikkate alındığında serbest tüketici limitinin sıfıra indirilmesiyle bu faaliyetlere ilişkin coğrafi pazarın bölgesellikten çıkıp Türkiye ölçeğine genişletilebileceği görülmektedir.

H.2.4. Doğalgaz Dağıtım Hizmetlerine İlişkin Pazar Tanımı

930 Daha önce de belirtildiği üzere, elektrik sektörünün serbestleşme sürecinde olan dinamik yapısından dolayı ilgili pazar tanımları da zaman içinde değişkenlikler gösterebilmektedir. Bu değişkenliğin yanında şüphesiz bir başka durum da, alıcı tarafların ortaya çıkması ile birlikte, farklı potansiyel pazarların da değerlendirmeye alınması gerekliliğidir.

930 Bu noktada, devam etmekte olan özelleştirme dosyalarında, elektrik dağıtım faaliyetlerini devralmaya talip olan bazı teşebbüslerin bu bölgelerde aynı zamanda gaz dağıtım faaliyetlerini elinde bulunduruyor olması, rekabet literatüründe yakınsayan pazarlar (Convergent Markets/ Convergent Mergers) olarak bilinen kavram bakımından da bir değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

940 Yakınsama; bölgeler, ülkeler, endüstriler ve aktiviteler arasındaki farklılıkların azalması veya benzerliklerin artması sürecini ifade etmektedir. Bu kapsamda yakınsama terimi, daha önce ayrı kabul edilen altyapı ve şebeke endüstrilerinin kısmen veya tamamen entegrasyonunu ya da bu altyapı faaliyetlerinin sahiplerine diğer altyapı alanlarının ticaret alanlarına giribilme bakımından rekabetçi avantaj sağlaması durumlarını ifade etmektedir (gaz ve elektrik sektörü/telekom-TV-internet sektörü gibi). Bunun yanında aynı terim, altyapı ve network endüstrilerine ilişkin düzenlemelerdeki artan benzerlikler için de kullanılmaktadır.

950 Üretim ve perakende, elektrik sektöründe rekabete açık iki seviyedir. Bu bakımdan, üretim pazarının rekabetçi bir yapıya sahip olması ne kadar önemliyse, perakende pazarındaki rekabet şartları da piyasanın etkin çalışması için aynı derecede önemlidir. Bu tespitlerin aynısı doğal gaz sektörü için de geçerlidir. Öte yandan, bu iki piyasaya bakıldığında, gelişmiş ülkeler için, gaz ve elektrik pazarındaki kullanıcıların aynı olduğu söylenebilir. Bu durum, belirli bir bölgede faaliyet gösteren gaz ve elektrik şirketleri için önemli bir pazarlama fırsatı doğurmaktadır. Bu çerçevede, bir bölgede müşteri çevresine sahip şirketler, sundukları ürün yelpazesini, geleneksel faaliyetlerini aşacak şekilde genişletebilmektedirler. Örneğin, gaz firması, mevcut müşterilerine gazın yanında elektrik de pazarlayabilmektedir. Mevcut ülke uygulamaları (İngiltere ve Almanya gibi), ikili enerji teklifinin kullanıcılar tarafından ilgi gördüğünü göstermektedir. Elektrik ve doğal gaz pazarlarında faaliyet gösteren şirketlerin gereksinim duyduğu sistem, operasyon ve nitelikli işgücünün birbirine benzerlik arz etmesi, bu tür bir yatay çeşitlendirmeyi olanaklı ve cazip kılmaktadır. Elektrik dağıtım özelleştirmelerine ilişkin süreçte ÇORUH'un AKSA'ya devrine ilişkin kararda da belirtildiği üzere, özellikle küçük ölçekli tüketicilerin serbestleşmesiyle birlikte elektrik perakende satışlarında rekabetin oluşması aşamasında yerleşik elektrik dağıtım firmalarının potansiyel rakiplerinin başında diğer bölgelerdeki elektrik dağıtım firmaları gelmekte, bunun yanında en önemli potansiyel rakiplerin ise doğal gaz dağıtım firmalarının olması beklenmektedir. Bu nedenle bu dosya kapsamında doğal gaz dağıtım hizmetleri pazarı da (ilgili coğrafi pazar: lisans kapsamında görevlendirme yapılan bölgeler) ilgili ürün pazarı olarak belirlenmiştir.

H.3. Değerlendirme

970 Bildirime konu olan AYEDAŞ, AKDENİZ ve TOROSLAR bölgelerinin özelleştirilmeleri işlemleri kapsamında, BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE özelleştirme işlemlerine ilişkin 16.12.2010 tarih ve 10-78/1645-609 sayılı Rekabet Kurulu kararı ile Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'nin (BAŞKENTGAZ) özelleştirilmesi işlemine ilişkin 16.12.2010 tarih ve 10-78/1643-608 sayılı kararında ortaya konulduğu üzere, alıcı taraflardan MMEKA'nın ortaklık yapısında bulunan Mehmet KAZANCI'nın ve diğer gerçek kişilerin Kazancı Grubu ile aynı ekonomik bütünlük içinde olup olmadıklarına ilişkin tespit, Kanunun 4 ve 7. maddeleri kapsamında yapılacak değerlendirmelerde önem kazanmaktadır. Bu nedenle değerlendirme bölümünde öncelikle "teşebbüs" ve "ekonomik bütünlük" kavramları kapsamında yapılan değerlendirmeye yer verilmekte, 980 ardından da özelleştirme işlemi Kanunun 4. ve 7. maddeleri kapsamında ele alınmıştır.

H.3.1. Teşebbüs ve Ekonomik Bütünlük Değerlendirmesi

H.3.1.1. 4054 sayılı Kanun Kapsamında Teşebbüs ve Ekonomik Bütünlük Kavramı

Bildirime konu dosya kapsamında AYEDAŞ'ta en yüksek teklif sahibi, TOROSLAR ve AKDENİZ'de de en yüksek üçüncü teklif sahibi olan MMEKA'nın, Mehmet Emin KARAMEHMET'in kontrolündeki Stargate ile Mehmet KAZANCI'nın ortak kontrolü altında olduğu görülmektedir. Taraflar bölümünde ve aşağıdaki bölümlerde de belirtildiği üzere, Mehmet KAZANCI, Kazancı Holding'in kontrolünü elinde tutan Kazancı Ailesi'nin 990 üyelerinden biridir. Bu noktada, söz konusu ortaklığın değerlendirilmesi aşamasında, bu ortaklığın taraflarından biri olan Mehmet KAZANCI'nın, ekonomik bütünlük olarak Kazancı Holding'in bünyesinde kabul edilip edilmeyeceği hususu önem kazanmaktadır. Yapılan bildirimde ve daha sonra gönderilen yazılarda MMEKA'nın ve MMEKA hissedarlarından Mehmet KAZANCI ile diğer gerçek kişilerin Kazancı Grubu ile herhangi bir iktisadi ya da hukuki bağının bulunmadığı belirtilmektedir. Bununla birlikte, aşağıda ayrıntılı bir şekilde değerlendirileceği üzere, **Kazancı Grubu ile Mehmet KAZANCI'nın aynı ekonomik bütünlük içinde yani tek bir teşebbüs olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.** Bu konuya ilişkin olarak dosya bazında taraflara ilişkin 1000 değerlendirmelere geçmeden önce, rekabet hukuku kapsamında "teşebbüs", "ekonomik bütünlük", "kontrol" ve "çıkar birliği" gibi kavramlar üzerinde durmak yerinde olacaktır.

Rekabet hukuku uygulamaları bakımından "**teşebbüs**" kavramının hukukun diğer alanlarında ve disiplinlerinde yapılmış olan tanımlardan farklılaştığı görülmektedir. Konu 4054 sayılı Kanun bakımından ele alındığında, Kanunun 3. maddesinde teşebbüs şu şekilde tanımlanmıştır:

"**Teşebbüs:** Piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimleri ifade eder."

1010 Kanun gerekçesinde, teşebbüs tanımı yapılırken ekonomik bütünlük ilkesinin benimsendiği; bir yavru şirketin tek başına değil, bağlı olduğu diğer şirket veya şirketlerle birlikte değerlendirileceği dile getirilmektedir. Dolayısıyla, her ne kadar farklı tüzel kişilikler de olsalar, bu tüzel kişiliklerin tek bir ekonomik bütünlük oluşturması halinde, söz konusu ekonomik bütünlük tek bir teşebbüs olarak kabul edilecektir. Bu noktada teşebbüs kavramı ve tanımı, 4054 sayılı Kanun'un uygulanması bakımından hayati bir önem kazanmaktadır. Şöyle ki, farklı tüzel kişilikler ile piyasada faaliyet gösteren bir ekonomik bütünlüğe ilişkin değerlendirmede, söz konusu tüzel kişiliklerin ayrı teşebbüsler olarak kabul edilmelerinin ya da aynı ekonomik bütünlük içinde 1020 olmalarından dolayı tek bir teşebbüs olarak kabul edilmelerinin hakim durum değerlendirmesini önemli ölçüde etkileyeceği açıktır.

11-12/240-77

Benzer şekilde, teşebbüsler arası anlaşmalara ilişkin olarak Kanunun 4. maddesinin uygulanması kapsamında da teşebbüs kavramına ilişkin yaklaşım, Kanunun uygulama alanını etkilemektedir. Ekonomik bütünlük içinde tek bir teşebbüs olan taraflar arasındaki anlaşmaların tarafların çokluğu ilkesini karşılamadığı, bu anlaşmaların teşebbüsler arası bir anlaşma değil, tek bir teşebbüsün kendi içinde gerçekleşen bir anlaşma niteliğinde olduğu, bu nedenle 4. madde kapsamında bir anlaşma olarak kabul edilmediği görülmektedir.

1030 Görüldüğü üzere teşebbüs kavramında öne çıkan unsurların başında “ekonomik bütünlük” kavramı bulunmaktadır. Ekonomik bütünlük ve dolayısıyla teşebbüs kavramının nasıl tespit edileceği noktasında iyi bir değerlendirme yapabilmek için öncelikle bu kavramların tarihsel gelişimine bir göz atmak yerinde olacaktır.

1040 Rekabet hukuku uygulamalarında oldukça eskiye dayanan bir tecrübeye sahip olan ABD uygulamalarında dahi, tek ekonomik bütünlük bünyesindeki tarafların eylemlerinin rekabeti sınırlayıcı bir eylem niteliği taşıyıp taşımadığı hususunun 1980’lerin ortasına kadar tartışma konusu olduğu, bu tarihlere kadar ana şirket ve yavru şirket ilişkilerinin “*grup içi işbirliği doktrini*” çerçevesinde Sherman Yasası 1. maddesi kapsamında kabul edildiği görülmektedir. Bu alandaki dönüm noktasını, 1982 yılında alınan *Copperweld* kararı oluşturmaktadır. Bu karar ile ABD uygulamalarında grup içi işbirliği doktrini uygulamasının sona erdiği görülmektedir. *Copperweld* kararı sonrası, ana şirket ve yavru şirketler farklı hukuki kişilikleri temsil etse de, aralarındaki ilişki Sherman Yasası’nın 1. kısmıyla yasaklanamayacaktır. Bu tespitle rol oynayan ve tek ekonomik bütünlük kavramının esası olarak kabul edilecek unsur, tarafların “***tam çıkar birliği***” içinde olmalarıdır.

1050 Copperweld kararı esas itibarıyla “ekonomik bütünlük” kavramının tanımı ve sınırlarının çizilmesinden ziyade, bir ekonomik bütünlük içinde yer alan farklı tarafların aralarındaki ilişkinin nasıl değerlendirileceği hususunda bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Bununla birlikte; bu karar kapsamında, ekonomik bütünlük kavramının nasıl ele alındığı ve bu kavrama ilişkin geçmiş kararlarda yer alan yaklaşımlara yönelik eleştiriler, ekonomik bütünlük ve teşebbüs kavramlarına yaklaşımın ne olması gerektiği konusunda yol gösterici niteliktedir. Şöyle ki; bu karardan önce uygulanmakta olan grup içi işbirliği doktrinine yönelik en büyük eleştiri, bağlı ortaklıklar arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde ayrı hukuki kişiliğin varlığına verilen aşırı önem üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ayrı tüzel kişilik bulunmasına verilen aşırı önem nedeniyle geçmişte mahkemeler ana şirket ve yavru şirketleri rekabet hukuku uygulamaları bakımından farklı taraflar olarak değerlendirmiş ve gerçekte (tek bir teşebbüs içinde gerçekleşen) tek taraflı eylemleri yasaklama yoluna gitmiştir. Copperweld kararında, rekabet hukuku uygulamalarının ticaret hukuku kurallarından farklı olarak belirlenmesi gerektiği belirtilerek, grup içi işbirliği doktrininin “etiket üzerine çok fazla ağırlık verdiği” ve esas karşısında şekli öne çıkararak ekonomik gerçekliği yok saydığını ortaya konmuştur. Buradan çıkarılan sonuç, rekabet hukuku uygulamalarında kilit rol oynayan teşebbüs ve ekonomik bütünlük kavramlarına ilişkin değerlendirmelerde, ***şekilden*** ziyade ***esasin*** ön plana çıkarılmasının önem kazandığıdır.

1070 Copperweld kararında yapılan tespitlerde tek ekonomik bütünlük kavramının esası olarak kabul edilen unsur, tarafların “***tam çıkar birliği***” içinde olmaları durumudur. Ekonomik bütünlük kavramının değerlendirilmesine yönelik tespit ve değerlendirmelerde “çıkart birliği”ne geçmeden önce “kontrol” kavramının ele alınması yerinde olacaktır. Copperweld kararına kadar mahkemelerin, organizasyonlar bakımından neyin “teşebbüs” ya da “tek bütünlük” olarak kabul edilmesi gerektiği noktasında çeşitli teoriler ürettiği ve bu çalışmaların odak noktasını “kontrol” kavramının oluşturduğu

11-12/240-77

görülmektedir. Bu dosya kapsamında bakıldığında da, bildirim konu işlemin esas itibarıyla bir devralma olduğu dikkate alındığında, bir birleşme ya da devralmanın değerlendirilmesinde, bir teşebbüsün kontrolünde gerçekleşen değişikliğin merkezi öneme sahip olacağı açıktır. Daha önce de belirtildiği üzere teşebbüs kavramı, hakim durum tespiti ve teşebbüsler arası anlaşmalara ilişkin tespit ve değerlendirmelerde önemli bir yer tutmaktadır. Aynı şekilde, birleşme ve devralmaların kontrolü bakımından da teşebbüs kavramı önem kazanmaktadır. Şöyle ki, bir teşebbüsün içinde yer alan ayrı tüzel kişilikler arasında gerçekleşen birleşme ve devralmalar, teşebbüs içi işlem niteliğinde olduğu için rekabet hukuku kapsamında değerlendirilmemektedir. Nitekim 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrasında birleşme ve devralma sayılan haller şu şekilde tanımlanmıştır:

“Birleşme veya Devralma Sayılan Haller

Madde 5- (1) Kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirecek şekilde;

a) İki veya daha fazla teşebbüsün birleşmesi ya da

b) Bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün, hisse ya da mal varlığının satın alınmasıyla, sözleşmeyle veya diğer bir yolla bir ya da daha fazla teşebbüs veya halihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir ya da daha fazla kişi tarafından devralınması

Kanunun 7 nci maddesi kapsamında birleşme veya devralma işlemi sayılır.”

Bu noktada hangi durumlarda teşebbüsün kontrol yapısında kalıcı bir değişikliğin meydana geldiğini değerlendirmek bakımından “kontrol” kavramının nasıl tanımlandığı önem kazanmaktadır ki, bu tanım yine 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin ikinci fıkrasında yer almaktadır.

“Birleşme veya Devralma Sayılan Haller

Madde 5- (2) Bu Tebliğ bakımından kontrol, ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan haklar, sözleşmeler veya başka araçlarla meydana getirilebilir. Bu araçlar özellikle bir teşebbüsün malvarlığının tamamı ya da bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkı, bir teşebbüsün organlarının oluşumunda ya da kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan haklar veya sözleşmelerdir. Kontrol, hak sahipleri ya da bir sözleşmeye göre hakları kullanmaya yetkili kılınmış olan veya böyle bir hak ve yetkisi olmamakla birlikte fiilen bu hakları kullanma gücüne sahip olan kişiler veya teşebbüsler tarafından elde edilebilir.”

Tanımdan da görüldüğü üzere, kontrol kavramı bakımından (iktisadi bir faaliyette bulunan bir birimin teşebbüs sayılabilmesi için söz konusu birimin bağımsız karar verebilmesi ve ekonomik olarak bir bütün oluşturması gereğinden hareket edilerek), kararlar üzerinde “*belirleyici etki*” kavramı üzerinde durulmuştur. Bu bakımdan kontrol ve belirleyici etki kavramlarının “hukuki” ve “fiili” olmak üzere iki grupta sınıflandırıldığı görülmektedir. Fiili kontrolün değerlendirmesinde özellikle olaya özgü durumların belirleyici olduğu görülmektedir.

Yeniden 2010/4 sayılı Tebliğ'e dönülecek olursa, Tebliğ'de kontrol tanımı yer almakla birlikte “tek başına kontrol” ya da “ortak kontrol” ile ilgili ayrıntılı düzenlemenin bulunmadığı, bu bakımdan aynı tanımın yer aldığı mevzuat çerçevesinde Avrupa Komisyonu tarafından çıkarılan 4064/89 sayılı Tüzük'ün³ yol gösterici olduğu

³4064/89 sayılı Teşebbüsler arası Yoğunlaşmaların Kontrolüne ilişkin Konsey Tüzüğü *Commission Notice on the Concept of Concentration under Council Regulation (EEC) No 4064/89 on the control of concentration between undertakings (98/C 66/02) (Text with EEA relevance)*.

11-12/240-77

1130 görülmektedir⁴. Söz konusu Tüzükte, birleşmeye ilişkin düzenlemelerin, kontrol yapısında bir değişiklik olması halinde uygulanacağı noktasına vurgu yapılarak, kontrol tanımının nasıl yorumlanacağı hususunda ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca Tüzükte yer alan dikkat çekici açıklamalardan biri de, **tarafkların devralma niyeti beyan etmemeleri durumunda dahi yapılan işlemin, kontrol değişikliği ve dolayısıyla devralma sayılabileceğinin** belirtilmesidir. Tüzük'te yer alan "kontrol" tanımı ve "belirleyici etki" kavramı üzerine dikkat çekici açıklama ise; söz konusu tanımda somut bir belirleyici etkinin zorunlu olmadığı, "belirleyici etki uygulama olanağı"nın bulunmasının, kontrolün varlığı için yeterli görüldüğü yönündeki vurgudur. Başka bir ifadeyle, kontrolün gerçekleşmesi için şekilsel ya da gerçekleşmiş bir "belirleyici etki"nin yanında, *potansiyel* olarak "**belirleyici etki uygulama olanağının**" bulunmasının da yeterli olduğu görülmektedir. Konuya ilişkin olarak, Tüzük'ün "Kontrolün Ele Geçirilmesi" başlığını taşıyan III. bölümünün 10. paragrafında şu açıklamalar yapılmaktadır:

1140 "Kontrol normalde, kontrol hakkına sahip olan ya da bu hakkı kullanmaya yetkilendirilmiş olan kişi ya da teşebbüsler tarafından elde edilir (Madde 3(4)(a)). Ancak, şekli (formal) olarak kontrol sahibi olan kişi ile bu hakların kullanımına ilişkin gerçek güce sahip olan kişi ya da teşebbüslerin birbirinden farklı olduğu istisnai durumlar da olabilmektedir. Örneğin, bir teşebbüs, başka bir kişi ya da teşebbüsü kullanarak kontrolü devralmak ve -kendisi şekli olarak bu hakların sahibi olarak görünmese bile- bu kişi ya da teşebbüs aracılığıyla kontrol haklarını kullanmak isteyebilir. Böyle bir durumda kontrol, esasında işlemin arkasında olan ve gerçekte hedef şirketin kontrol gücünü elinde bulunduran teşebbüs tarafından ele geçirilmiştir (Madde 3(4)(b)). Bu tip bir dolaylı kontrol ortaya koymak için gereken kanıtlar, finansal kaynak ya da **ailesel bağlar** gibi faktörleri içerebilir".

1150 Buradan da görüldüğü üzere, sadece aile bağları dahi kontrol değerlendirmesinde belirleyici olabilmektedir. Nitekim Kurulun günümüze kadarki kararlarında gerçek kişiler arasındaki ilişkilerin ekonomik bütünlük teorisi bakımından nitelendirilmesindeki en önemli kriterlerin, aile bağları ve ekonomik çıkar birliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradaki önemli nokta, gerçek kişiler arasındaki ilişkiler açısından "*kontrol*" kavramından ziyade, rekabet motivasyonunu ortadan kaldıran "**çıkâr birliği**" kavramının geçerli olmasıdır.

1160 Doğal olarak bu noktada ekonomik bağların nitelik ve nicelik olarak hangi yoğunlukta, aile bağlarının hangi derecede olması gerektiği sorusu akla gelmektedir. Kurulun daha önce almış olduğu çeşitli kararlarına bakıldığında, aynı soyadını taşıyan kişilerin "Grup" olarak kabul edildiği⁵, bir ailenin beş farklı bireyince eşit paylarla kontrol edilen bir şirketle bu bireylerden birinin kontrol ettiği şirketlerin ekonomik bütünlük oluşturduğunun tespit edildiği⁶, hatta aynı soyadını taşımasalar dahi aradaki ekonomik bağlar ve/veya aile bağlarına dayanılarak bu kişilerin "...Grubu" olarak nitelendirildiği⁷ kararlar mevcuttur.

Tam anlamıyla kontrol ya da teşebbüs tanımına ilişkin olmasa da, aile bağlarının rekabet hukuku bakımından önemini ve anlamını gösteren örneklerden biri de 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde yer alan düzenlemelerdir.

⁴ Komisyon konuya ilişkin daha sonra yeni bir Tüzük yayımlamış olmakla birlikte, 2010/4 sayılı Tebliğ ile yürürlükten kaldırılan 1997/1 sayılı Tebliğ'de ve 2010/4 sayılı Tebliğ'de yer alan tanımın 4064/89 sayılı Tüzükten alınmış olması sebebiyle, bu dosya kapsamındaki değerlendirmede sözü edilen Tüzükte yer alan açıklamalardan yararlanılmıştır. Yeni çıkan Tüzük bakımından da bu dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerle çelişen bir durum bulunmamaktadır.

⁵ Kurul'un 7.8.2001 tarih, 01-39/391-100 sayılı **Çimentas**; 04.10.2002 tarih, 02-61/759-307 sayılı **Parlıt-Sofra** ve 12.6.2008 tarih, 08-39/520-193 sayılı **Yücel Gaz** kararları.

⁶ Kurul'un 8.11.2007 tarih, 07-85/1039-401 sayılı **Misbis** kararı.

⁷ Kurul'un 9.01.2001 tarih, 01-03/10-3 sayılı **Bilkom** kararı.

11-12/240-77

1170 Şöyle ki, anılan Tebliğ ile dikey anlaşmalarda yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne 5 yıllık süre sınırı getirilmiş olmakla birlikte, bu kuralın istisnası olarak;

“Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya **alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden** sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise, yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdüreceksen, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, söz konusu tesisin alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir...”

1180 hükmüne yer verilmiştir. Bu hükmün uygulanmasına akaryakıt dağıtım sektörü kapsamında bir örnek vermek gerekirse; bir şahıstan bir arazinin 20 yıl süreli üst hakkını alan bir akaryakıt dağıtım firması, başka bir kişi ya da teşebbüs ile 20 yıl rekabet etmeme yükümlülüğü içeren bir bayilik anlaşması yapabilir. Ancak burada önemli olan husus, işleticinin, üst hakkını veren kişi ile herhangi bir bağlantısı olmayan üçüncü kişi konumunda olmasıdır. Bu hüküm söz konusu istisnadan taraflarca dolanılmasını engelleme amacını taşımaktadır. Dolayısıyla üst hakkını veren kişinin kendisiyle ya da bu kişinin kardeşi ile 20 yıl süreli bayilik sözleşmesi yapılması, bu istisna kapsamında değerlendirilemeyecektir. Böyle bir durumda bir dağıtım firması tarafından A kişisine ait bir arazinin 20 yıl süreli üst hakkının alınarak, bu kişinin kardeşi olan B kişisi ile 20 yıl süreli bayilik sözleşmesi yapılmasının ve A ile B'nin her ne kadar kardeş olsalar da sosyal ilişkilerinin bozuk olduğunun ve/veya aralarında ekonomik bir bağın bulunmadığının ileri sürülerek Tebliğ'de yer alan istisnadan yararlanılabilmemesinin kabul edilebilir olmadığı açıktır.

Bütün bu açıklamalar ışığında genel bir özet yapmak gerekir ise;

- “Teşebbüs”, “ekonomik bütünlük”, “kontrol” gibi kavramların değerlendirmesinde sadece şekil ve yapı değil, esasın da dikkate alınması gerektiğini,
- Bu değerlendirmelerde “bağımsız karar verebilme” ve kararlar üzerinde “belirleyici etki”nin önem kazandığını,
- Hukuki veya fiili olarak gerçekleşecek belirleyici etki bakımından sadece somut ve gerçekleşmiş belirleyici etki unsurlarının değil, potansiyel olarak belirleyici etki uygulama olanağını veren unsurların da değerlendirmeye alınması gerektiğini,
- Potansiyel olarak belirleyici etki uygulama olanağını, başka bir ifadeyle dolaylı kontrolün varlığını ortaya koymak için finansal kaynak ya da ailesel bağların yeterli olduğunu

söylemek mümkündür.

1210 Bu noktada, daha sonra ayrıntılı olarak ele alınacak olmakla birlikte, Kazancı ailesinin bir ferdi olan, bugüne kadar Kazancı Holding bünyesinde yönetim kurulu üyeliği görevlerinde bulunan ve sektördeki konumu itibarıyla GAZBİR derneği başkanlığını yapan Mehmet KAZANCI'nın, tam da ihale aşamasında başka bir şirket kurarak elektrik ve doğal gaz dağıtım ihalelerine girmesiyle ilgili süreçte, Mehmet KAZANCI ile Kazancı Grubu'nun ayrı teşebbüsler olarak kabul edilmesi söz konusu değildir. Bu noktada, sadece aile bağından kaynaklanarak yapılan bu teşebbüs ve ekonomik bütünlük değerlendirmesiyle ilgili olarak bazı sorular ortaya çıkmaktadır:

- i. Girişim özgürlüğü bakımından aile fertlerinin ayrı bir teşebbüs kurma özgürlüğü yok mudur?
- ii. Aile holdinginde hissedar olan kişi, ayrı bir teşebbüs olarak hiçbir zaman ticari faaliyette bulunamayacak mıdır?

Aşağıda, bu sorulara ilişkin değerlendirmelere sırasıyla yer verilmiştir:

i. Girişim Özgürlüğü Bakımından Aile Fertlerinin Ayrı Bir Teşebbüs Kurma Özgürlüğü Yok Mudur?

1230 Daha önce de belirtildiği üzere, Mehmet KAZANCI'nın Kazancı Grubundan ayrıldığı ve bundan böyle ayrı bir teşebbüs olarak kabul edilmesi gerektiğinin ileri sürülmesine rağmen, yeni yapılanmada da Mehmet KAZANCI'nın Kazancı Grubu ile aynı ekonomik bütünlük içinde yer aldığı değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme, bireylerin ekonomik kararlarındaki özgürlüklerine müdahale edilmesi gibi bir eleştiriyi de beraberinde getirebilecektir. Bu değerlendirmeyle birlikte rekabet otoritesinin, bir ailenin mensubu olan bireyin girişim kararlarında, ailenin sahip olduğu konumdan ötürü bir takım kısıtlamalar getirmesi söz konusu olacaktır. Şüphesiz, rekabet hukuku uygulamaları esas itibarıyla serbest piyasa modelinin işlemesi bakımından önemli rolü olan bir alandır. Bir yandan serbestliği savunan bir alan olan rekabet hukuku ve serbest piyasa modeline dayalı rekabet politikasının bir yandan da bireysel girişimler üzerinde bu şekilde kısıtlayıcı yaklaşımlara girmesi bir çelişki midir? Rekabet kurumlarının ve dolayısıyla devletin, rekabet hukuku aracını kullanarak bu alanda kısıtlamalar getirmesinin haklı gerekçesi var mıdır?

1240 Bu soruların cevabını vermek için, serbest piyasa modelinin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi bakımından iktisadi özgürlüğün öneminden başlamak yerinde olacaktır. Gerçek ya da tüzel bir kişinin minimum dışsal engellerle ekonomideki yerini alabilmesi olarak da tanımlanabilecek olan **iktisadi özgürlük**, serbestleşme sürecinin en temel unsurlarından biridir. İktisadi özgürlüğü meydana getiren iki temel özgürlüğün bulunduğunu söylemek mümkündür. Bunlardan ilki **sözleşme yapma özgürlüğü** iken, diğeri de **rekabet etme özgürlüğüdür**.

1250 En basit şekliyle, kişilerin devlet müdahalesi olmaksızın istedikleri sözleşmeleri gerçekleştirebilmelerini ifade eden sözleşme yapma özgürlüğü, ekonomik gelişmenin önemli unsurlarından biridir. Özellikle mülkiyet haklarının el değiştirmesine ilişkin özgürlükler, serbest piyasa modelinin tarihsel olarak ulaştığı başarıların açıklanmasında önemli yer almaktadır.

1260 Rekabet etme özgürlüğü ise, ancak girişimcilerin istedikleri ticari koşullarda mal alıp satmak üzere bir piyasaya girmeleri ve bu piyasada faaliyet göstermeleri konusunda piyasadan ya da piyasa dışından engellerin bulunmaması ile mümkün olacaktır. Üretici ve tüketicilerin herhangi bir engelle karşılaşmaksızın giriş-çıkış yapabildiği ve rekabet ile kar maksimizasyonu güdüsünün sosyal refahı artırmasının öngörüldüğü bir serbest piyasa modelinde şüphesiz en kritik unsur olarak rekabet etme özgürlüğü kavramı öne çıkmaktadır.

1270 Konu rekabet hukuku uygulamaları bakımından ele alındığında, sözleşme yapma özgürlüğü ile rekabet etme özgürlüğünün birbirleriyle çeliştiği yönlerin bulunduğu görülmektedir. Şöyle ki, karını maksimize etmek isteyen teşebbüsler her ne kadar maliyetlerini azaltmak bakımından girdilerine ilişkin piyasalarda tam rekabetçi bir piyasanın varlığını tercih etseler de, gelirlerini maksimize etmek için satışları bakımından tekelleri bir güce sahip olmayı arzulayacaklardır. Dolayısıyla teşebbüsler (rekabet hukukunun olmadığı varsayımında), sözleşme yapma özgürlüklerini fiyat tespiti anlaşmaları yapmak, uzun süreli münhasır anlaşmalar yapmak ya da rakipleri devralarak piyasadan pay kapmak gibi yöntemlerle rekabeti azaltma yönünde kullanma yolunda güçlü bir eğilim içinde olacaklardır. Bu türden davranışlar ise açıkça diğer firmaların rekabet etme özgürlüklerinin kısıtlanması sonucunu doğuracaktır. Dolayısıyla teşebbüslerin rekabet etme özgürlüklerinin korunması ve garanti altına alınması, teşebbüslerin sözleşme yapma özgürlüklerinin kısıtlanması gibi bir maliyeti beraberinde

11-12/240-77

1280 getirmektedir. İşte tam da bu noktada serbest piyasa modeli içinde devletin müdahale etmesi gereken alanlar ortaya çıkmaktadır. Araç olarak rekabet hukukunun kullanıldığı bu alanda devlet müdahalesi ile teşebbüslere ve onların sözleşme yapma özgürlüklerine getirilen sınırlamaların, ekonomik aktivitelerin işleyişinde önemli etki ve sonuçlarının olduğu ortadadır. Bu noktada rekabet politikasının ve rekabet hukuku uygulamalarının, bir yandan işleyen bir piyasanın oluşması bakımından önemli olan sözleşme yapma ve girişim özgürlüğünü dikkate alırken, bir yandan da rekabetin sağlanması ve korunması yönünde sözleşme yapma ve rekabet etme özgürlüğü arasındaki doğru dengeyi bulmak zorunluluğu bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle rekabet otoritelerinin görevi, rekabet etme özgürlüklerinin kısıtlanması durumlarında gerekli gördüğü hallerde teşebbüslerin sözleşme yapma ve girişim özgürlüklerine kısıtlama getirmektir.

1290 Bu noktada, bir aile şirketinin hissedarı olan gerçek kişinin, ayrı bir teşebbüs olarak girişimde bulunduğunu beyan etmesine rağmen rekabet hukuku bakımından aile şirketiyle tek bir ekonomik bütünlük halinde değerlendirilmesi, girişim özgürlüğüne getirilen bir kısıtlama mıdır, şeklindeki soruya dönülebilir. Şüphesiz, (gerçek ya da tüzel kişi) her teşebbüsün sözleşme yapma ve girişim özgürlüğü, serbest piyasa modelinin en önemli unsurlarından biridir. Aynı şekilde, bir aile şirketinde ailenin fertlerinden birinin, aile şirketinden bağımsız olarak faaliyetlerine devam etmek istemesi de girişim özgürlüğü olarak kabul edilebilir. Ancak, aile bağları nedeniyle çıkar birliğinin ortada olduğu bir durumda, girişim özgürlüğüne dayanarak gerçekleştirilen bu şekildeki bir devralma işleminde -rekabet özgürlüğünü kısıtlama yönündeki etkilerini dikkate alarak- tarafların girişim özgürlüğüne kısıtlama getirmenin, rekabet hukukunun varlık sebebi olduğu görülmektedir. Bu alanda yapılan müdahalenin girişim özgürlüğüne müdahale bakımından uzun süreli bir dikey anlaşmanın süresine getirilen kısıtlamadan farkı bulunmamaktadır.

1300 **ii. Aile Holdinginde Hissedar Olan Aile Bireyleri Hiçbir Zaman Ayrı Bir Teşebbüs Olarak Ticari Faaliyette Bulunamayacak Mıdır?**

Bir önceki bölümde belirtildiği üzere, bir aile holdinginde yer alan aile fertlerinden birinin, söz konusu grubun faaliyet alanlarından birinde rakip teşebbüslerden birini devralmasına ilişkin bildirimde, şekil olarak nasıl bir yapı oluşturursa oluşturursun, yapılan işlemin ve sürecin esası dikkate alınarak yapılan tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde, rekabet hukuku uygulamaları bakımından bu aile ferdinin aile holdinginden ayrı bir teşebbüs olarak kabul edilmemesi söz konusu olabilir. Bununla birlikte, şüphesiz, aralarında kan bağı olmasına rağmen bazı istisnai durumlarda kardeşlerin farklı teşebbüs olarak değerlendirilmesi de söz konusu olabilecektir. Bu duruma örnek olarak, parafin pazarında faaliyet gösteren ve iki kardeşin ayrı ayrı kontrol ettiği AGS Parafin Sanayi ve Ticaret A.Ş. (AGS) ve Mercan Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Mercan Kimya) hakim durumlarını kötüye kullandıkları yönündeki şikayete ilişkin 28.10.2009 tarih ve 09-49/1220-308 sayılı Rekabet Kurulu kararı verilebilir. Bu kararında Kurul, AGS'nin Hulusi Gürbüz SALGAR ve ailesinin kontrolü altında olduğunu; Mercan Kimya'nın ise Gültekin Okay SALGAR ve ailesi tarafından kontrol edildiğini, her ne kadar Hulusi Gürbüz SALGAR ve Gültekin Okay SALGAR arasında kan bağı (kardeş) olsa da, bu iki şirketin aynı ekonomik bütünlük içinde olan tek bir teşebbüs olarak kabul edilemeyeceğini belirtmiştir. Konuya ilişkin gerekçeli kararda şu ifadeler yer almaktadır:

“Görüldüğü üzere AGS, Hulusi Gürbüz SALGAR ve ailesi; Mercan Kimya ise Gültekin Okay SALGAR ve ailesi tarafından kontrol edilmektedir. Öte yandan raportörlerce gerek AGS ve Mercan Kimya ile yapılan görüşmelerde, gerek parafin üreten diğer firmalarla yapılan görüşmelerde ve gerekse parafin tüketen firmalarla yapılan görüşmelerde, söz

11-12/240-77

1330 konusu kardeşler arasında ekonomik bir bağın ya da çıkar birliğinin bulunmadığı, her ne kadar iki kardeş tarafından kontrol edilse de, AGS ve Mercan Kimya'nın rakip teşebbüsler halinde piyasadaki faaliyetlerini sürdürdükleri belirtilmiştir. Bu durum, şikayet sahibi Baykim tarafından da teyit edilmiştir. AGS ve Mercan Kimya'nın yönetim kurullarında son beş yılda görev alan isimler incelendiğinde de ortak isme rastlanmamaktadır.

1340 Şüphesiz hissedarlar ya da yönetim kurulu üyeleri arasında ortak isimlerin bulunmaması tek başına bu tüzel kişiliklerin ekonomik çıkar birliği oluşturmadıklarını göstermek için yeterli değildir. Piyasada bu teşebbüslerin müşterisi konumundaki firmaların da ürün alımında AGS ve Mercan Kimya'dan ayrı ayrı teklif aldıkları ve zaman zaman temin kaynağını değiştirdikleri, bu şekilde teklif aşamasında bu firmalar arasında fiyat rekabetinin sağlandığı belirtilmiştir. Nitekim tüketicilerden alınan fiyat teklif belgeleri de bu firmaların rakip teşebbüs olarak faaliyet gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra raportörlerce söz konusu teşebbüslerde yapılan yerinde incelemeler esnasında da, bu iki teşebbüsün arasında bağ olduğunu gösteren herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılmamıştır. Bu noktadan hareketle, Hulusi Gürbüz SALGAR ve ailesi kontrolünde yer alan AGS ile Gültekin Okay SALGAR ve ailesi tarafından kontrol edilen Mercan Kimya farklı teşebbüsler olarak değerlendirilmiştir. “

Görüldüğü üzere söz konusu karara ilişkin olayda, iki kardeşin kontrolünde olan bu iki şirketin ayrı teşebbüsler olduğunu ortaya koymak bakımından Kurul;

- 1350
- İki kardeşin aralarında bir çıkar birliği ve ekonomik bağ bulunmadığına ilişkin beyanları,
 - Şikayetçi tarafın dahi bu iki şirketin rakip olarak faaliyet gösterdiğini kabul etmesi,
 - AGS ve Mercan Kimya'nın sadece hissedarlık yapısında değil, yönetim kurulunda da son 5 yıl içinde ortak bir isim bulunmaması

1360 gibi beyan ve şekle dayalı hususları yeterli görmemiştir. Kurul, söz konusu şirketleri ayrı teşebbüs olarak kabul ederken, uzun süreye dayalı ayrı yapılandırmanın yanında, piyasada bu şirketlerin müşterisi konumundaki teşebbüslerde yapılan incelemelerden elde edilen bilgi ve belgeleri kullanarak, iki şirketin ayrı teşebbüsler olduğu sonucuna ulaşmıştır. Başka bir ifadeyle Kurul bu kararında, iki kardeşi ayrı teşebbüs olarak konumlandırırken sadece önüne gelen yapının şekline ya da tarafların beyanına değil, işin esasına önem vermiştir. Buradan da anlaşılmaktadır ki, her ne kadar aile bağları ekonomik bütünlük tespiti için yeterli olsa da, bazı istisnai durumlarda kardeşlerin kontrol ettiği farklı şirketler farklı teşebbüsler olarak da değerlendirilebilmektedir. Burada önemli olan, yapılacak değerlendirmede sadece şekil üzerinden ya da beyanlara dayanarak değil, söz konusu yapılanmanın zamanlaması, uygulanışı ve sonuçları gibi esasa olan etkisinin de dikkate alınması gerekliliğidir.

H.3.1.2. MMEKA'nın Gerçek Kişi Hissedarları ile Kazancı Holding'e İlişkin Değerlendirme

1370 Konuya ilişkin ağırlıklı olarak teorik değerlendirmelerin yapıldığı bir önceki bölümde dahi Mehmet KAZANCI'nın ve MMEKA'nın diğer gerçek kişi hissedarlarının halen Kazancı Holding ile aynı ekonomik bütünlük içinde kabul edilmesinin gerektiğinin belirtildiği görülmektedir. Bu bölümde daha çok, yapılan bildirim ve dosyaya özgü hususlara ağırlık verilerek bu değerlendirmenin ayrıntılarına inilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, aile bağları ve ekonomik bütünlük konusu, Kazancı Holding bakımından Rekabet Kurumu gündemine ilk defa gelen bir durum değildir. Daha önce de yine elektrik dağıtım özelleştirmelerinin bir parçası olan ÇORUH ve YEŞİLİRMAK özelleştirmeleri sürecinde Anadolu Doğalgaz'ın Kazancı Holding

11-12/240-77

1380 tarafından devralınması işleminde benzer bir durum ortaya çıkmıştır. Aşağıda öncelikle bu olay özetlenmiştir.

ÇORUH'un özelleştirilmesi sürecinde en yüksek teklifi Aksa verirken, yine aynı tarihte (5.11.2009) gerçekleştirilen YEŞİLİRMAK'ın özelleştirilmesi işleminde en yüksek ikinci teklif sahibi Anadolu Doğalgaz olmuştur. ÇORUH ve YEŞİLİRMAK bölgelerinin özelleştirilmelerine ilişkin bildirimlerin değerlendirilmesi sürecinde Aksa ve Anadolu Doğalgaz'ın aynı ekonomik bütünlükte olabileceği yönünde bir takım göstergeler bulunmuştur. Bu göstergeler:

- 1390 • Anadolu Doğalgaz'ın büyük hissedarı olan Fatih BÜYÜKTOPÇU ile Kazancı Holding hissedarlarından Ş. Cemil KAZANCI arasındaki aile bağları⁸,
- Anadolu Doğalgaz tarafından gönderilen bildirim formunda gösterilen adres ile Aksa'nın adresinin aynı olması,
- Basında çıkan haberler,
- İki şirketin çalışanlarının bir sosyal paylaşım sitesinde kurdukları "Aksa-Anadolu Doğalgaz Çalışanları" isimli gruptur.

1400 Raporda Aksa ve Anadolu Doğalgaz'ın EPDK tarafından yapılan doğal gaz dağıtım lisansı ihalelerinde kazandıkları doğal gaz dağıtım bölgeleri ve ihale tarihleri ile o dönemde EPDK tarafından belirlenen sahip olunabilecek lisans bölgesi sayısı sınırını⁹ da dikkate alan incelemelerin yanında, anılan iki tüzel kişiliğin aynı ekonomik bütünlük içerisinde olup olmadıkları konusunda şirket yetkilileriyle de bir takım görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde; Aksa'nın mevcut durumda Anadolu Doğalgaz ile tek bir ekonomik bütünlük oluşturmadıkları, bununla birlikte Kazancı Holding'in, Anadolu Doğalgaz'ı devralmasına yönelik işlemlerin devam etmekte olduğu ifade edilmiştir. Nitekim Kurum kayıtlarına 9.2.2010 tarihinde intikal eden başvurularda, Anadolu Doğalgaz bünyesinde yer alan şirketlerin Kazancı Holding tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebiyle bildirimde bulunulmuştur.

1410 Konuya ilişkin ön inceleme raporunda ve gerekçeli kararda; tarafların ortaklık yapıları, yönetim kurulları ve idaresi dikkate alındığında, iki grubun ayrı birer ekonomik bütünlük olduğunu beyan ederek, söz konusu devir işlemine ilişkin 1997/1 sayılı Tebliğ¹⁰ kapsamında bildirimde buldukları ifade edilmiştir. Dolayısıyla anılan devralma işlemi kapsamında Cemil KAZANCI ve Fatih BÜYÜKTOPÇU arasındaki akrabalık ilişkisine değinilmekle birlikte, bu hususun, devir işlemine ilişkin olarak Kanun'un 7. maddesi kapsamında hâkim durum konusunda varılacak sonucu değiştirmeyecek olması nedeniyle **"tarafların beyanı dikkate alınarak"** işlem bir devralma olarak değerlendirilmiştir. Bu dosya kapsamında tarafların tek teşebbüs olarak kabul edilip edilmemeleri, sadece işlemin Rekabet Kurulu iznine tabi olup olmaması yönündeki değerlendirmede bir farklılık yaratacak, ancak işlemin hâkim durum yaratıp yaratmadığına ilişkin değerlendirmede bir değişiklik oluşturmayacaktır. Bu değerlendirmelere dayanarak Kurul bu kararında¹¹, işlemin tarafı olan şirketlerin tek teşebbüs olup olmadıklarını incelemek yerine, işlemin sonucunda bir hâkim durum oluşması söz konusu olmadığı için, tarafların beyanını dikkate almış ve işleme izin vermiştir. Bu kararın ardından, ÇORUH ve YEŞİLİRMAK özelleştirmelerine ilişkin Kurul

⁸ Fatih BÜYÜKTOPÇU ile Ş. Cemil KAZANCI'nın eşleri kardeşlerdir.

⁹ 4646 sayılı Kanun'un 5367 sayılı Kanun ile değişik 4. maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin beşinci alt bendi: "Dağıtım şirketleri, yurt çapında sadece iki şehirde lisans sahibi olabilir. Ancak, bu sayı şehirlerin gelişmişlik durumu, tüketim kapasitesi ve kullanıcı sayısı gibi hususlar dikkate alınarak Kurul kararıyla artırılabilir."

¹⁰ 1997/1 sayılı Tebliğ, 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in yürürlüğe girmesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

¹¹ Aksa'nın Anadolu Doğalgaz'ı devralmasına ilişkin 18.02.2010 tarihli 10-18/209-80 sayılı Kurul kararı.

11-12/240-77

kararlarında Kazancı Grubu ile Anadolu Doğalgaz tek teşebbüs olarak değerlendirilmiştir.

1430 Aksa ve Anadolu Doğalgaz devir işleminde gündeme gelen tek teşebbüs tartışmasının daha sonra BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA, DİCLE ve BAŞKENTGAZ özelleştirmeleri sürecinde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu süreçte ortaya çıkan yeni durum, Kazancı Holding'in hissedarı ve yönetim kurulu üyesi olan Mehmet KAZANCI'nın, Kazancı Holding'deki hisselerini devretmemekle birlikte, söz konusu holdingdeki görevlerinden ayrılmasıdır. Kazancı Holding ve bünyesindeki şirketlerde yönetim kurulu başkanı ve üyesi sıfatlarıyla görevlerde bulunan, halen Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği Derneği'nin başkanlığını da yapan Mehmet KAZANCI'nın, elektrik ve doğal gaz sektörlerindeki çalışmalarına Mehmet Emin KARAMEHMET'le birlikte kurduğu MMEKA ile devam edeceği anlaşılmaktadır. Bildirim formunda yer alan bilgilere göre MMEKA, 8.7.2010 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur. Bu konuda yapılacak değerlendirmeye, Kazancı Holding'in yapısından başlamak yerinde olacaktır.

1440 Ticari faaliyetlerine ilk olarak jeneratör üretimi alanında başlayan Kazancı Holding, 2003 yılında doğal gaz dağıtımını ve 2010 yılında da elektrik dağıtımını alanında faaliyet göstermeye başlamıştır. Bir aile şirketi konumunda olan Kazancı Holding'in kurucusu ve aynı zamanda çoğunluk hissedarı Ali Metin KAZANCI olup, holdingin hissedarlık yapısı ile yönetim kurulu üyelerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 73: Kazancı Holding'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Ali Metin KAZANCI	75
Gönül KAZANCI	5
Mehmet KAZANCI	5
Ş. Cemil KAZANCI	5
Necati BAYKAL	5
Tülay BAYKAL	5
TOPLAM	100

Tablo 74: Kazancı Holding'in Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı-Soyadı	Görevi
Ali Metin KAZANCI	Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet KAZANCI	Yönetim Kurulu Üyesi
Şaban Cemil KAZANCI	Yönetim Kurulu Üyesi
Tülay BAYKAL	Yönetim Kurulu Üyesi

1450 Kazancı Holding'in ve Kazancı Grubu'na ait şirketlerin hissedarları ile MMEKA hissedarları arasındaki akrabalık ilişkilerine aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo 75: Kazancı Grubu Hissedarları ve MMEKA Hissedarları Arasındaki Akrabalık İlişkileri

Adı-Soyadı	Akrabalık İlişkisi
Esin KAZANCI	Mehmet KAZANCI'nın eşi
Begüm KAZANCI	Mehmet-Esin KAZANCI'nın kızı
Metin Kaan KAZANCI	Mehmet KAZANCI'nın oğlu
Ali Metin KAZANCI	Mehmet KAZANCI'nın babası
Ş. Cemil KAZANCI	Mehmet KAZANCI'nın kardeşi
Gönül KAZANCI	Ş. Cemil KAZANCI'nın eşi
Tülay BAYKAL	Mehmet KAZANCI'nın kardeşi
Necati BAYKAL	Tülay BAYKAL'ın eşi
Nilgün KAZANCI NURİK	Mehmet KAZANCI'nın amcasının kızı

Kazancı Grubu hissedarları ile MMEKA hissedarları arasındaki aile bağları incelendiğinde, Kazancı Holding'in, Kazancı Ailesi tarafından kontrol edildiği; MMEKA'yı Mehmet Emin KARAMEHMET ile ortak kontrol eden gerçek kişilerden Mehmet

11-12/240-77

1470 KAZANCI, Esin KAZANCI ve Begüm KAZANCI'nın, Kazancı Ailesine mensup olduğu görülmektedir. MMEKA'nın %49,99 hissesine sahip bulunan Mehmet KAZANCI, Kazancı Holding'in %75 hissesine sahip Ali Metin KAZANCI'nın oğludur. MMEKA'da %0,001 hisseye sahip bulunan Esin KAZANCI, Mehmet KAZANCI'nın eşi; yine %0,001 hisseye sahip Begüm KAZANCI ise Mehmet KAZANCI'nın kızıdır. Kazancı Holding hissedarlarının tümünün, MMEKA hissedarları Mehmet KAZANCI, Esin KAZANCI ve Begüm KAZANCI ile akrabalık bağları mevcuttur.

MMEKA'nın %49,99 hissesine sahip Mehmet KAZANCI'nın, Kazancı Grubu'nda yer alan çok sayıda şirkette doğrudan ve Kazancı Holding A.Ş.'deki hissedarlığı nedeniyle dolaylı olarak hissedarlığı bulunmaktadır. Taraflar bölümünde yer verilen ve Mehmet KAZANCI'nın doğrudan hissedar olduğu Kazancı Grubu şirketlerini gösteren tablo aşağıdadır:

1480 **Tablo 76: Mehmet Kazancı'nın Doğrudan Hissedarı Olduğu Kazancı Grubu Şirketleri**

Şirket Adı	
1	Kazancı Holding A.Ş.
2	Aksa Enerji Üretim A.Ş.
3	Aksa Elektrik Toptan Satış Anonim Şirketi
4	Aksa Elektrik Perakende Satış Anonim Şirketi
5	Kapıdağ Rüzgar Enerjisi Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.
6	Rasa Radyatör Sanayi Anonim Şirketi
7	Aksa Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
8	Aksa Doğal Gaz Toptan Satış Anonim Şirketi
9	Balıkesir Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
10	Düzce Ereğli Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
11	Bilecik Bolu Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
12	Manisa Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
13	Çanakkale Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
14	Karadeniz Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
15	Ordu Giresun Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
16	Van Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
17	Aksa Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
18	Malatya Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
19	Aksa CNG Sıkıştırılmış Doğal Gaz İletim Dağıtım ve Satış A.Ş.

1490 MMEKA'nın son gerçek kişi hissedarı ve Genel Koordinatörü Mustafa KURNAZ ise, Kazancı Ailesine mensup olmamakla birlikte, Rekabet Kurulunun 18.2.2010 tarihli kararıyla izin verdiği devralma işlemi ile Kazancı Holding'e devredilen Anadolu Doğalgaz Grubu şirketlerinden Anadolu Doğalgaz Toptan Satış A.Ş., Anadolu Doğalgaz Dağıtım A.Ş., Gümüşhane Bayburt Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Tokat Amasya Doğalgaz Dağıtım A.Ş., Afyon Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Mustafakemalpaşa Susurluk Karacabey Doğalgaz Dağıtım A.Ş., Gemlik Doğalgaz Dağıtım A.Ş., Trakya Doğalgaz Dağıtım A.Ş., Sivas Doğalgaz Dağıtım A.Ş. ve Bandırma Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'de hissedar olup, bu şirketlerin tümünde Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olarak görev yapmaktadır¹². Dolayısıyla, Mustafa KURNAZ her ne kadar Kazancı Ailesinin mensubu olmasa da, Kazancı Grubu'na devredilen şirketlerde hissedar ve yönetim kurulu üyesi durumunda olduğundan, bu dosya kapsamında Mehmet KAZANCI ile birlikte Kazancı Grubu ile ekonomik ekonomik bütünlük içinde sayılmıştır.

MMEKA'nın, 8.7.2010 tarihinde kurulduğu göz önüne alındığında, BOĞAZİÇİ, GEDİZ, TRAKYA ve DICLE ihalelerinin son teklif verme tarihi olan 22.7.2010 tarihinden ve MMEKA'nın en yüksek teklif sahibi olduğu ve son teklif verme tarihi 6.8.2010 olan

¹² Kaynak: 18.2.2010 tarih ve 10-18/209-80 sayılı Rekabet Kurulu kararına esas teşkil eden dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler.

11-12/240-77

1500 BAŞKENTGAZ ihalesinden çok kısa süre önce kurulmuş olması dikkat çekmektedir. Gerek yapılan işlemlerin zamanlaması gerekse aile bağları bakımından işlemin esası ele alındığında, bu aşamada Mehmet KAZANCI ve diğer gerçek kişi hissedarların Kazancı Grubu'ndan ayrı bir teşebbüs olarak kabul edilmesinin rekabet hukuku uygulamaları bakımından söz konusu olmadığı görülmektedir. Hemen belirtmek gerekir ki, burada yapılan değerlendirmede **Kazancı Grubu ile MMEKA'nın değil, Kazancı Grubu ile MMEKA içinde yer alan Mehmet KAZANCI ve diğer gerçek kişilerin aynı bütünlük içinde yer aldığı** tespitinde bulunulmaktadır.

1510 Burada altı çizilmesi gereken husus, ekonomik bütünlük ve tek teşebbüs olmaya yönelik değerlendirmelerin Rekabet hukuku uygulamaları çerçevesinde yapılmış olmasıdır. Bilindiği gibi bir hukuk dalında kullanılan kavramlar, diğer hukuk dallarından farklılaşabilmektedir. Nitekim rekabet hukukundaki "teşebbüs" kavramı da bunlardan biri olup, diğer hukuk dallarındaki uygulamalarda yer bulan "tüzel kişilik" kavramından farklılık arz etmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde teşebbüs kavramı; *"Piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler"* olarak tanımlanmaktadır. Bu çerçevede, aile şirketinden ayrıldığını beyan etmek suretiyle başka bir tüzel kişiye ortak olunması ya da yeni bir tüzel kişilik kurulması durumunda, söz konusu şirketler diğer hukuk dallarında ayrı tüzel kişilikler olarak kabul edilebilmekle birlikte rekabet hukuku uygulamaları kapsamında tek ekonomik bütünlük olarak değerlendirilebilmektedir. Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında; Rekabet Kurulu'nun BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE'nin özelleştirilmesi işlemleri ile BAŞKENTGAZ'ın özelleştirilmesi işlemine ilişkin kararlarında olduğu üzere, aile bağları ve ekonomik çıkar birliği kavramları dikkate alındığında, **MMEKA hissedarlık yapısı içinde yer alan Stargate dışındaki hissedarların, Kazancı Grubu ile aynı ekonomik bütünlük içinde değerlendirilmesi gerekmektedir.**

H.3.2. 4054 Sayılı Kanunun 4 ve 7. Maddeleri Kapsamında Değerlendirme

1530 Bildirim konusu işlemin piyasaya etkilerinin 4054 sayılı Kanun kapsamında sağlıklı bir şekilde değerlendirilebilmesi için öncelikle Türkiye elektrik piyasalarının serbestleşme sürecini ele almak yerinde olacaktır.

1540 Geçmişte dikey bütünleşmiş devlet şirketi (Türkiye Elektrik Kurumu-TEK) ile faaliyetlerin gerçekleştirildiği Türkiye elektrik piyasalarının serbestleştirilmesi süreci bakımından dönüm noktasını, 2001 yılında yürürlüğe girmiş olan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu oluşturmaktadır. Bu Kanun ile birlikte temelde, piyasa faaliyetlerinin temelde düzenleyici kurum denetimi altında gerçekleştiği, piyasadaki alım-satım faaliyetlerinin ikili anlaşmalara dayandığı, bütün tüketicilerin tedarikçisini seçme serbestisine kavuşacağı, rekabete dayalı bir piyasa yapısının hedeflendiği görülmektedir.

1550 Bu serbestleşme hedefi çerçevesinde, özel sektör yatırımlarının artırılması kadar, özelleştirmeler de kilit rol oynamaktadır. Üretim bakımından özel sektör yatırımlarının hız kazandığı görülmekle birlikte, dağıtımın aksine üretim özelleştirmelerinin küçük ölçekli bazı devirler dışında henüz tam anlamıyla başlamadığı, dolayısıyla mevcut durumda kamu ağırlıklı bir yapının söz konusu olduğu görülmektedir. EÜAŞ'a ait üretim faaliyetlerinin özelleştirilmesinin gerçekleştirilmesi ve bununla birlikte toptan satış faaliyetlerine ilişkin olarak TETAŞ'ın mevcut piyasa gücünün ortadan kalkmasıyla gerek üretim gerekse toptan satış pazarı bakımından bugünkünden oldukça farklı rekabetçi bir piyasa yapısının ortaya çıkması beklenmektedir. Dağıtım faaliyetleri bakımından ise, üç bölge dışındaki tüm dağıtım bölgelerinin özelleştirmelerinin gerçekleştirildiği

11-12/240-77

görülmektedir¹³. Özelleştirme faaliyetleri dikkate alındığında, elektrik piyasalarının piyasa yapısı ve işleyişi itibarıyla oturmuş bir yapıya sahip olduğunu söylemenin henüz mümkün olmadığı, dolayısıyla bu geçiş döneminde gerçekleştirilen birleşme/devralma ve ortaklıklara ilişkin olarak rekabet hukuku kapsamında yapılan değerlendirmelerde, mevcut yapının yanında hedeflenen rekabetçi piyasa yapısının da dikkate alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

1560 Bu geçiş dönemiyle hedeflenen rekabetçi elektrik piyasalarında yer alan bir başka unsur da, perakende satış seviyesinde rekabetin sağlanmasıdır. Bu kapsamda 4628 sayılı Kanun'da perakende satış şirketlerine de yer verilmiş, bunun yanında, hedeflenen rekabetçi piyasa yapısını oluşturmaya yönelik gerekli düzenlemelerin yapılması için de 4628 sayılı Kanun'un Geçici 9. maddesi ile bir geçiş dönemi (31.12.2012) belirlenmiştir. Geçiş döneminin ardından tüm tüketicilerin tedarikçisini seçme serbestisine ulaşması ve hanehalkına satış yapmaya yönelik perakende satış şirketlerinin de faaliyete geçmesiyle, hanehalkına yapılan satışlar bakımından da rekabetçi bir piyasa yapısına yönelik önemli bir adım atılmış olacaktır. Geçiş dönemi boyunca ise dağıtım ve perakende satışlara ilişkin "Geçiş Dönemi Tarifeleri" uygulandığı görülmektedir. Dağıtım faaliyetleri bakımından geçiş dönemi tarifelerini dört kısma ayırmak mümkündür:

- İletim tarifeleri
- 1570 • Dağıtım sistem kullanım tarifeleri
- Perakende hizmet tarifeleri
- Perakende satış tarifeleri

İletim tarifeleri, TEİAŞ tarafından belirlenen ve tüketiciye aynen yansıtılan bir kalemdir. Dağıtım sistem kullanım ve perakende hizmetleri tarifesi ise, bu faaliyetlere ilişkin işletme giderlerini ve yatırım harcamalarını karşılamaya yönelik "gelir tavanı" yöntemi ile belirlenmektedir. Öte yandan, perakende satış tarifesi, dağıtım şirketi tarafından satın alınan enerjinin ortalama fiyatının doğrudan tüketiciye yansıtıldığı "fiyat tavanı" yöntemi ile belirlenmektedir¹⁴. Burada, perakende satış tarifesinde düzenlemenin olduğu geçiş döneminde dahi, dağıtıcının, enerji bedelini olduğu gibi tüketiciye yansıttığı görülmektedir. Bu noktada belirtmek gerekir ki, Strateji Belgesi uyarınca yapılacak özelleştirmelere hazırlık amacıyla, dağıtım şirketleriyle TETAŞ ve EÜAŞ'ın portföy şirketleri arasında geçiş dönemi sözleşmeleri imzalanmıştır. Bu kapsamda, dağıtım şirketlerinin enerji talebinin en az %85'ine karşılık gelen miktarına ilişkin olarak, söz konusu kamu üretim ve toptan satış şirketleri arasında, düzenlenmiş fiyatlar üzerinden, geçiş dönemi sonuna kadar süren enerji alım anlaşmaları yapılmıştır. Bu sözleşmelerin süreleri bittiğinde ise dağıtım firmaları ve sağlayıcılar arasında pazarlık sonucunda oluşan ve piyasa fiyatlarına dayalı ikili anlaşmalar yapılacak ve böylelikle rekabetçi piyasaya geçiş söz konusu olacaktır. Başka bir ifadeyle, söz konusu perakende satış tarifesi ya da daha genel ifadeyle perakende satış fiyatının oluşmasında, özellikle geçiş döneminin ardından, bölgede yerleşik dağıtım firmasının perakende satışlar bakımından nasıl bir rekabetçi ortam içinde faaliyet gösterdiği, ucuz enerji bulma gereksiniminin ne olduğu önem kazanacaktır. Yerleşik dağıtım firması bakımından, serbestleşmiş bir perakende piyasasında tüketicilere daha ucuz elektrik satışı yapmak ve bunun için daha ucuz kaynaklardan enerji alımı yapmak yönündeki baskı, ancak perakende satışa yönelik fiili ve potansiyel rakiplerin varlığıyla mümkün olacaktır.

¹³ Bu bölgelerden bazılarının ihalesi gerçekleştirilmiş olmakla birlikte, nihai devir işlemleri halen devam etmektedir.

¹⁴ Hemen belirtmek gerekir ki söz konusu tarife, geçiş dönemi boyunca uygulanacak olan tarifedir. Geçiş döneminin bitmesi ve rekabetçi piyasa yapısının işlemeye başlamasıyla birlikte perakende satış fiyatları serbest bir şekilde belirlenecektir.

11-12/240-77

Piyasa yapısına ve işleyişine ilişkin olarak yukarıda yer verilen genel bilgilerin ardından, izleyen bölümde, geçmiş Kurul kararlarıyla birlikte, dağıtım özelleştirmelerine ilişkin olarak Kanunun 4. ve 7. maddeleri kapsamında genel bir değerlendirme yapılacak, son bölümde ise teklif sahipleri özelinde değerlendirmelere yer verilecektir.

H.3.2.1. Dağıtım Özelleştirmelerine İlişkin Olarak Kanunun 7. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirmeler

Dağıtım özelleştirmelerine ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamındaki değerlendirmelere geçmeden önce, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda yer alan pazar payı eşikleri ile teşebbüslere getirilen sınırlamalara değinmek yerinde olacaktır. Şöyle ki, 4628 sayılı Kanun ile gerçek ve tüzel kişilere sahip olacakları üretim kapasitesi bakımından %20¹⁵ ve toptan satış şirketleriyle yapılacak satışlar bakımından %10'luk¹⁶ sınır getirilmektedir. Bununla birlikte, dağıtım faaliyetleri açısından üretim ve toptan satıştaki gibi bir sınırlama bulunmamaktadır. Bu sınırlamalar özellikle özelleştirme sürecinde rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturmak adına önemli olmakla birlikte, 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmede, "hakim durum yaratılması veya hakim durumun güçlendirilmesi" yönünde yapılacak tespitler önem kazanmaktadır. Rekabet politikası açısından ise, söz konusu devir işlemlerine ilişkin değerlendirmede, piyasada etkinliği artırma hedefi çerçevesinde, elektrik sektörünün özelliklerinden kaynaklanan ölçek ekonomisinin sağlayacağı etkinlik ile rekabetçi yapının getireceği etkinliği sağlamaya yönelik olarak devir işlemlerine getirilecek sınırlamalar arasında uygun dengeyi bulmak önem kazanmaktadır. Bu kapsamda, söz konusu devirler açısından hakim durum analizinde yatay ve dikey yoğunlaşmaların değerlendirilmesi önem kazanmaktadır.

Yatay ve dikey bütünleşme yönleriyle yapılacak hakim durum analizlerinin yanında; serbestleşmeye ilişkin geçiş döneminde olan elektrik piyasalarında, özelleştirmelerin, devirler sonrası rekabetçi yapıda teşebbüslerin üstleneceği rollerin belirlenmesi bakımından da önemli olduğu açıktır. Bu nedenle söz konusu devirler, sadece devrin gerçekleştiği elektrik dağıtım pazarı bakımından değil, bu pazarla rekabetçi yapıda etkileşim içinde olması beklenen doğal gaz pazarı bakımından da değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır. Nitekim OSMANGAZI, YEŞİLIRMAK ve ÇORUH özelleştirmeleri sürecinde alıcı tarafların belli olmasıyla ortaya çıkan yeni tartışma alanı, bir bölgede doğal gaz dağıtımını yapan teşebbüslerin, aynı bölgedeki elektrik dağıtım faaliyetlerini devralmaları ile gerçekleşecek olan yakınsayan pazar bütünleşmesi (Convergent Merger) durumudur. Şöyle ki; elektrik ve doğal gaz perakende pazarında faaliyet gösteren şirketler, özellikle dağıtım şirketleri, birbirlerinin pazarlarına girme konusunda potansiyel rakip konumundadırlar. Bu nedenle, yakınsayan pazar bütünleşmesi, aslında, rakipler arasında gerçekleşen yatay bir yoğunlaşmanın özel bir türünü oluşturmaktadır.

Bu kapsamda, elektrik dağıtım faaliyetlerinin özelleştirmesi sürecinde Kurulun hakim durum analizi bakımından şu üç başlık altında değerlendirme yaptığı görülmektedir:

- a) Yoğunlaşmaya (yatay) ilişkin değerlendirme
- b) Dikey bütünleşmeye ilişkin değerlendirme
- c) Yakınsayan pazarlar bakımından değerlendirme

¹⁵ "...Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla sahip olacağı toplam elektrik enerjisi kurulu gücü, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu gücünün yüzde yirmisini geçemez."

¹⁶ "...Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği toptan satış şirketleri aracılığıyla toptan satışını yapabilecekleri elektrik enerjisi miktarı, piyasada bir önceki yılda tüketilen toplam elektrik enerjisi miktarının yüzde onunu geçemez."

11-12/240-77

Dağıtım özelleştirmelerine ilişkin yatay yoğunlaşma, dikey bütünleşme ve yakınsama konuları, geçmiş Kurul kararlarında yer alan tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde aşağıda ele alınacaktır:

a) Yatay Yoğunlaşma Bakımından Dağıtım Özelleştirmeleri

1650 Dağıtım özelleştirmeleri sürecinde yatay yoğunlaşma bakımından ele alınan pazarlar; *dağıtım hizmetleri pazarı, perakende satış pazarı ve ikili anlaşmalar (elektrik ticareti) pazarı* olmuştur. Bu pazarlardan dağıtım hizmetleri pazarının doğal tekel niteliğinde olduğu ve bu nedenle devir işleminin yoğunlaşma bakımından bir farklılık yaratmayacağı belirtilmekle birlikte; dağıtım özelleştirmelerinin, elektrik ticareti ve rekabete açılması hedeflenen perakende satışlar bakımından değerlendirmeye tabi tutulması gereği ortaya konulmuştur. Hedeflenen rekabetçi perakende piyasaları bakımından ise, özellikle **potansiyel rekabet** ve **yakınsayan pazarlar** kavramlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Şöyle ki; özellikle hanehalkı ve küçük ölçekli işletmelerin de serbest tüketici haline gelmesiyle birlikte, oluşturulması hedeflenen perakende elektrik piyasaları bakımından yerleşik dağıtım şirketlerinin faaliyet bölgelerindeki tüketicilere yönelik potansiyel rakipler; aynı bölgedeki doğal gaz dağıtıcısı ve diğer bölgelerdeki elektrik dağıtıcıları olarak belirlenmiştir. Doğal gaz ve elektrik dağıtım bölgelerinin çakışması bakımından Kurul, küçük ölçekli çakışmalar bakımından bir sakınca bulunmadığını, bununla birlikte büyük ölçekli çakışmaların Kanunun 7. maddesi bakımından yasaklanmasının mümkün olabileceğini belirtmiştir. Yakınsama kavramı daha sonra ayrı bir bölümde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

1670 Yatay yoğunlaşma bakımından üzerinde durulan bir başka nokta da, özelleştirmeye tabi olan dağıtım şirketlerini devralan teşebbüslerin ikili anlaşmalar piyasasının talep tarafından da pay almış olarak kabul edilmeleri gerektiği ve söz konusu devir işlemlerinin, toptan satış pazarında alım gücü bakımından da yoğunlaşma oluşturup oluşturmadığının dikkate alınması gerektiğidir. Bu nedendir ki, Başkent Elektrik'in nihai devrine ilişkin izin kararından bu yana, yatay yoğunlaşmanın seviyesi, elektrik dağıtım firmalarının yaptığı satışların elektrik dağıtım firmaları tarafından yapılan toplam satışlar içindeki payı dikkate alınarak belirlenmiştir. İlgili ürün pazarı tanımına ilişkin bölümde ikili anlaşmalar piyasaları bakımından dağıtım şirketlerine yapılan satışların ayrı bir pazar olarak tanımlandığı, perakende satışlar bakımından "büyük endüstriyel tüketiciler" ve "hanehalkları ile küçük ölçekli endüstriyel/ticari tüketicilere yapılan perakende satışlar" diye ayrı tanımlamalara gidildiği dikkate alındığında, söz konusu hesaplama ile elde edilen büyüklüklerin ilgili pazar tanımına uygun bir değerlendirmeyi sağladığı görülmektedir. Bu değerlendirme kapsamında hesaplanan paylar; söz konusu dağıtım firmalarının hem "ikili anlaşmalar pazarındaki alım gücünü" göstermesi, hem de özelleştirme sürecinde devraldığı müşterilerinden kaynaklanan "perakende satış piyasasında" ulaştığı büyüklük hakkında fikir vermesi bakımından önemlidir. BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE'ye ilişkin kararı öncesinde Kurul, hakim durum değerlendirmesi bakımından, devralma işlemi sonucunda ulaşılan büyüklüğe herhangi bir üst sınır getirmemiştir. Bununla birlikte, dağıtım bölgeleri içinde en büyük tüketim seviyesine sahip olan İstanbul Avrupa yakası dağıtım şirketi BOĞAZIÇI'nin payının %14,02 olduğu dikkate alınarak, %15'e kadar olan pay bakımından hakim durumuna ilişkin detaylı bir analize gerek olmadığı ifade edilmiştir. Bu değerlendirmeye dayanarak, 1690 bir teşebbüsün devraldığı dağıtım şirketleriyle sahip olduğu payın %15'i geçmesi halinde her devir işlemi özelinde hakim duruma geçilip geçilmediği yönünde değerlendirme yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

11-12/240-77

BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE'ye ilişkin Kurul kararında ise, tarafların paylarının %15'i geçmesi nedeniyle ayrıntılı bir hakim durum değerlendirmesi yapıldığı görülmektedir. Bu kararda, dağıtım özelleştirmeleri sürecinde hakim durum tespitine ilişkin belirlenecek kriterlerin sektör spesifik düzenlemelerde yer alan pazar payı eşikleri ile aynı nitelikte olmayacağı belirtilmiş; bu yönde yapılacak tespitlerin 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamında bir değerlendirmenin sonucu olduğu dikkate alınarak, hakim durum tespitine ilişkin kriterlerin 1997/1 sayılı Tebliğ'de bildirim için gerekli görülen %25 pazar payı eşiği dikkate alınarak belirlenmesi yerinde bulunmuştur. Bu noktada, dağıtım ve perakende seviyesinde sahip olduğu pay %25'i geçen teşebbüslerin, hakim durum bakımından daha hassas incelenmesi ve özellikle üretimde ve potansiyel rekabet bakımından doğal gaz dağıtım alanında sahip olduğu varlıkların büyüklüğü dikkate alınarak bir hakim durum tespitinde bulunulması; bunun yanında, her koşulda, sadece dağıtım ve perakende seviyesindeki yatay yoğunlaşma bakımından en fazla %30 oranına ulaşılmasına Kanunun 7. maddesi kapsamında izin verilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır. Hemen belirtmek gerekir ki, burada belirtilen %30 oranı sektörel düzenlemelerde yer alan ve katı bir şekilde uygulanan bir piyasa eşiği değil; dağıtım özelleştirmeleri sürecinde 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında yapılacak hakim durum tespit ve değerlendirmesine ilişkin bir kılavuz niteliğindedir. Elektrik dağıtım özelleştirmelerinin ardından elektrik üretim özelleştirmelerinin de tamamlanması ve hukuki ayrıştırmanın gerçekleştirilmesi gibi serbestleşme dönemindeki diğer önemli aşamaların tamamlanmasına kadar, dağıtım faaliyetlerine ilişkin yoğunlaşma dosyalarında yukarıda belirlenen %30 oranının hakim durum tespiti bakımından dikkate alınması yerinde olacaktır. Bu çerçevede teklif sahiplerinden Kazancı Grubu ve Yıldızlar bakımından bir önceki Kurul kararında verilen kararların bu teşebbüsler bakımından verilecek karara temel teşkil edecektir.

b) Dikey Bütünleşme Bakımından Dağıtım Özelleştirmeleri

Hakim durum analizinde dikkate alınan bir diğer unsur, dikey bütünleşme olmuştur. Dikey bütünleşme, sağlıklı işleyen rekabetçi bir piyasa yapısı açısından hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurabilecektir. Üretim ve perakende satış bütünleşmesinin sağlanmasıyla elde edilen olumlu sonuçlardan birinin, tüm tüketicilerin serbest olmasıyla uzun dönemli ikili anlaşmaların azalması ve üretim yatırımlarının cazibesini kaybetmesi riskini azaltmaya yönelik olarak üretim yatırımlarının teşvik edilmesi olduğu söylenebilir. Bunun yanında, spot piyasada oluşacak değişken fiyat seviyelerine karşı da dağıtım/perakende satış firmalarının üretim ile bütünleşik bir yapıya sahip olmasının avantaj yaratacağı ileri sürülebilir. Tüm tüketicilerin seçme hakkını kazanmasıyla dikey bütünleşmenin bir risk olmaktan çıkacağı yönünde görüşler bulunsa da; serbest olmayan tüketicilerden oluşan münhasır bir müşteri portföyüyle özelleştirilen dağıtım firmaları açısından dikey bütünleşmenin rekabetçi yapı açısından piyasa likiditesini azaltmak ve piyasa kapama etkisi doğurmak gibi olumsuz sonuçlara sebep verebileceğini söylemek de mümkündür.

Bu nedenle, iyi işleyen bir ikili anlaşmalar piyasası sağlanabilmesi açısından, dağıtım ve üretim şirketlerinin özelleştirme işlemleri, dikey bütünleşme yönüyle de ayrıntılı olarak ele alınmalı ve hem yapısal hem de davranışsal olarak rekabetçi bir toptan satış piyasası oluşturulması sağlanmalıdır. Şüphesiz, üretim-perakende satış bütünleşmesi ile piyasada hakim durum yaratma riski, üretim ve/veya perakende satış seviyelerinde yoğunlaşmanın varlığı halinde ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla Kurul, bugüne kadarki kararlarında dikey bütünleşme konusunun özellikle üretim özelleştirmeleri sürecinde daha ayrıntılı olarak ele alınacağını belirtmiştir. Bununla birlikte, henüz üretim seviyesinde özelleştirme işlemlerinin gerçekleştirilmemiş olmasından dolayı, dikey bütünleşme ve benzeri etkileri tamamen göz ardı etmenin doğru olmadığı, bu aşamada

11-12/240-77

1750 dağıtım özelleştirmelerine ilişkin yapılan değerlendirmelerde, gelecekte oluşması hedeflenen piyasa yapısı bakımından alınması gereken önlemlerin uygulamaya geçirilmesinin önemli olduğu görülmektedir.

c) Yakınsayan Pazarlar Bakımından Dağıtım Özelleştirmeleri

1760 Geçmiş Kurul kararlarında üzerinde durulan konulardan biri de özellikle hanehalkına yönelik elektrik perakende satışlarında rekabetçi piyasa yapısının sağlanması bakımından dağıtım şebekesi sahipliğinin önemidir. Yerleşik dağıtım firması açısından, serbestleşmiş bir perakende piyasasında tüketicilere daha ucuz elektrik satışı yapmak ve bunun için daha ucuz kaynaklardan enerji alımı yapmak yönündeki baskı, ancak perakende satışa yönelik fiili ve potansiyel rakiplerin varlığıyla mümkün olacaktır. Başka bir ifadeyle; enerji piyasalarında serbestleşmeye yönelik yapısal geçiş döneminde, serbestleşmenin başarıya ulaşmasındaki önemli noktalardan biri, nihai tüketiciye yapılan perakende satışlarda rekabetin sağlanması ve bunun için de, dağıtım bölgeleriyle sınırları oluşturulmuş olan bölgesel tekellerin ortadan kalkmasıdır. Esas itibarıyla, hanehalkına yönelik elektrik arzında rekabetçi yapıyı etkileyen dört unsur ön plana çıkmaktadır:

- 1770 1. Piyasanın açılması ve tüketicinin sağlayıcısını değiştirme fırsatı, firmaların fiyatlandırma stratejilerini belirlerken, geçiş maliyetlerinden dolayı, yeni müşteri kapmak ya da müşteri sadakati yaratmak arasında tercih yapmak durumunda kalmasına neden olmaktadır.
2. Elektrik arzı, kalite bakımından homojen bir üründür. Bu nedenle, fiyat farklılaşması dışında ürün farklılaştırması zordur.
3. Piyasa, abonelik sistemine dayanmaktadır. Bu nedenle, bir müşterinin aynı anda iki farklı sağlayıcıdan hizmet alması söz konusu değildir.
4. Piyasa doygunluğa ulaşmıştır ve talepteki artış oldukça azdır. Bu yapı içerisinde müşterilerin, yerleşik dağıtım firmaları tarafından bağlanmış olması nedeniyle diğer firmaların yeni müşteriler bularak piyasaya girmesinin maliyeti artmaktadır.

1780 Türkiye tecrübesinde, elektrik bölgeleri henüz özelleştirme aşamasında olup, geçiş dönemi boyunca dağıtım firmalarının hanehalkına münhasıran satış yapacakları görülmektedir. Bu nedenle, her ne kadar mevzuat ve pazar yapısı bakımından birebir aynı olmasa da, özellikle Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yaşanan serbestleşme tecrübeleri, devam eden özelleştirme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalar bakımından yol gösterici nitelikte olmaktadır.

1790 Elektrik ve doğal gaz perakende satışları kapsamında, özellikle hanehalkı ve küçük müşterilere yönelik satışlar yönünden, söz konusu tüketicilerin sağlayıcılarını değiştirmesine yönelik **geçiş maliyetlerinin**, rekabetin oluşturulmasında en büyük engeli oluşturduğu görülmektedir. Bu pazarlarda ortaya çıkan ana geçiş maliyetleri, önem sırasına göre; işlem maliyetleri, araştırma maliyetleri, sözleşmeden doğan maliyetler ve psikolojik maliyetlerdir.

1800 Öte yandan, görevli şirketlere, bölgelerine yeni giriş yapacak şirketlere karşı rekabet avantajı sağlayan diğer bazı hususlar da bulunmaktadır. İlk olarak, görevli şirket, bölgesinde, uzun süre tekel olmasından kaynaklanan bir marka tanınırlığına sahiptir. Öte yandan, dağıtım alt yapısını elinde tutan görevli şirketin, bölgedeki müşteriler ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Bu ise, pazarlama konusunda görevli şirkete önemli bir avantaj sağlamaktadır. Şöyle ki, yeni bağlantı, rutin kontroller veya acil durumlar gibi nedenlerle görevli şirket müşteri ile direkt temas kurabilmektedir. Bu da şirketin, bölgede müşteri ile birebir iletişim kuran çok sayıda teknik eleman ve satış elemanı

11-12/240-77

bulundurması sonucunu doğurmaktadır. Ek olarak, görevli şirket, gerek geçmişteki tekel konumu, gerekse dağıtım sistemini yönetmesi nedeniyle, bölgesindeki müşterilerin tüketim profilleri ve finansal riskleri gibi önemli bilgilere sahip olmaktadır.¹⁷ Buna karşılık, bölgeye yeni girecek şirketin marka bilinirliğinin olmadığı, müşteri ile iletişim kurmakta zorluklarla karşılaşacağı ve etkin bir pazarlama faaliyeti için çok sayıda eleman bulundurmaya zorunda kalacağı hususları dikkate alındığında, görevli şirketlerin, bölgelerinde önemli rekabetçi avantajlara sahip olduğu ve bu bölgelere giriş engellerinin yüksek olduğu görülmektedir.

1810 Bu noktada, giriş engellerinin yüksek olduğu bu bölgesel pazarlar bakımından, halihazırda zor olan yeni girişlerin kimler ya da hangi teşebbüsler tarafından gerçekleştirildiği, başka bir ifadeyle potansiyel rakiplerin kim olabileceği sorusu ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de dağıtım pazarlarının elektrik bakımından henüz özelleştirme aşamasında, doğal gaz bakımından ise özelleştirme ve bazı bölgeler için yatırım aşamasında olduğu ve serbestliğe geçişin henüz sağlanmadığı dikkate alındığında, bu konuda da diğer ülke örneklerinden yararlanmanın yerinde olacağı görülmektedir.

1820 Serbestleşmenin en başarılı olduğu ülkelerden İngiltere’de doğal gaz ve elektrik piyasalarının perakende seviyesinde görevli şirketlerin, bölgelerinde sahip oldukları pazar paylarının zaman içindeki değişimi incelendiğinde; elektrik dağıtım firmalarının görevli oldukları bölgelerin serbestleşme sürecinde rekabete açılmasıyla birlikte, perakende satışlar bakımından yeni giriş yapan firmaların, ya aynı bölgede görevli olan doğal gaz dağıtım firmaları ya da başka bölgelerde görevli elektrik dağıtım firmaları olduğu görülmektedir.

1830 Nitekim, ÇORUH bölgesinin AKSA tarafından devralınmasına ilişkin Rekabet Kurulu kararında¹⁸ da, bir elektrik dağıtım bölgesinde yerleşik dağıtım firmasının perakende satışlar bakımından potansiyel rakiplerinin, ya aynı bölgedeki doğal gaz dağıtım şirketi ya da diğer bölgelerdeki elektrik dağıtım şirketleri olduğu tespitinde bulunulmuştur. Aynı kararda, potansiyel rakip olarak kabul edilen doğal gaz dağıtım firmalarına ilişkin olarak “yakınsayan pazarlar” kavramı altında yapılan değerlendirmede; birleşme-devralmalar çerçevesinde elektrik ve doğal gaz dağıtım faaliyetlerinin kesişmesi halinde bu iki faaliyetin yakınsayan pazarlar olmasından ötürü rekabetçi yapı bakımından birtakım sorunlar ortaya çıkabileceği ve bazı durumlarda söz konusu birleşme/devralmaya izin verilmeyebileceği belirtilmekle birlikte, özellikle küçük ölçekli kesişmeler bakımından doğrudan yasaklamanın yerinde olmayacağı ifade edilmiştir.

1840 **H.3.2.2. Dağıtım Özelleştirmelerine İlişkin Olarak Kanunun 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirmeler**

1850 Dağıtım özelleştirmelerine ilişkin süreçte, özellikle ULUDAĞ ve ÇAMLİBEL bölgelerinin KOLİN, LİMAK ve CENGİZ ortaklığı olan ULUĞ ve ÇAMLI tarafından devralınmasına ilişkin Kurul kararlarında da görüldüğü üzere, devralacak tarafların ortaklık şeklinde olması durumunda, devir işleminin sadece Kanunun 7. maddesi kapsamında değil, Kanunun 4. maddesi kapsamında da değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bilindiği üzere, geçmiş dağıtım özelleştirmelerinde verilen Kurul kararlarında ortaklıklar, 1997/1 sayılı Tebliğ hükümlerine göre değerlendirilmiştir. Ancak, 1997/1 sayılı Tebliğ’in yerini alan 2010/4 sayılı Tebliğ ile ortak girişimlere ilişkin bazı hükümlerin değiştiği ve bunun sonucunda, yapılacak değerlendirmelerde, en azından şekil itibarıyla, bazı farklılaşmaların söz konusu olacağı anlaşılmaktadır. Bu bakımdan öncelikle, geçmiş

¹⁷ Bakınız: ENI/EDP/GDP birleşme kararı C.3440

¹⁸ 11.3.2010 tarih ve 10-22/298-108 sayılı ÇORUH kararı.

Kurul kararları özetlenecek ve ardından da 2010/4 sayılı Tebliğ ile ortaya çıkan yenilikler ele alınacaktır.

i) Geçmiş Kurul Kararlarında Kanunun 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirmeler:

1860 Rekabet hukuku bakımından ortak girişimlerin kendi içinde ikili bir sınıflandırmaya tabi tutulduğu görülmektedir. Bu sınıflandırma esas itibarıyla bu ortak girişimlerin birleşme kategorisinde mi yoksa teşebbüsler arası anlaşma kategorisinde mi değerlendirileceğini belirlemektedir. Şöyle ki; tarafların faaliyetlerini ve güçlerini birleştirdikleri bir yapı biçimindeki ortak girişimler **“yoğunlaşma doğurucu ortak girişimler”** olarak adlandırılır. Öte yandan, rekabet hukuku çerçevesinde bir birleşmeye yol açmamakla birlikte, taraflar arasında belirli bir alanda işbirliği yapılmasını sağlayan ve teşebbüsler arası bir anlaşma olarak kabul edilen ortak girişimler, **“işbirliği doğurucu ortak girişimler”** olarak adlandırılır. Yoğunlaşma doğurucu ortak girişimler 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamında değerlendirilirken, işbirliği doğurucu ortak girişimler Kanunun 4. maddesi kapsamında değerlendirmeye tabi tutulur.

1870 Geçmiş Kurul kararlarında yapılan değerlendirmelerde 1997/1 sayılı Tebliğin **“Birleşme veya Devralma Sayılan Haller”** başlıklı 2. maddesinde Kanunun 7. maddesi kapsamında birleşme sayılan ortak girişimlere ilişkin olarak aşağıdaki tanım kullanılmıştır:

“c) Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture).”

Bu çerçevede, bildirim taraf olan ortaklıkların yapıları, yoğunlaşma olarak kabul edilip edilmemeleri bakımından üç ana başlık altında değerlendirilmiştir:

- Ortak Kontrol
- Tam İşlevsellik (Bağımsız bir iktisadi varlık)
- Rekabetçi Davranışların Koordinasyonu Riski (Rekabeti sınırlayan amaç ya da etki)

1890 Yapılan değerlendirmelerde hisseleri devre konu dağıtım firmalarının, halihazırda faaliyetlerini **tam işlevsel** olarak yürüten birer dağıtım şirketi olduğu belirtilmiş, bu nedenle, devralan tarafların ortak girişim grubu şeklinde olması durumunda bu ortaklıkların gerçekleştirecekleri devir işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir birleşme sayılması için, taraflar arasında veya taraflarla ortak girişim arasında rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmadığına ortaya konulması gerektiği vurgulanmıştır. Bu değerlendirme asıl itibarıyla, söz konusu ortaklığın 4054 sayılı Kanunun 4. maddesi anlamında **“bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar”** kapsamına girip girmediğinin incelenmesinden ibarettir. Bu tür ortaklıkların değerlendirilmesinde genel olarak **rekabetçi davranışların koordinasyonu riski** kavramı ön plana çıkmaktadır.

1900 Teşebbüslerin ortak girişim kurmaları halinde rekabetçi davranışların koordinasyonu riskinin doğması, söz konusu ortak girişim ile kurucu teşebbüslerin aynı piyasada aktif olmaları, ya da kurucu şirketlerin, ortak girişimin faaliyet alanının alt, üst ya da komşu pazarlarında rakip olarak kalmayı sürdürmeleri halinde gündeme gelmektedir. Bu nedenledir ki, çoğu zaman, tarafların söz konusu ortak girişimin Kanunun 4. maddesi kapsamında değerlendirilen işbirliği doğurucu bir ortak girişim değil de, Kanunun 7. maddesi kapsamında kabul edilen yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim olmasını

11-12/240-77

sağlamak amacıyla ortak girişim sözleşmelerinde, ortak girişimin varlığını devam ettirdiği süre boyunca tarafların ortak girişimle aynı pazarda ya da ortak girişimin alt, üst veya komşu pazarlarında rakip faaliyetlerde bulunmayacağını belirten **“rekabet yasaklarına”** yer verdiği görülmektedir. Bu tip rekabet yasakları, bu ortak girişimin oluşturulmasıyla ilgili ve gerekli bir **“yan sınırlama”** olarak kabul edilmekte ve söz konusu ortak girişimi, rekabet hukuku uygulamaları bakımından yapılacak sınıflandırmada Kanunun 7. maddesi kapsamında sayılan yoğunlaşma doğurucu ortak girişimler arasına sokmaktadır.

1910

Görüldüğü üzere, rakip teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ortaklıkların değerlendirilmesinde, tarafların ilgili pazarda ve alt, üst ya da komşu pazarlarda hangi pazar payına ulaştıkları ve ayrıca bu ortaklıklarla oluşturulan yayılma etkisinin de dikkate alınması gerekmektedir. Burada ortaya çıkan soru, Rekabet Kurulunun bu ortaklıkları hangi noktaya kadar 4. madde kapsamı dışında tutacağıdır. Bu değerlendirmede genel olarak, tarafların pazardaki pozisyonu, piyasa yapısı, pazar payları, pazara giriş engelleri, alım gücü, ürün özellikleri ve benzeri birçok unsur dikkate alınabilmektedir. Bunun yanında, özellikle potansiyel rekabet bakımından, elektrik piyasalarında tarafların mevcut faaliyetlerinin yanında, özelleştirme süreciyle birlikte devletin yerini özel sektöre bıraktığı serbestleşme sürecine ilişkin beklenti ve öngörüler de önem kazanmaktadır. Bu noktada, özellikle Kanunun 4. maddesi kapsamında bir anlaşma niteliğinde değerlendirilecek ortaklıklarda, her bir ortağın bağımsız olarak ya da başka ortaklarla birlikte yer aldığı tüm şirketler, (spillover effect-yayılma etkisi bakımından) değerlendirmede dikkate alınacaktır.

1920

Özelleştirme sürecinde ortaya çıkan ortaklık yapılarına ilişkin olarak Kanunun 4. maddesinin uygulanması bakımından MERAM kararı örnek teşkil etmektedir. MERAM bölgesinin özelleştirilmesi sürecinde ihaleyi kazanan ALARKO'nun devam eden süreçte CENGİZ ile kurduğu ALCEN ortaklığı ile MERAM'ı devralmasına ilişkin bildirim kapsamında verdiği kararında¹⁹ Kurul, söz konusu ortaklığı 4. madde kapsamında da değerlendirmeye tabi tutmuştur. ALCEN kararında Kurul, alt ve üst pazarlar da dahil olmak üzere koordinasyon riski değerlendirmesi yapmış, değerlendirmenin sonucunda da işlemin Kanunun 4. maddesi kapsamına alınmasına gerek bulunmadığına, dolayısıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirme yapılması gerektiğine karar vererek, bu kapsamda işleme izin vermiştir. Bu kararında Kurul, ALCEN'in yapısını incelerken, kurucu tarafların dağıtım, toptan satış, perakende satış ve üretim faaliyetlerini dikkate almış, gerek ortak girişimin faaliyet alanında tarafların başka faaliyetlerinin olmaması ve gerekse de dağıtım ve üretim gibi alanlarda tarafların toplam pazar paylarının dikkate değer derecede yüksek bulunmaması nedeniyle söz konusu ortaklığı Kanunun 4. maddesi kapsamına almamıştır.

1930

1940

ULUDAĞ ve ÇAMLIBEL bölgelerinin Kolin-Limak-Cengiz ortaklığı tarafından alınmasına ilişkin kararda²⁰ ise Kurul, mevcut haliyle (bu üçlü ortaklığın taraflarından Cengiz'in aynı zamanda MERAM'da ALARKO ile olan ortaklığını dikkate alarak) işlemin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu; bununla birlikte, işleme, Kanun'un 5. maddesi uyarınca 5 yıl süre ile muafiyet verilebileceği sonucuna ulaşmıştır.

1950

Kararda verilen muafiyetin gerekçesi olarak, küçük dağıtım bölgelerinin finansman aşamasında birlikte kullanılarak finansman maliyetlerinin azaltılıyor olması gösterilmiştir. Bu şekilde yapılacak işbirliğinin, ortaklıkların yayıldığı tüm dağıtım faaliyetlerinin Türkiye payının %15'i bulana kadar makul bulunmasının ve Kanunun 4. maddesi kapsamından

¹⁹ Kurul'un 28.10.2009 tarihli ve 09-49/1219-307 sayılı kararı.

²⁰ Kurul'un 26.8.2010 tarih, 10-56/1069-398 ve 10-56/1069-398 sayılı kararları.

11-12/240-77

muaf tutulmasının, **%15'i aşması halinde ise, finansman bakımından elde edilen olumlu yönlerden ziyade piyasada rekabetçi davranışların koordinasyonu riski bakımından ortaya çıkacak olumsuz yönlerin ağırlık kazanacağı tespitinden yola çıkılarak muafiyet tanınmamasının** yerinde olacağı belirtilmiştir.

1960 BOĞAZİÇİ, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE'nin devrine ilişkin kararda, teklif sahiplerinden İşKaya, Stargate (Karamehmet Grubu) ve Kazancı ortaklığı şeklinde yapılmış olan İşKaya-MMEKA konsorsiyumuna ilişkin olarak, Kanunun 4. maddesi kapsamında bir değerlendirme yer almıştır. Bu ortaklık içinde MMEKA'nın ortaklarından Kazancı Grubu'nun mevcut durumda devir süreci tamamlanmış olan ÇORUH ve devir süreci devam etmekte olan FIRAT ve VAN bölgeleri ile birlikte elektrik dağıtım alanında toplam payının %4,06 oranında olduğu, bununla birlikte, diğer ortak olan Stargate'in ve dolayısıyla Karamehmet Grubu'nun elektrik üretim ve dağıtım alanında mevcut bir faaliyeti bulunmadığı, dolayısıyla mevcut haliyle MMEKA'nın, iki teşebbüs arasında rekabetçi davranışların koordinasyonunu sağlayacak bir yapısının bulunmadığı belirtilmiştir. Ancak kararda, halihazırda tam işlevsel bir yapıda devam etmekte olan devre konu elektrik dağıtım şirketlerinin MMEKA tarafından devralındıktan sonra da yine

1970 tam işlevsel şekilde faaliyetlerine devam etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Başka bir ifadeyle, bu ortaklıklar, söz konusu ortaklıkların sürekliliğini ve ana teşebbüslerden bağımsızlığını sağlamaya yönelik olarak günlük işleri idare edebilecek şekilde kendine ait bir yönetime, yeterli personel, varlık ve finansal kaynağa sahip olmak gibi özellikleri barındırmalıdır. Söz konusu kararda ayrıca, mevcut durumda Karamehmet Grubu'nun elektrik üretim ve dağıtımında faaliyeti bulunmamakla birlikte, ileride tek başına ya da başka ortaklıklarla bu piyasalarda faaliyetlere başlaması durumunda, ortak girişimin taraflarından her ikisinin de piyasada faaliyet göstermesinden dolayı ortaya çıkacak rekabetçi davranışların koordinasyonu riskinin, Kanunun 4. ve 5. maddesi kapsamında değerlendirilebileceği ifade edilmiştir.

1980 Kurulun geçmiş kararları yukarıda özetlenmiş olmakla birlikte, **2010/4 sayılı Tebliğ'in yürürlüğe girmesiyle, ortak girişimlere ilişkin olarak Kanunun 4. ve 7. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmeler konusunda, usul ve sınıflandırma bakımından birtakım değişikliklerin gündeme geldiği görülmektedir.** Söz konusu değişiklikler aşağıda ele alınacaktır.

ii) 2010/4 sayılı Tebliğ Kapsamında Ortak Girişimler:

1990 Daha önce de belirtildiği üzere, bir ortak girişimin 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirmesi yapılırken; esastan yapılan değerlendirmeden önce usul bakımından bir değerlendirme yapma gereği bulunmaktadır. Şöyle ki, bir ortak girişimin, 1997/1 sayılı Tebliğ'de yer alan tanıma uygun olarak yoğunlaşma doğurucu bir yapıda olması, söz konusu ortak girişimin Kanunun 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bildirilmesine ve değerlendirilmesine yol açmaktadır. Öte yandan, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme/devralma sayılan hallere girmeyen, ancak Kanunun 4. maddesi kapsamına girme durumu bulunan ortak girişimler bakımından ise işlemin usul yönünden muafiyet/menfi tespit başvurusuna konu olması gerekmektedir. Bu noktada, ortak girişime ilişkin olarak, 1997/1 sayılı Tebliğ'de bulunan tanımı ve 1 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe giren 2010/4 sayılı Tebliğ'de mevcut tanımı karşılaştırmak, konunun

2000 değerlendirilmesi bakımından yol gösterici olacaktır.

Tablo 77: 1997/1 ve 2010/4 sayılı Tebliğlere İlişkin Karşılaştırma

1997/1 sayılı Tebliğ	2010/4 sayılı Tebliğ
<p>“Birleşme veya Devralma Sayılan Haller” Madde 2 c) Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture).”</p>	<p>“Birleşme veya Devralma Sayılan Haller” Madde 5 (3) Bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir...</p>
	<p>“Birleşme ve devralmaların değerlendirilmesi” Madde 13 (3) Teşebbüsler arasında rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olan ve bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması, Kanunun 4 üncü ve 5 inci maddeleri çerçevesinde de değerlendirilir.</p>

2010 Tablodan da görüldüğü üzere, taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olan ortak girişimler, yürürlükten kalkan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme/devralma olarak kabul edilmemektedir. Dolayısıyla bu özellikteki ortak girişimlere ilişkin olarak Kanunun 7. maddesi kapsamında bir değerlendirme yapılmamış, işlem sadece Kanunun 4. maddesi kapsamında ele alınmıştır. 2010/4 sayılı Tebliğ ile birleşme/devralma sayılan ortak girişimlere ilişkin tanımda yapılan değişiklik sonucunda ise, bir ortak girişimde rekabeti kısıtlayıcı amaç ya da etkinin bulunması, söz konusu ortak girişimin yoğunlaşma doğurucu nitelikte bir birleşme/devralma olarak kabul edilmesine engel teşkil etmeyecektir. Başka bir ifadeyle, bir ortak girişim, rekabeti kısıtlayıcı amaç ya da etkiyi içerse de, bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir yapıya sahip ise, 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme/devralma olarak kabul edilecektir. Bu noktada gözden 2020 kaçırılmaması gereken nokta şudur ki, yeni Tebliğ kapsamında, bir ortak girişim Kanunun 7. maddesi kapsamında bildirim ve değerlendirmeye tabi olsa da, teşebbüsler arasında rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olması halinde yine Kanunun 4. ve 5. maddeleri çerçevesinde bir değerlendirme yapılması gerekecektir (2010/4 sayılı Tebliğ, madde 13).

2030 Bu noktadan hareketle, 2010/4 sayılı Tebliğ ile birlikte ortak girişimlerin Kanunun 4. maddesi kapsamında değerlendirilmesine yönelik olarak esas bakımından bir değişikliğin söz konusu olmadığı, sadece usul ve prosedür olarak bir farklılaşmaya gidildiği görülmektedir. 1997/1 sayılı Tebliğin uygulandığı dönemde işbirliği doğurucu ortak girişimler doğrudan 4. madde kapsamında kabul edildiği için muafiyet/menfi tespit bildirimine tabi iken, 2010/4 sayılı Tebliğ’in yürürlüğe girmesiyle birlikte bu tür ortak girişimler de birleşme/devralma bildirim şeklinde Kurulun önüne gelecek, bu ortak girişimlere ilişkin olarak, Kanunun 7. maddesi kapsamında hakim durum değerlendirmesi yapılacak; bununla birlikte, söz konusu ortak girişimler, Kanunun 7. maddesi kapsamında yapılan değerlendirmelerin yanında, Kanunun 4. ve 5. maddesi kapsamında da ele alınacaktır. Dolayısıyla dağıtım özelleştirmeleri sürecinde geçmiş Kurul kararlarında Kanunun 4 ve 5. maddeleri kapsamında yapılan değerlendirmelerin, 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında yapılan değerlendirmeler bakımından da geçerliliğini koruduğu düşünülmektedir.

2040 **H.3.3. Taraflara İlişkin Değerlendirme**

1998/4 sayılı Tebliğ’in 5. maddesine göre; Tebliğ uyarınca Rekabet Kurumu’na ön bildirimde bulunulması zorunlu olan özelleştirme yoluyla devralma işlemlerinde ve ön

11-12/240-77

2050 bildirim tabi olmamakla birlikte Tebliğ kapsamında olan özelleştirme yoluyla devralma işlemlerinde işlem taraflarının ilgili ürün piyasasındaki toplam pazar payının %25'i veya cirolarının 25 milyon TL'yi aşması halinde, Rekabet Kurulu'ndan izin alınması zorunludur. İlgili ürün pazarı olarak belirlenen dağıtım faaliyetlerinin bölgesel olarak doğal tekel niteliği taşıması nedeniyle devre konu dağıtım firmalarının dağıtım hizmetleri bakımından %100 pazar payına sahip olduğu dikkate alındığında, tek başına bu durum sebebiyle dahi, bildirim konu her bir devir işleminin, alıcı taraf her kim olursa olsun Rekabet Kurulu iznine tabi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Kaldı ki, devre konu dağıtım şirketlerinin 2009 yılı ciroları 1998/4 sayılı Tebliğ'de yer alan eşiklerin oldukça üzerindedir. Dolayısıyla bildirim konusu işlemlerin 4054 sayılı Kanununun 7. maddesi kapsamında değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir.

2060 Daha önceki bölümlerde, dağıtım özelleştirmeleri sürecinde geçmiş Kurul kararları ile birlikte ortaya konulan esaslar çerçevesinde Kanunun 4. ve 7. maddeleri kapsamındaki genel değerlendirmelere yer verilmiştir. Taraflar bakımından değerlendirmelere geçmeden önce, daha önce de altı çizilen bir hususu hatırlamak yerinde olacaktır. Eş zamanlı olarak devam etmekte olan AYEDAŞ, AKDENİZ ve TOROSLAR bölgelerine ilişkin değerlendirme ve sonuçların birbirleriyle ve ayrıca, Rekabet Kurulu kararı sonrasında henüz ÖYK kararı alınmamış bulunan BOĞAZİÇİ, GEDİZ, TRAKYA ve DICLE bölgelerine ilişkin değerlendirmelerle ilişkilendirilmesi gerekliliği bulunmaktadır.

Dağıtım şirketlerine yapılan toptan satışlar itibarıyla bakıldığında, Türkiye'deki dağıtım şirketlerinin 2009 yılı itibarıyla yapmış oldukları alım ve satımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 78: Dağıtım şirketlerine ait alım-satım ve kayıp kaçaklara ilişkin veri (2009)

Bölge	Dağıtım Şirketi İsmi	Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	ve Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay* (%)	Satılan Elektrikteki Pay* (%)
1	Dicle Elektrik	15.529	4.191	11.338	73,0	9,68	3,09
2	Vangözü Elektrik	2.928	1.301	1.627	55,6	1,82	0,96
3	Aras Elektrik	2.366	1.710	656	27,7	1,47	1,26
4	Çoruh Elektrik	2.594	2.295	299	11,5	1,62	1,69
5	Fırat Elektrik	2.353	2.033	320	13,6	1,47	1,50
6	Çamlıbel Elektrik	2.326	2.146	180	7,7	1,45	1,58
7	Toroslar Elektrik	15.855	14.539	1.316	8,3	9,88	10,73
8	Meram Elektrik	6.095	5.574	521	8,5	3,80	4,12
9	Başkent Elektrik	12.147	11.134	1.013	8,3	7,57	8,22
10	Akdeniz	6.527	5.928	599	9,2	4,07	4,38
11	Gediz Elektrik	13.468	12.436	1.032	7,7	8,39	9,18
12	Uludağ Elektrik	11.704	11.050	654	5,6	7,29	8,16
13	Trakya Elektrik	6.177	5.781	396	6,4	3,85	4,27
14	İstanbul A. Yakası	9.276	8.582	694	7,5	5,78	6,34
15	Sakarya Elektrik	9.020	8.405	615	6,8	5,62	6,21
16	Osmangazi Elektrik	5.160	4.846	314	6,1	3,22	3,58
17	Boğaziçi Elektrik	20.410	18.435	1.975	9,7	12,72	13,61
18	Kayseri Elektrik	2.330	2.168	162	7,0	1,45	1,60
19	AYDEM	5.835	5.276	559	9,6	3,64	3,90
20	Göksu Elektrik	3.841	3.575	266	6,9	2,39	2,64
21	Yeşilirmak Elektrik	4.531	4.050	481	10,6	2,82	2,99
	TOPLAM	160.473	135.453	25.020	15,6	100,00	100,00

2070

11-12/240-77

Tablodan da görüleceği üzere, 2009 yılı itibarıyla AYEDAŞ'ın bütün dağıtım şirketleri içindeki payı %6,34; AKDENİZ'in payı %4,38; TOROSLAR'ın payı ise %10,73'tür. Bu noktada, teklif sahipleri bakımından alternatif senaryoların ortaya konulması ve eş zamanlı olarak devam eden üç elektrik dağıtım bölgesinin özelleştirilmesi aşamasında, teklif sahiplerinin mevcut durumda sahip olduğu dağıtım bölgeleriyle, özelleştirme işlemlerinin tamamlanması sonrasında teklif sahiplerinin devralmaları olası olan dağıtım bölgelerinin de hesaba katılmasıyla bir hakim durum analizi yapılması gerekmektedir.

2080 Bu husus dikkate alındığında, eşzamanlı devam etmekte olan üç bölgenin tüm teklif sahiplerinin, halihazırda sahip oldukları dağıtım bölgeleri ve bunların payları ile, teklif verdikleri bölgeler ve bunların paylarının ortaya konulması önem kazanmaktadır. Bu noktada öncelikle, bildirim kapsamında devre konu olan dağıtım bölgelerine (AYEDAŞ, AKDENİZ ve TOROSLAR) ilişkin ihale sürecinde ÖYK'ya sunulmasına karar verilen teklif sahipleri ile bu teklif sahiplerinden BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE bölgelerine ilişkin ihale sürecinde de ÖYK'ya sunulmasına karar verilen teklif sahipleri arasında yer alan şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Tablo 79: Devre Konu Üç Bölge ve Teklif Sahipleri

Devre Bölge	Konu	1. Teklif Sahibi	2. Teklif Sahibi	3. Teklif Sahibi	4. Teklif Sahibi	5. Teklif Sahibi	6. Teklif Sahibi
AYEDAŞ		MMEKA	Yıldızlar	Enerjisa	Aksa	Park	Cengiz-Kolin-Limgaz
AKDENİZ		Park	Aksa	MMEKA	Enerjisa	Emkat	-
TOROSLAR		Yıldızlar	Park	MMEKA	Türkerler	Cengiz-Kolin-Limgaz	Emkat
BOĞAZIÇI		İş MMEKA Kaya-	AKSA	Eti Gümüş - Söğütsen	Park	-	-
GEDİZ		İş MMEKA Kaya-	Eti Gümüş- Söğütsen	Enerjisa	-	-	-
TRAKYA		AKSA	Eti Gümüş- Söğütsen	-	-	-	-
DİCLE		-	-	Eti Gümüş- Söğütsen	İş Kaya- MMEKA- Rosse	-	-

2090 Yukarıdaki tabloda yer alan teklif sahiplerinin halihazırda sahip oldukları dağıtım bölgeleri ve bu bölgelerin Türkiye toplam payları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 80: Teklif Sahiplerinin Sahip Oldukları Dağıtım Bölgeleri ve Bu Bölgelerin Payları

Teklif Sahipleri	Sahip olunan Bölgeler ve Bu Bölgelerin 2009 Yılı Payları	Toplam Pay (%)
MMEKA	-	-
Aksa (Kazancı)	Çoruh (%1,69), Fırat (%1,50), Van (%0,96)	4,15
Yıldızlar	Ösmangazi (%3,58)	3,58
Enerjisa	Başkent (%8,22)	8,22
Türkerler	-	-
Cengiz-Kolin-Limgaz	Meram (%4,12), Çamlıbel (%1,58), Uludağ (%8,16)	13,86
Park	-	-
Emkat	-	-

Devre konu elektrik dağıtım bölgeleri bakımından yukarıda mevcut payları verilmiş olan teklif sahiplerinin birden fazla bölge için teklif verdiği görülmektedir. Her ne kadar, her bir bölgede en yüksek teklif veren birinci teklif sahiplerinin ÖYK tarafından önceliğe sahip olacağı ileri sürülse de, ÖYK'nın diğer teklif sahiplerini de nihai devir için seçme

11-12/240-77

2100 ihtimalinin bulunması, bunun da ötesinde Rekabet Kurulu kararından dolayı farklılaşabilecek tercih sıralamalarının mümkün olması, bu bölgelere ilişkin verilecek kararda her türlü alternatifin yer alması gerekliliğini doğurmaktadır. Söz konusu alternatifli değerlendirmenin yapılabilmesini teminen, teklif sahibi teşebbüslerin mevcut paylarını ve teklif vermiş oldukları tüm bölgelerin paylarını gösteren tablo aşağıdadır:

Tablo 81: Teklif Sahiplerinin Sahip Oldukları Dağıtım Bölgeleri ve Bu Bölgelerin Payları

	Mevcut Bölgelerin Toplam Payı (%)	Teklif Verilen Bölgeler ve Bu Bölgelerin Payı (%)							TOPLAM
		BOĞAZIÇI	GEDİZ	TRAKYA	DİCLE	TOROS.	AKDENİZ	AYEDAŞ	
KAZANCI	4,15	13,61	9,18	4,27	3,09	10,73	4,38	6,34	55,75
MMEKA	-	13,61	9,18	-	3,09	10,73	4,38	6,34	47,33
AKSA	4,15	13,61	-	4,27	-	-	4,38	6,34	32,75
Eti Gümüş	3,58	13,61	9,18	4,27	3,09	10,73	-	6,34	50,80
Enerjisa	8,22	-	9,18	-	-	-	4,38	6,34	28,12
Kcetaş-...	1,60	-	-	4,27	-	-	-	-	5,87
Park	-	13,61	-	-	-	10,73	4,38	6,34	35,06
Cen-Ko-Li	13,86	-	-	-	-	10,73	-	6,34	30,93
Emkat	-	-	-	-	-	10,73	4,38	-	15,11
Türkerler	-	-	-	-	-	10,73	-	-	10,73

Bu çerçevede, teklif sahiplerine ilişkin olarak Kanunun 7. maddesi ve 4. maddesi kapsamında yapılan değerlendirmeler aşağıdadır:

a)Kazancı Holding Bakımından Değerlendirme:

2110 Kazancı Grubu ve Mehmet Kazancı bakımından teşebbüs ve ekonomik bütünlük kavramlarına ilişkin olarak yapılan değerlendirmelerin sonucunda, MMEKA'nın ortaklarından Mehmet Kazancı ve diğer gerçek kişilerin Kazancı Holding ile aynı ekonomik bütünlük içinde oldukları belirlenmiştir. Bu noktadan hareketle; Kazancı Grubu'nun MMEKA'da ortak kontrole sahip olduğu da dikkate alındığında, Kazancı Grubu'nun, AKSA'nın devralacağı bölgelerde tam kontrole sahip olurken, İşKaya-MMEKA'nın devralacağı yerler bakımından da ortak kontrole sahip olacağı görülmektedir. Dolayısıyla, bu devir işlemlerinin değerlendirilmesinde Kazancı Grubu bakımından AKSA ve İşKaya-MMEKA'nın devralacağı yerlerin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, Kazancı Grubu'na ilişkin yoğunlaşma değerlendirmesinde İşKaya-MMEKA'nın gerçekleştireceği olası devirler de hesaba katılacaktır. Başka bir ifadeyle, hakim durum ve pazar payları konusu ele alınırken, Kazancı Grubu ve İşKaya-MMEKA'nın mevcut bölgeleri ve devralınacak bölgeler toplanarak bir değerlendirme yapılacaktır. Ancak, pazar paylarına dayalı bir değerlendirmeye geçmeden önce, Kazancı Grubu'nun mevcut doğal gaz dağıtım faaliyetlerinden dolayı, TOROSLAR bölgesinde ortaya çıkacak elektrik ve doğal gaz şebekelerinin çakışmasından kaynaklanan yakınsama etkilerine ilişkin bir değerlendirme yapma gerekliliği bulunmaktadır.

2130 **Yakınsama Bakımından Değerlendirme:** Geçmiş kararlarında Kurul, küçük ölçekli kesişmeler bakımından doğrudan yasaklamanın yerinde olmayacağını ortaya koymuş; ancak, büyük ölçekli kesişmelerin söz konusu olması halinde, bu durumun rekabetin önemli ölçüde kısıtlanması sonucu doğuracağını ve dolayısıyla da böyle bir devir işlemine Kanunun 7. maddesi kapsamında izin verilmeyebileceğinin sinyalini vermiştir.

Bu değerlendirmeler kapsamında, rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının ortaya konulması gereken etki analizi bakımından, küçük ölçekli bir bölgede dahi olsa

11-12/240-77

2140 şebekeler arasındaki çakışmanın Kanununun 7. maddesi kapsamında değerlendirilmesinde, öncelikle devir işlemini gerçekleştiren teşebbüse ve devralınan bölgeye ilişkin dosya bazında değerlendirmeler yapılması gerektiği ortadadır. Bu değerlendirmelerde şu iki noktanın öne çıktığı görülmektedir:

- Devralan tarafın elektrik ya da doğal gaz dağıtım bakımından ülke bazında ne kadar yaygın bir ağa sahip olduğu ve bu alanlarda yeni girişleri yapabilecek potansiyel perakende şirketlerinin mevcudiyeti,
- Devre konu çakışan bölgenin ölçek itibarıyla aynı bölgedeki diğer şebeke faaliyetine ya da aynı faaliyet alanı bakımından diğer bölgelere ciddi potansiyel rakip oluşturabilecek olması.

2150 MMEKA'nın gerçek kişi hissedarları ile aynı ekonomik bütünlük içinde bulunan AKSA Gaz Dağıtım A.Ş.; Adana, Mersin, Osmaniye, İskenderun, Tarsus, Ceyhan, Dört Yol, Toprakkale, Payas, Karayılan, Sarıseki, Denizciler, Bekbele, Nardüzü, Azganlık, Belen, Kadirli, Antakya ve Yumurtalık'tan oluşan Çukurova bölgesinin doğal gaz dağıtım lisansına sahiptir. Dolayısıyla, MMEKA'nın üçüncü en yüksek teklif sahibi olduğu, Adana, Gaziantep, Hatay, Mersin, Osmaniye, Kilis illerinin elektrik dağıtım lisansına sahip bulunan TOROSLAR bakımından bir kesişme söz konusudur. MMEKA'nın TOROSLAR'ı devralması halinde, Adana, Hatay, Mersin ve Osmaniye illerinde doğal gaz dağıtım faaliyeti halihazırda Kazancı Grubu'nun elindeyken, elektrik dağıtım faaliyeti de, yine Kazancı Grubu'nun ortak kontrolünde bulunan MMEKA tarafından gerçekleştirilecektir.

2160 TOROSLAR bakımından bir değerlendirme yapıldığında, altı ilden oluşan bölgenin dört büyük ilinde kesişmenin söz konusu olduğu görülmektedir. TOROSLAR'ın bütün dağıtım şirketleri tarafından yapılan elektrik satışları içerisindeki payı %10,73'tür. TOROSLAR, bu payıyla BOĞAZIÇI'nın ardından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar bakımından en büyük paya sahiptir. Bu bölgede yine büyük tüketim potansiyeline sahip şehirlerin doğal gaz dağıtım faaliyetlerinin Kazancı Grubu'nda olması, Kazancı Grubu'nun halihazırda sahip olduğu 20 dağıtım bölgesi lisansı ile doğal gaz dağıtım bakımından ülke bazında büyük bir paya sahip olması da bu bölgede oluşabilecek altyapı faaliyetlerine ilişkin çakışmanın daha hassas değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu noktada, her ne kadar daha önceki kararlarda izin verilen kesişmelere göre daha büyük ölçekler söz konusu olsa da, TOROSLAR bakımından ortaya çıkacak kesişmenin ölçeğinin, devralma işlemine izin verilmemesi için yeterli bir ölçek olmadığı ve yakınsamadan kaynaklanan rekabetçi sakıncaların Kanununun 7. maddesi kapsamında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak seviyede olmayacağı değerlendirilmektedir.

2170 **Yatay Yoğunlaşma Bakımından Değerlendirme:** Kazancı Grubu'nun halihazırda sahip olduğu bölgelerin toplam payı ile İşKaya-MMEKA'nın ve AKSA'nın (Kazancı Grubu) TOROSLAR dışında teklif verdiği bölgelerin paylarını gösteren tablo aşağıdadır:

2180 **Tablo 82: İşKaya-MMEKA ya da AKSA Tarafından Teklif Verilen Bölgeler ve Kazancı Grubunun Mevcut Payı**

Kazancı Grubu'nun mevcut payı	AYEDAŞ	TOROSLAR	AKDENİZ	BOĞAZIÇI	GEDİZ	TRAKYA	DİCLE	TOPLAM
4,15	6,34	10,73	4,38	13,61	9,18	4,27	3,09	55,75

11-12/240-77

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere, Kazancı Grubu, doğrudan tam kontrolü altındaki AKSA ile ya da ortak kontrole sahip olduğu MMEKA ile toplam yedi bölgede teklif sahibi konumundadır. Bu kapsamda, yedi bölge dikkate alınarak alternatiflerin değerlendirilmesi gerektiği görülmektedir. Bu noktada, Kurulun dağıtım özelleştirmeleri sürecindeki geçmiş kararlarında oluşturulan alternatifler belirleyici olacaktır.

2190 Kurul, bir önceki kararında, BOĞAZIÇI, TRAKYA ve GEDİZ'in AKSA ve/veya İşKaya-MMEKA tarafından devralması durumunda, Kazancı Grubu'nun toplam payının %31,21'e ulaşacağını; mevcut durumda ülkenin önde gelen özel sektör elektrik üreticilerinden olması ve halihazırda yirmi adet doğal gaz dağıtım bölgesini elinde bulunduruyor olması gibi hususlarla birlikte değerlendirildiğinde bu durumun, Kazancı Grubu bakımından bir hakim durum yaratılmasına yol açacağı sonucuna ulaşmıştır.

2200 Yedi bölgeye ilişkin olarak ortaya çıkacak alternatifler bakımından da yukarıda bahsedilen ve Kazancı Grubu'nun BOĞAZIÇI, TRAKYA ve GEDİZ'i devralması durumunda ulaşılacak %31,21 oranındaki toplam payın bir gösterge olarak kullanılabileceği, toplamda bu payın altında kalan alternatifler bakımından devir işlemlerinin Kanunun 7. maddesi kapsamında bir sakınca doğurmayacağı; bununla birlikte, BOĞAZIÇI, TRAKYA ve GEDİZ ile birlikte ulaşılan toplam payın (%31,21'in) üzerine çıkan alternatifler bakımından ise devir işlemlerine izin verilemeyecektir.

Bu durumda, örnek olarak; BOĞAZIÇI, AYEDAŞ ve GEDİZ'in AKSA ve/veya İşKaya-MMEKA tarafından devralınması durumunda, Kazancı Grubunun toplam payının %33,8'e ulaşacağı ve dolayısıyla bu işlemlere izin verilemeyeceği görülmektedir. Bir başka örnek olarak, BOĞAZIÇI, AYEDAŞ ve TRAKYA'nın AKSA ve/veya İşKaya-MMEKA tarafından devralınması durumunda ise, Kazancı Grubunun toplam payının %28,37'ye ulaşacağı ve bu durumda işlemlere izin verilebileceği değerlendirilmektedir.

2210 **b) YILDIZLAR (ETİ GÜMÜŞ-SÖĞÜTSEN) Bakımından Değerlendirme:**

Teklif sahiplerinden YILDIZLAR'ın yalnızca TOROSLAR'da en yüksek teklif sahibi olmakla birlikte, yedi bölgenin altısında teklif sahipleri arasında yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda, YILDIZLAR'ın halihazırda sahip olduğu bölgelerin toplam payı ile teklif verdiği bölgelerin paylarını gösteren tablo aşağıdadır:

Tablo 83: YILDIZLAR Tarafından Teklif Verilen Bölgeler ve YILDIZLAR'ın Mevcut Payı

Yıldızlar'ın mevcut payı	AYEDAŞ	TOROSLAR	BOĞAZIÇI	GEDİZ	TRAKYA	DİCLE	TOPLAM
3,58	6,34	10,73	13,61	9,18	4,27	3,09	51,37

2220 Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere, YILDIZLAR toplam altı bölgede teklif sahibi konumundadır. Bu bölgelerin hangilerinin YILDIZLAR tarafından devralınması durumunda Kanunun 7. maddesi kapsamında bir sakınca doğacağı yönünde yapılacak değerlendirmede Kurulun dağıtım özelleştirmeleri sürecindeki geçmiş kararlarında oluşturulan alternatifler belirleyici olacaktır.

Kurul, bir önceki kararında, YILDIZLAR'ın BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE bölgelerinin tamamını devralması halinde toplam payının %33,73'e ulaşacağı ve bu

11-12/240-77

durumda işlemin hakim durum yaratacağı, dolayısıyla işleme Kanunun 7. maddesi kapsamında izin verilemeyeceğini belirtmiştir.

2230 Altı bölgeye ilişkin olarak ortaya çıkacak alternatifler bakımından da yukarıda bahsedilen ve YILDIZLAR'ın BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE bölgelerini devralması durumunda ulaşılabilecek %33,73 oranındaki toplam payın bir gösterge olarak kullanılabilmesi, toplamda bu payın altında kalan alternatifler bakımından devir işlemlerinin Kanunun 7. maddesi kapsamında bir sakınca doğurmayacağı; bununla birlikte, BOĞAZIÇI, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE ile birlikte ulaşılan toplam payın (%33,73) üzerine çıkan alternatifler bakımından ise devir işlemlerine izin verilemeyecektir.

2240 Bu durumda, örnek olarak; BOĞAZIÇI, AYEDAŞ ve TOROSLAR'ın YILDIZLAR tarafından devralınması durumunda, YILDIZLAR'ın toplam payının %34,26'ya ulaşacağı ve dolayısıyla bu işlemlere izin verilemeyeceği görülmektedir. Bir başka örnek olarak, TOROSLAR, GEDİZ, TRAKYA ve DİCLE'nin YILDIZLAR tarafından devralınması durumunda ise, YILDIZLAR'ın toplam payının %30,85'e ulaşacağı ve bu durumda işlemlere izin verilebileceği değerlendirilmektedir.

c) Kolin-Limak-Cengiz Ortaklığı Bakımından Değerlendirme:

2250 Daha önceki bölümde de belirtildiği üzere, ULUDAĞ ve ÇAMLIBEL bölgelerinin Kolin-Limak-Cengiz ortaklığı tarafından devralınmasına ilişkin Kurul kararında, söz konusu ortaklığın mevcut haliyle Kanunun 4. maddesi kapsamında olduğu ancak toplam payın %15'in altında kaldığı dikkate alınarak, bu yapıya Kanunun 5. maddesi kapsamında 5 yıl süre ile muafiyet verilebileceği belirtilmiştir. Aynı kararda, Kolin-Limak-Cengiz ortaklığının elektrik dağıtım faaliyetlerini tek bir çatı altında birleştirmeleri halinde işlemin Kanunun 4. maddesi kapsamında olmayacağı ve sadece Kanunun 7. maddesi kapsamında değerlendirmeye tabi tutulacağı ifade edilmiş ve bu durumda hakim durum yaratılmasını söz konusu olmaması nedeniyle de işleme izin verilebileceği ifade edilmiştir.

2260 Yine, değerlendirmenin 2010/4 sayılı Tebliğe ilişkin bölümünde belirtildiği üzere, 2010/4 sayılı Tebliğin yürürlüğe girmesinden itibaren bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek ortak girişimler, doğrudan birleşme ve devralma sayılacak, bununla birlikte bu ortak girişimlerin teşebbüsler arasında rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi ayrıca Kanunun 4 ve 5. maddeleri kapsamında incelenecektir. Bu kapsamda, aşağıda öncelikle Kanunun 7. maddesi kapsamında değerlendirme yapılacak ve ardından da konu Kanunun 4. maddesi kapsamında ele alınacaktır. Bu değerlendirmelerde dikkate alınmak üzere Kolin-Limak-Cengiz ortaklığının, Cengiz'in ortağı olduğu MERAM'ın ve Kolin-Limak-Cengiz'in teklif verdiği bölgelerin paylarını gösteren tablo aşağıdadır:

2270 **Tablo 84: Kolin-Limak-Cengiz Tarafından Teklif Verilen Bölgeler ve Kolin-Limak-Cengiz İle Meram'ın Mevcut Payı**

Kolin-Limak-Cengiz'in mevcut payı	MERAM	AYEDAŞ	TOROSLAR	TOPLAM
9,74	4,12	6,34	10,73	30,93

11-12/240-77

Daha önce de belirtildiği üzere, Kolin-Limak-Cengiz'in ortaklarından Cengiz'in, aynı zamanda MERAM'ın ortağı olmasından ötürü, gerçekleşecek olası devir işlemleri bakımından Cengiz'in ulaşacağı pay önem kazanmaktadır. Bu noktada, Hem AYEDAŞ hem de TOROSLAR'ın Kolin-Limak-Cengiz ortaklığı tarafından devralınması halinde bile toplam payın %30,93'e ulaşacağı, geçmiş Kurul kararlarında ortaya konan kriterler çerçevesinde bu durumun Kanunun 7. maddesi kapsamında hakim durum yaratmayacağı değerlendirilmektedir.

2280 Öte yandan, 26.8.2010 tarih, 10-56/1069-398 ve 10-56/1069-398 sayılı Kolin-Limak-Cengiz kararlarında belirtildiği üzere, mevcut haliyle Kanunun 4. maddesi kapsamında olan bu ortaklıkların AYEDAŞ ya da TOROSLAR'ı alması halinde **toplam payın %15'i geçeceği dikkate alındığında Kanunun 5. maddesi kapsamında muafiyet verilmesinin söz konusu olmayacağı** düşünülmektedir. Bu nedenle, devir işlemi ancak Kolin, Limak ve Cengiz'in dağıtım faaliyetlerini birleştirecek şekilde yeniden yapılanmaları halinde söz konusu olabilecektir. Şüphesiz, bir başka alternatif de Cengiz'in bu ortaklıktan çıkmasıdır.

2290 d) EMKAT Bakımından Değerlendirme:

TOROSLAR bölgesinde altıncı sırada, AKDENİZ bölgesinde ise beşinci sırada teklif sahibi olan EMKAT'ın beş ortak (Kuveyt Türk, Eksim, İş-Kaya, Albaraka Türk ve MKS) olduğu görülmektedir. Bu ortakların mevcut durumda dağıtım faaliyeti bulunmamasıyla birlikte, İş-Kaya'nın MMEKA ortaklığı ile BOĞAZIÇI, GEDİZ ve DİCLE bölgeleri için teklif verdiği görülmektedir. Bu noktada, İş-Kaya'nın EMKAT içindeki payının %10 olduğu ve mevcut yapı içinde veto hakkının bulunmadığı dikkate alınarak, hakim durum analizinde İş-Kaya bakımından EMKAT'ın yoğunlaşma artırıcı bir etkisinin bulunmadığı düşünülmektedir. Hiç şüphesiz bu değerlendirme, İş-Kaya'nın EMKAT içinde kontrol hakkının bulunmadığı noktasına dayanmaktadır. İlerleyen süreçte kontrol yapısında değişiklik oluşacak şekilde bir yapılanma olması halinde bu değişikliğin Kanunun 7. maddesi kapsamında bildirilmesi ve değerlendirmeye tabi tutulması gerektiği açıktır. Öte yandan İş-Kaya'nın veto hakkı bulunmasa bile, farklı dağıtım firmalarında sahip olacağı bu ortaklıkların Kanunun 4. maddesi kapsamında rekabetçi davranışların koordinasyonu riski içerebileceği gözden kaçmamalıdır. Bununla birlikte, söz konusu koordinasyon riskinin oluşması, devir işlemlerinin hangilerinin gerçekleşeceğine bağlıdır. Dolayısıyla bu aşamada 4. madde kapsamında bir değerlendirme yapılmasına gerek olmadığı, bununla birlikte EMKAT tarafından nihai devir işleminin gerçekleşmesinin söz konusu olması halinde, konunun Kanunun 4. maddesi kapsamında da ele alınabilecektir.

2310 e) Enerjisa Bakımından Değerlendirme:

Halihazırda Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş. ile elektrik dağıtım alanında faaliyet göstermekte olan Enerjisa'nın AYEDAŞ, GEDİZ ve AKDENİZ'de teklif sahibi olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tablodan da görüldüğü üzere, Enerjisa'nın teklif verdiği bütün bölgeleri alması durumunda dahi ulaşacağı pay %28,12 olup, bu durumun Kanunun 7. maddesi kapsamında bir sakınca doğurmayacağı değerlendirilmektedir:

2320 **Tablo 85: Enerjisa Tarafından Teklif Verilen Bölgeler ve YILDIZLAR'ın Mevcut Payı**

Enerjisa'nın mevcut payı	AYEDAŞ	GEDİZ	AKDENİZ	TOPLAM
8,22	6,34	9,18	4,38	28,12

f) Park Bakımından Değerlendirme:

Mevcut durumda bir elektrik dağıtım faaliyeti bulunmayan Park'ın, BOĞAZIÇI, AYEDAŞ, TOROSLAR ve AKDENİZ için teklif verdiği ve bu bölgelerden AKDENİZ için birinci teklif sahibi olduğu görülmektedir.

Tablo 86: Park Tarafından Teklif Verilen Bölgeler ve YILDIZLAR'ın Mevcut Payı

BOĞAZIÇI	AYEDAŞ	TOROSLAR	AKDENİZ	TOPLAM
13,61	6,34	10,73	4,38	35,06

2330 Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere, teklif verdiği bütün bölgeleri devralması halinde Park'ın toplam payı %35,06'ya ulaşacaktır ki, bu durumda işleme Kanununun 7. maddesi kapsamında izin verilmesinin söz konusu olmayacağı düşünülmektedir. Öte yandan, en küçük paya sahip olan AKDENİZ bölgesi hesaplamanın dışına alındığında, bir başka ifadeyle BOĞAZIÇI, AYEDAŞ ve TOROSLAR'ın devralınması halinde, toplam payın %30,68 olacağı ve bu durumda işleme izin verilebileceği görülmektedir. Bu durumda, PARK'ın BOĞAZIÇI, AYEDAŞ, TOROSLAR ve AKDENİZ'in tamamını almasına Kanununun 7. maddesi kapsamında izin verilemeyeceği; bununla birlikte, bu dört bölgeden herhangi üçünün Park tarafından devralınması işlemine izin verilmesinde bir sakınca bulunmadığı değerlendirilmektedir.

2340

g) Türkerler Bakımından Değerlendirme:

Mevcut durumda elektrik dağıtım faaliyeti bulunmayan ve sadece TOROSLAR'da teklif sahibi olan TÜRKERLER'in TOROSLAR'ı devralmasının Kanununun 7. maddesi kapsamında bir sakınca doğurmayacağı ve işleme izin verilebileceği kanaatine varılmaktadır.

I. SONUÇ

2350 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin özelleştirilmesi sürecinde yapılan bildirimler çerçevesinde;

- İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranında hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin

- MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.,
- Yıldızlar SSS Holding A.Ş.,
- Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.,
- Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.,
- Park Holding A.Ş.,
- Cengiz-Kolin-Lingaz Ortak Girişim Grubu,

2360

- Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranında hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin

- Park Holding A.Ş.,
- Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.,
- MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.,
- Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.,
- Emkat Ortak Girişim Grubu,

11-12/240-77

- 2370 - Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranında hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin
- Yıldızlar SSS Holding A.Ş.,
 - Park Holding A.Ş.,
 - MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. (MMEKA),
 - Türkerler İnşaat Turizm Madencilik Enerji Üretim Ticaret ve Sanayi A.Ş.,
 - Cengiz-Kolin-Lingaz Ortak Girişim Grubu,
 - Emkat Ortak Girişim Grubu
- tarafından devralınması işlemleri ile özelleştirme süreci halen devam eden;
- 2380 - Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranında hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin
- İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. Ortak Girişim Grubu,
 - Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.,
 - Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. Ortak Girişim Grubu veya
 - Park Holding A.Ş.,
- 2390 - Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranında hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin
- İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. Ortak Girişim Grubu,
 - Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. Ortak Girişim Grubu veya
 - Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.,
- 2400 - Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranında hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin
- Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.,
 - Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. Ortak Girişim Grubu,
- Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranında hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin
- Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. Ortak Girişim Grubu veya
 - İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.-Rosse Enerji İnşaat A.Ş. Ortak Girişim Grubu,
- tarafından devralınması işlemleri birlikte değerlendirildiğinde;
- 2410 1. İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin her birinin %100 oranında hissesinin blok olarak devredilmesi işlemlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna,
2. MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. hissedarlarından Mehmet Kazancı, Esin Kazancı, Begüm Kazancı ve Mustafa Kurnaz'ın Kazancı Holding A.Ş. ve dolayısıyla Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. ile aynı ekonomik bütünlük içinde olduğuna ve 4054 sayılı Kanun kapsamında tek bir teşebbüs olarak kabul edilmesi gerektiğine,

11-12/240-77

2420 3. MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ve/veya Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.'nin teklif sahibi olduğu dağıtım şirketleri bakımından; Rekabet Kurulunun 16.12.2010 tarih ve 10-78/1645-609 sayılı kararında; Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin üçünün de İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. Ortak Girişim Grubu ve/veya Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. tarafından devralınması işlemine, Kazancı Holding A.Ş. bakımından hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceğine karar verildiğinden, bu kapsamda;

2430 a) İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. Ortak Girişim Grubu, İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.-Rosse Enerji İnşaat A.Ş. Ortak Girişim Grubu, MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ve/veya Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. tarafından devralınmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek olasılıklar bakımından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar içindeki payları itibarıyla Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin üçünün de devralınması ile ulaşılabilecek payın üzerine çıkılması halinde işleme Kazancı Holding A.Ş. bakımından hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceğine,

2440 b) Öte yandan, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. Ortak Girişim Grubu, İş-Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.-MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.-Rosse Enerji İnşaat A.Ş. Ortak Girişim Grubu, MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ve/veya Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. tarafından devralınmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek olasılıklar bakımından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar içindeki payları itibarıyla Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin üçünün de devralınması ile ulaşılabilecek payın altında kalınması halinde işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,

2450 4. Yıldızlar SSS Holding A.Ş.'nin ve/veya aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. Ortak Girişim Grubu'nun teklif sahibi olduğu dağıtım şirketleri bakımından; Rekabet Kurulu'nun 16.12.2010 tarih ve 10-78/1645-609 sayılı kararında; Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin dördünün de Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. Ortak Girişim Grubu'nun tarafından devralınması işlemine, hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceğine karar verildiğinden, bu kapsamda,

2470

11-12/240-77

- 2480 a) Özelleştirme sürecinde İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin Yıldızlar SSS Holding A.Ş. ve/veya Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. Ortak Girişim Grubu'nun tarafından devralınmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek olasılıklar bakımından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar içindeki payları itibarıyla Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin dördünün de devralınması ile ulaşılabilecek payın üzerine çıkılması halinde işleme Yıldızlar SSS Holding A.Ş. bakımından hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceğine,
- 2490 b) Öte yandan, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş., Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin Yıldızlar SSS Holding A.Ş. ve/veya Eti Gümüş A.Ş.-Söğütsen Ser. San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. Ortak Girişim Grubu tarafından devralınmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek olasılıklar bakımından, dağıtım şirketleri tarafından yapılan satışlar içindeki payları itibarıyla Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin dördünün de devralınması ile ulaşılabilecek payın altında kalınması halinde işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,
5. Cengiz-Kolin-Limgaz Ortak Girişim Grubu'nun, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralması işlemleri bakımından;
- 2500 a) 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri kapsamında hâkim durum yaratan ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir devralma işleminin söz konusu olmadığına,
- b) Bununla birlikte, Rekabet Kurulunun 26.8.2010 tarih, 10-56/1069-398 ve 10-56/1070-399 sayılı kararları çerçevesinde Kanunun 4. maddesi kapsamında kabul edilen ve Kanunun 5. maddesi kapsamında 5 yıl süre ile muafiyet tanınan ortaklığın, söz konusu devirler ile birlikte Kanunun 4. maddesi kapsamında olacağına ve bu yapıya, Kanunun 5. maddesi kapsamında muafiyet verilmesinin söz konusu olmayacağına,
- 2510 c) Ortaklığın, tarafların elektrik dağıtım faaliyetlerinin birleştirilmesi şeklinde yapılması halinde, işlemin Kanunun 4. maddesi kapsamı dışına çıkacağına ve bu durumda devir işlemlerine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,
- 2520 6. Park Holding A.Ş.'nin Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin dördünü de devralması işlemine, hâkim durum yaratması ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilemeyeceğine; öte yandan, Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'den sadece üçünün Park Holding A.Ş. tarafından devralınması halinde söz konusu işlemlere 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,

11-12/240-77

2530 7. Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralması işlemlerine, hâkim durum yaratan ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran işlemler olmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,

8. Türkerler İnşaat Turizm Madencilik Enerji Üretim Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralmasına, hâkim durum yaratan ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,

2540 9. Emkat Ortak Girişim Grubu'nun Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve/veya Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'yi devralmasına, hâkim durum yaratan ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca izin verilmesinde sakınca bulunmadığına

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının; İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş. (AYEDAŞ), Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin yüzdeyüz oranındaki hissesinin blok satış yoluyla özelleştirilmesine izin verilmesi talebine ilişkin olarak Rekabet Kurulu tarafından istihsal olunan 03.03.2011 tarih ve 11-12/240-77 sayılı kararın sonuç bölümünün 3 üncü maddesinin; Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin, MMEKA Makine İthalat Pazarlama Madencilik Enerji Üretim ve Ticaret Sanayi A.Ş (MMEKA) tarafından devralınmasında sakınca bulunmadığı yönündeki hükmüne katılmamaktayız.

Dosya mevcudu bilgilere göre, Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin özelleştirilmesi kapsamında yapılan ihaleye teklif veren teşebbüslerden MMEKA, Mehmet Emin Karamehmet'in kontrolündeki Stargate A.Ş ile Mehmet Kazancı, Esin Kazancı, Begüm Kazancı ve Mustafa Kurnaz'dan oluşan gerçek kişilerin ortak kontrolü altında bir teşebbüstür. MMEKA hissedarlarından Mehmet Kazancı ve ailesine mensup adı geçen kişiler, doğalgaz piyasasında faaliyet gösteren Kazancı Holding şirketlerinden AKSA Gaz Dağıtım A.Ş. ile aynı ekonomik bütünlük içindedirler. AKSA Gaz Dağıtım A.Ş.; Adana, Mersin, Osmaniye, İskenderun, Tarsus, Ceyhan, Dört Yol, Toprakkale, Payas, Karayılan, Sarieski, Denizciler, Bekbele, Nardüzü, Azganlık, Belen, Kadirli, Antakya ve Yumurtalık'tan oluşan Çukurova bölgesinin doğalgaz dağıtım lisansına sahiptir. İşlem konusu Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş. ise, Adana Gaziantep, Hatay, Mersin, Osmaniye ve Kilis illerinde elektrik dağıtım lisansına sahiptir.

Bu bilgiler, ihalenin MMEKA üzerindeki kalması halinde Toroslar dağıtım bölgesinde bulunan şehirlerde elektrik ve doğalgazın dağıtım ve pazarlanması hizmetlerinde bir çakışmanın yaşanacağını göstermektedir. Toroslar'ın MMEKA tarafından devralınmasıyla birlikte Adana, Hatay, Mersin ve Osmaniye illerinde doğalgaz dağıtım faaliyetinin hâlihazırda Kazancı Grubunun uhdesinde olmasından dolayı, aynı bölgedeki elektrik dağıtım faaliyeti de MMEKA üzerindeki ortak kontrolünden dolayı Kazancı Grubunun kontrolüne geçecektir.

Doğalgaz dağıtım bölgelerinin genellikle il seviyesinde belirlendiği dikkate alındığında, bir ildeki elektrik ve doğal gaz şebekesinin aynı şirkete verilmesi, o düzeydeki pazarda hâkim durum yaratılması veya güçlendirilmesi şeklinde bir yoğunlaşmaya neden olabilecektir. Şu sebeple ki; son dönemde elektrik ve doğalgaz dağıtım ve pazarlama faaliyetleri arasında teknolojik yeniliklerin de katkısıyla önemli bir "yakınsama" ortaya çıkmıştır. Yakınsama kavramı, bölgeler, ülkeler, endüstriler ve faaliyetler arasındaki farklılıkların azalarak benzerliklerin artmasını ifade eder. Bu çerçevede, elektrik ve doğalgaz sektörlerinde üretim, dağıtım ve pazarlama için daha önce ayrı kabul edilen altyapı ve şebekelerin kısmen veya tamamen entegrasyonunu yakınsama olarak nitelendirmek mümkündür. Zira günümüzde artık bilgi ve iletişim sektöründeki teknolojik yenilikler, şebeke ekonomisi, enerji sektörünü serbestleştirme ve düzenlemeye yönelik süreçler ile enerji, bilgi ve iletişim endüstrisindeki müşteri talepleri çeşitli sektörler arasındaki yakınsamaya büyük bir ivme kazandırmıştır. Bundan dolayıdır ki, doğalgaz işiyle uğraşan bir teşebbüs aynı zamanda elektrik dağıtım ve pazarlama faaliyetlerini, elektrikle işgal eden bir teşebbüs de doğalgaz sektöründeki faaliyetleri asıl uğraş alanıyla birlikte sürdürebilmektedir.

11-12/240-77

Endüstriler arasındaki yakınsamanın iktisadi açıdan etkinlik sağlaması nedeniyle arzu edilebilir bir keyfiyet olduğu izahıtan varestedir; rekabetçi açıdan bakıldığında da kınanacak bir durum olmadığı savunulabilir. Ancak, belli bir coğrafi pazarda elektrik ve doğalgaz dağıtım faaliyetlerinin tek bir teşebbüs elinde toplanmasını, söz konusu pazarda rekabetçi bir yapının tesisi bakımından sorunsuz bir durum olarak görmek mümkün değildir. Zira eğer bir yoğunlaşma işlemi hâkim durumun yaratılması veya tahkimi sonucunu doğuruyorsa, etkinlik değerlendirmesinin rekabet hukuku bakımından önemi ikinci planda kalmaktadır.

Enerji dağıtım ve pazarlama sektörünün rekabete açılması safhasında oyuna yüzde 100 pazar payı ile başlayan bir firma, söz konusu payın bir bölümünü zaman içerisinde başka teşebbüsler lehine kaybetse de, çoğunlukla süper hâkim durumda kalmaya devam etmektedir. Bunun nedeni, bölgede yerleşik teşebbüs olmanın kendisine sağladığı avantajdır. Ülke örnekleri göstermektedir ki, elektrik perakende satış piyasasında, yerleşik elektrik dağıtım şirketinin en büyük ve çoğu zaman da tek rakibi yine o bölgede yerleşik doğal gaz dağıtım şirketi olmaktadır. Nitekim perakende piyasalarını rekabete açma konusunda en fazla yol kat eden İngiltere’de bile şebeke endüstrilerindeki yakınsamanın neden olduğu çakışma olgusu üzerinde tartışılmaya değer önemli bir konu olarak değerlendirilmektedir.

Ülkemizin elektrik ve doğal gaz piyasalarının serbestleştirilme ve rekabete açılma takviminin çoğu ülkenin gerisinde kalması, diğer ülke örneklerinin incelenip, yapılan yanlışlardan ders alınması bakımından bir fırsat olarak görülebilir. Bu durumda, diğer ülkelerin düştüğü ve ancak yeni yeni tartışmaya açtığı yanlışların ülkemizde tekrarına düşülmemesi gerektiği değerlendirilmektedir. Tecrübeler, çakışma sorununun, Kararda savunulan çoğunluk görüşünün aksine, potansiyel rekabet açısından önemli bir risk teşkil edeceğini göstermektedir. Karara konu işlem bakımındansa, elektrik ve doğalgaz dağıtım ve pazarlama faaliyetlerinin aynı ekonomik bütünlüğün kontrolü altında bulunan teşebbüslerce yürütülmesi, özellikle hane haklarıyla küçük düzeydeki endüstriyel ve ticari tüketiciler bakımından ciddi şekilde endişeleri davet etmektedir. Mamafih raporda da ifade edildiği gibi elektrik ve doğalgaz piyasaları ve bu piyasalarda dağıtım faaliyeti gerçekleştiren görevli şirketler:

- Geçiş maliyetleri ve pazarlama avantajları nedeniyle görev bölgelerinde önemli bir pazar gücüne sahiptirler.
- Serbestleşmenin hemen sonrasında yüzde 100 civarında bir pazar payı ile yarışa başlamaktadırlar.
- Yüksek fiyat uygulamalarına ve rekabetin gelişmesine bağlı olarak görevli şirketlerin pazar payları zamanla azalmakla birlikte, hâkim durumlarını devam ettirmektedirler.
- Elektrik ve doğal gaz bölgelerine, diğer dağıtım bölgelerinde görevli başka teşebbüslerin girmesi zor, bağımsız girişler ise neredeyse imkânsızdır.
- Elektrik ve doğal gaz pazarında aynı bölgede görevli şirketler, birbirlerinin potansiyel veya gerçek rakibidirler.

4054 sayılı Kanuna dayanılarak çıkartılan 2010/4 sayılı Tebliğde; birleşme ve devralmaların değerlendirilmesinde Rekabet Kurulu tarafından ilgili piyasanın yapısı ve ülke içinde veya dışında yerleşmiş olan teşebbüslerin fiili ve potansiyel rekabeti bakımından ülkedeki etkin rekabetin korunması ve geliştirilmesi ihtiyacının göz önünde tutulması öngörülmüştür. Teklif sahibi MMEKA’yı kontrol edenlerden Kazancı Grubunun doğalgaz dağıtım lisansına sahip olduğu bölgede aynı zamanda elektrik dağıtım lisansına da sahip olması, elektrik ve doğalgaz dağıtım bölgelerinde ortaya çıkan çakışmadan dolayı rekabet hukuku yönünden tecviz edilemeyecek yoğunlaşmaya

11-12/240-77

neden olabilecektir. Rekabete açılması istenen piyasadaki bir aktöre, en büyük ve belki de tek potansiyel rakibi karşısında yüzde 100 pazar payıyla oyuna başlama imkânı verilmesi gibi bir durum sözkonusudur. İlgili piyasadaki yerleşik teşebbüsün hâkim durumunu daha güçlendirecek olan bu durumun Kurulca dikkate alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak; Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin MMEKA tarafından devralınmasının, elektrik ve doğal gaz dağıtım faaliyetlerinin kesiştiği pazarlarda hâkim durum yaratacağı veya mevcut hâkim durumu daha da güçlendireceği, bunun sonucunda da ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azalması riskinin bulunması nedeniyle, ihale üzerinde kalması halinde adı geçen teşebbüs yönünden bildirim konusu işleme izin verilmemesi, verilecekse de elektrik ile doğalgaz dağıtım faaliyetlerinin kesiştiği bölgelerde doğalgaz dağıtım işinin başka bir teşebbüse devredilmesi şartıyla izin verilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Doç. Dr. Mustafa ATEŞ
Kurul İkinci Başkanı

İsmail Hakkı KARAKERLLE
Kurul Üyesi